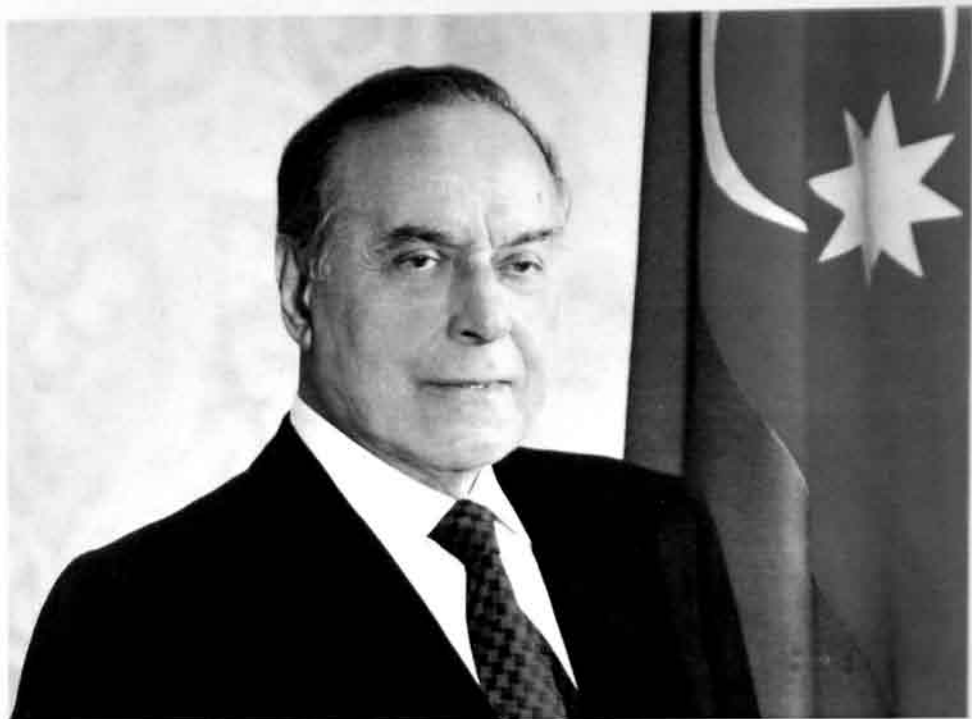

ABUZƏR XƏLƏFOV

MİLLİ KİTABXANA

**AZƏRBAYCANDA
KİTABXANA İŞİNƏ DAİR
HEYDƏR ƏLİYEV DOKTRİNASI
UĞURLA DAVAM EDİR**

Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də, kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir.

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan kitabxanaları Azərbaycan xalqının milli sərvətidir. Xalqımızın yaratdığı qiymətli tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin toplanıb saxlanması, bəşər mədəniyyətinin qazandığı nailiyyətlərin nəsildən-nəslə çatdırılmasında və cəmiyyətimizin intellektual-mənəvi potensialının artırılmasında kitabxanalarımız əvəzsiz rol oynayır.

İlham ƏLİYEV

ABUZƏR XƏLƏFOV

473
X-48

**AZƏRBAYCANDA KİTABXANA İŞİNƏ DAİR
HEYDƏR ƏLİYEV DOKTRİNASI UĞURLA
DAVAM EDİR**

254064

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

BAKI - 2009

Layihənin rəhbəri: **Əbülfəs Qarayev**,
*Azərbaycan Respublikasının
Mədəniyyət və Turizm naziri*

Elmi məsləhətçi: **Sevda Məmmədaliyeva**

Elmi redaktor: **L.Məmmədova**

Redaktor: **K.Tahirov**

Rəyçilər: **K.İ.Aslan**
E.Əhmədov

Əlavələri tərtib edənlər: **L.Məmmədova, S. Abbasov**

Xələfov Abuzər Alı oğlu

Azərbaycanda kitabxana işinə dair Heydər Əliyev doktrinası uğurla davam edir.- Bakı, 2009.- 185 s.

Kitabda ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasına 34 illik rəhbərliyi dövründə Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana quruculuğu sahəsində misilsiz xidmətləri, həyata keçirdiyi kitabxana siyasəti ümumiləşdirilmiş və bu siyasətin ulu öndərin layiqli varisi İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi işıqlandırılmışdır. Kitabda həmçinin son beş ildə Respublikamızda kitabxana quruculuğu sahəsində həyata keçirilən böyük dövlət tədbirləri və əldə edilmiş parlaq nailiyyətlər öz geniş şərhini tapmışdır.

Kitab geniş kitabxana ictimaiyyəti, mədəniyyət tarixçiləri və kitabxanaçılıq təhsili müəssisələrinin professor-müəllim heyəti və tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ÖN SÖZ

XX əsrin 70-ci illərindən sonrakı dövr xalqımızın tarixinə dönüş mərhələsi kimi daxil olmuşdur. Bu mərhələ 1969-cu ilin iyulunda siyasi hakimiyyətə gələn Azərbaycan xalqının görkəmli oğlu, böyük dövlət xadimi və siyasi lider, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və xilaskarı ulu öndər Heydər Əliyevin adı və parlaq fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Məhz bu dövrdə Azərbaycan iqtisadiyyatı, elmi və mədəniyyəti geniş inkişaf yolu keçmiş, böyük tərəqqiyə nail olmuşdur. Bu nailiyyətlər içərisində milli mədəniyyətin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işinin inkişafı sahəsində əldə edilmiş uğurlar daha önəmli olmuşdur. Kitab və kitabxana işinə yüksək qiymət verən, onu Azərbaycan mədəniyyətinin aparıcı sahəsi kimi dəyərləndirən ulu öndər kitabxana işinin inkişafına, xüsusilə kənd kitabxana şəbəkəsinin genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirirdi.

Heydər Əliyev hələ 60-cı illərdə respublikanın keçmiş rəhbərliyinin ciddi səhvi üzündən əsassız olaraq ləğv edilmiş 500-dən artıq kənd kitabxanasının bərpa edilməsi haqqında göstəriş verdi. Kənd kitabxanalarını bərpa etmək və o vaxta qədər kitabxanası olmayan kəndlərdə yeni kitabxanalar açmaq üçün beşillik plan tərtib edildi. Bu tədbir ulu öndərin Azərbaycan kəndinə böyük qayğısının təzahürü idi.

Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərliyi dövründə kitabxana işinin inkişafı sahəsində əldə edilmiş nailiyyətləri göstərmək üçün rəqəmlərə müraciət edək.

Əgər 1970-ci ildə Azərbaycanda 25 milyon 400 min nüsxə kitab fonduna malik 2923 kütləvi kitabxana var idisə, 1985-ci ildə 38 milyon 800 min nüsxə kitab fondu olan 4225 kütləvi kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Son 15 ildə kitabxanaların sayı 1302 ədəd, kitab fondu isə 13 milyon 400 min nüsxə artmışdı.

Heydər Əliyevin respublikamız müstəqillik qazandıqdan sonra ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsi qurtuluş illəri kimi xarakterizə olunur. Bu illər həmçinin kitabxanaların qurtuluş illəri idi. Belə ki,

məhz həmin dövrdə - Xalq Cəbhəsinin hakimiyyəti dövründə kitabxanaların kütləvi surətdə bağlanması və onların binalarının zəbt olunması prosesinin qarşısı alındı. Ulu öndərin ciddi səyi və imzaladığı sərəncamlar nəticəsində respublikamızın dövlət kitabxana şəbəkəsi qorunub saxlandı. Azərbaycan MDB ölkələri içərisində dövlət kitabxana şəbəkəsini qoruyub saxlayan yeganə respublika oldu.

Keçid dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq 90-cı illərin ikinci yarısından başlayaraq kitabxana işinə ayrılan vəsait ilbəil artırılmağa başladı. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1999-cu ildə ölkəmizin tarixində ilk dəfə "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edildi. Bu qanuna və ulu öndərin Azərbaycançılıq fəlsəfəsi konsepsiyasına əsaslanmış Azərbaycan dövlətinin kitabxana siyasəti formalaşdı, kitabxana işi mədəni quruculuğun tərkib hissəsi kimi dövlətimizin qaşığı nəticəsində uğurlu inkişaf yoluna qədəm qoydu.

Kitabxana işi sahəsində ulu öndər tərəfindən əsas qoyulmuş bu inkişaf yolu Heydər Əliyev kursunu böyük məharətlə davam etdirən İlham Əliyev tərəfindən irəli aparılmağa başlandı. İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti bütün cəmiyyətin diqqətini cəlb etmiş, yeni siyasi şəraitdə o, bir lider kimi xalqın böyük etimadını qazanmışdır.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin mədəniyyətin bütün sahələri ilə yanaşı kitabxana işi sahəsində də xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin müdrik siyasətini müvəffəqiyyətlə davam etdirməsi nəticəsində böyük uğurlar əldə edilməkdədir.

İlham Əliyevin son dövrlərdə kitab və kitabxana işinə dair imzaladığı böyük strateji əhəmiyyət kəsb edən sərəncamları və Dövlət Proqramları: "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında", "2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında", "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər)", "Bakı şəhərinin qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair proqramı" və "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" dediklərimizə parlaq sübutdur.

Möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin imzaladığı böyük strateji əhəmiyyətə malik olan bu dövlət sənədləri respublikamızda kitabxana işinə dair ümummilli lider Heydər Əliyev doktrinasının həyata keçirilməsinin və müvəffəqiyyətlə davam etdirilməsinin rəhnidir.

Heydər Əliyevin kitabxana işinə dair doktrinasının uğurla davam etdirilməsi xalqımız, ziyalılarımız və kitabxana ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Məhz buna görə də müəllif prezidentə böyük minnətdarlıq hissi ilə görülən işlər haqqında məlumat verməyi qərara almışdır.

I BÖLMƏ

§ 1. Heydər Əliyev və Azərbaycan kitabxana quruculuğu

Böyük dövlət xadimi, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, ümummilli lider, zamanımızın nadir şəxsiyyəti Heydər Əliyevin vəfatından beş ildən artıq bir dövr keçmişdir.

Xalqımızın müdrik kəlamlarından birində deyildiyi kimi, böyük dağların əzəmətini ancaq uzaqlardan seyr edərkən görmək mümkündür.

Heydər Əliyevi belə böyük dağlara bənzətmək olar. Belə ki, zaman keçdikcə, bu böyük dağlara bənzər insandan uzaqlaşdıqca onun əzəməti, müdrikliyi, həyata keçirdiyi tədbirlərin nəhəngliyi diqqəti daha çox cəlb edir. Heydər Əliyev fəaliyyətini, onun həyata keçirdiyi işləri nəzərdən keçirdikcə insan belə bir qənaətə gəlir ki, bu böyük insan nəinki həlli mümkün olan, hətta həlli mümkün olmayan işləri görməyə müvəffəq olmuş tarixi bir şəxsiyyətdir.

Heydər Əliyevin Azərbaycanda 34 illik rəhbərliyi dövründə xalq təsərrüfatı, iqtisadiyyat, elm və mədəniyyət sahəsində böyük nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bu nailiyyətlər içərisində mədəniyyətimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işinin inkişafı, əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkili sahəsindəki uğurlar da mühüm yer tutur.

Tale Heydər Əliyevə XX əsrin ikinci yarısında ölkə rəhbərliyinə iki dəfə gəlmək imkanı vermişdir. Birinci gəlişdə ölkəmizdə dirçəliş, ikinci gəlişdə qurtuluş baş verdi. 1969-cu ilin iyulunda Heydər Əliyev siyasi hakimiyyətə gələrkən XX əsrin 60-cı illərinin SSRİ məkanında inkişaf etmiş sosializm illəri adlandırılmasına baxmayaraq, Azərbaycan iqtisadi və mədəni cəhətdən geridə qalmış respublikalardan biri hesab edilirdi. Qısa bir zaman kəsiyində Heydər Əliyevin titanik fəaliyyəti nəticəsində ölkəmiz inkişaf edib müttəfiq respublikalar içərisində öncül yerlərdən birini tutdu.

Bununla da Azərbaycan tarixində yeni bir dövr Heydər Əliyev dövrü böyük dönüş mərhələsi başlandı. Respublikanın bütün iqtisadi,

ictimai, siyasi, mədəni, mənəvi, ideoloji həyatını əhatə edən bu mərhələ Heydər Əliyev dühasının böyük təntənəsi idi. Məhz bu mərhələdə kitabxana işi də böyük inkişaf yolu keçmiş, yeni-yeni uğurlar qazanaraq xalqın milli-mənəvi dəyərlərindən birinə çevrilmişdir.

60-cı illərdə respublikamızda baş verən dərin iqtisadi böhran ölkənin bütün iqtisadi, siyasi, mədəni həyatına mənfi təsir etdiyi kimi, kitabxana işindən də yan keçməmişdir. Bu dövrdə kitabxanaların sayı nəinki artmamış, əksinə, kənd kitabxanalarının sayı olduqca azalmışdır. Məhz belə bir ağır şəraitdə rəhbərliyə gələn ulu öndər kitab və kitabxana işinə xüsusi diqqət yetirdi.

Respublikada kitabxana işinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi başlandı. Kitabxana işi həm kəmiyyət, həm də keyfiyyətcə inkişaf edib təkmilləşdi. 60-cı illərdə ləğv edilmiş kənd kitabxanaları bərpa edildi, onların maddi-texniki bazası möhkəmləndirildi, kadr tərkibi yaxşılaşdırıldı. Yeni kitabxanaların bilavasitə indiyə qədər kitabxanası olmayan yaşayış məntəqələrində açılması olduqca böyük nailiyyət idi. Dövrün əsas xüsusiyyətlərindən biri uzun illərdən bəri dövlət orqanlarının diqqətindən kənar qalmış kənd kitabxana şəbəkəsinin inkişafına göstərilən böyük qayğı olmuşdur. Bu dövrdə kənd yerlərində 1192 yeni kitabxana açılmış, onların fonduna 7 milyon 800 min nüsxə kitab daxil olmuşdur.

Beləliklə, 1970-1980-ci illərdə kitabxana işinin inkişafının Heydər Əliyev mərhələsində əldə edilmiş nailiyyətləri daha dəqiq göstərmək üçün rəqəmələrə müraciət edək.

Əgər 1970-ci ildə Azərbaycanda 25 milyon 400 min nüsxə kitab fonduna malik 2923 kütləvi kitabxana var idisə, 1985-ci ildə 38 milyon 800 min kitab fondu olan 4225 kütləvi kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Son 15 ildə kitabxanaların sayı 1322 ədəd, kitab fondu isə 13 milyon 400 min nüsxə artmışdı. 1970-ci ildə kütləvi kitabxanalarda orta hesabla hər yüz oxucuya 90 kitab, 1985-ci ildə isə 578 kitab düşürdü, yəni son 15 ildə hər 100 nəfərə düşən kitabların miqdarı 488 nüsxə artmışdı.

1982-ci ildə Heydər Əliyevin Moskvaya rəhbər vəzifəyə getməsi ilə əlaqədar onun fəaliyyətinin Azərbaycan mərhələsi başa çatdı. Bu

mərhələ Azərbaycanın həyatında çox uğurlu bir mərhələ kimi tarixin səhifəsinə həkk olundu.

Heydər Əliyevin respublikadan getməsi tezliklə hiss edilməyə başladı. Respublikanın həyatında tənəzzül baş verdi. Bu tənəzzül 80-ci illərin axırında və 90-cı illərin əvvəllərində, xüsusilə müstəqilliyin ilk illərində daha da dərinləşdi, böhran həddinə gəlib çatdı.

1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Ali Sovetinin sessiyası Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini elan etdi. Lakin hakimiyyəti ələ keçirmiş iradəsiz, idarəçilik bacarığı olmayan rəhbərlər tezliklə rəhbərlikdən uzaqlaşdırıldılar. 1992-ci ildə hakimiyyətə gələn Xalq Cəhbəsi-Müsavat cütlüyü də bir dönüş yarada bilmədi. Ölkədə xaos, anarxiya hökm sürməyə başladı. Vətəndaş müharibəsi getdikcə reallaşdı.

Belə bir fəlakət anında müdrik Azərbaycan xalqı vətənin yeganə ümid yeri, qurtuluş məşəli, xalqın böyük vətənpərvər oğlu Heydər Əliyevi hakimiyyətə gətirdi.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətçiliyini böyük bəlalardan xilas etdi. Xalqımız çox haqlı olaraq bu günü qurtuluş günü adlandırırdı. Ölkədə iqtisadi, siyasi, ideoloji-mənəvi həyat qaydaya düşdü. Respublikada iqtisadi-siyasi sahədə əldə edilən nailiyyətlər mədəniyyət, elm, təhsil sahəsində də ciddi islahatlar aparmaq imkanı verdi.

Müstəqilliyin ilk illərində baş verən çətinliklər Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxanalardan da yan keçməmişdi. Kitabxanaların çoxu bağlanmaq təhlükəsi ilə üzləşmişdi. Ulu öndər hakimiyyətə gəldikdən sonra ölkə kitabxanaları məhv olmaq təhlükəsindən qurtardı. Xalq Cəhbəsinin hakimiyyəti dövründə kitabxanaların maddi-texniki bazası olduqca zəifləmiş, maliyyələşdirmə sistemi pozulmuş, kitabxanalara ayrılan vəsait heçə endirilmişdi. Özəlləşdirmə adı ilə kitabxanaların binaları əllərindən alınır, onlar yararsız binalara köçürülürdü. 1992-ci ildə Respublika Tibb Kitabxanasının binası, Qubkin adına Mərkəzi Həmkarlar İttifaqı kitabxanasının binası, həmçinin onlarca həmkarlar təşkilatı və partiya kitabxanalarının binaları alınmış, kitabxanalar bağlanmışdı. Məhz 1992-1993-cü illərdə 100-dən artıq partiya

kitabxanası, 326 həmkarlar təşkilatı kitabxanası və 100-ə yaxın texniki kitabxana bağlanmışdı.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi bu müdhiş prosesin qarşısının alınmasına səbəb oldu. Kitabxanaların qorunub saxlanması və maliyyələşdirilməsi haqqında dövlət orqanlarına göstərişlər verildi.

1995-ci il sentyabr ayının 29-da ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında 1995-1998-ci illər dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin dövlət proqramının təsdiq edilməsi haqqında" fərman imzalandı. Bu fərmanın birinci bölməsində özəlləşdirilməsi qadağan olunan müəssisə və obyektlərin siyahısı verilir. Bu siyahıya kitabxanaların daxil edilməsi onları özəlləşdirilmək və binalarının ələrindən alınması bəlasından xilas etdi. Ölkədə kitabxanaların qorunub saxlanması uğrunda mübarizə başlandı. Heydər Əliyev ideyalarına əsaslanan bu mübarizə 90-cı illər keçid dövrünün hər cür çətinliklərinə baxmayaraq, respublikamızda bir sıra ictimai təşkilatların kitabxanaları istisna olmaqla, Azərbaycan SSRİ məkanında dövlət kitabxanalarını bütünlükdə qoruyub saxlayan yeganə dövlət oldu.

1996-cı ildə bilavasitə Prezidentin tövsiyəsi ilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Kitabxana işinin vəziyyəti və onun yaxşılaşdırılmasına dair qərar qəbul etdi. Bu qərarla kitabxana şəbəkələrinin qorunub saxlanması və əhaliyə kitabxana xidmətinin daha da yaxşılaşdırılması, kitabxanalara diqqətin artırılması əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdu. Keçid dövrünün ən böyük çətinliyi kitabxanaların yeni ədəbiyyat ala bilməməsi idi. Kitabxanalara yeni ədəbiyyatın alınmaması oxucuların kitabxanalardan uzaqlaşmasına səbəb olurdu. Bu çətinlik də 1998-ci ildən aradan qaldırılmağa başlandı. 1998-ci ildən başlayaraq dövlət büdcəsindən kitabxanalara yeni ədəbiyyat almaq üçün vəsait ayrılmağa başlandı. Bu vəsaitin ilbəl artırılması kitabxanaların yeni ədəbiyyatla təchizatı işini qismən də olsa qaydaya saldı.

90-cı illərin axırlarından başlayaraq Azərbaycan kitabxanalarının informasiya texnologiyaları ilə təmin olunmağa başlanması, onların işinin günün tələbləri səviyyəsində qurulmasına, və xüsusilə əhaliyə informasiya xidmətinin təşkili işini yaxşılaşdırmağa imkan yaratdı.

Bu sahədə respublikanın elmi, elmi-texniki və təhsil kitabxanaları xüsusilə fərqlənir, oxucuların internetdən istifadəsi üçün öz fəaliyyətlərini genişləndirirdilər.

Bu dövr həmçinin respublikamızda kitabxana işi haqqında dövlət siyasətinin formalaşdığı illər olmuşdur. Bu siyasətin əsasında ulu öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq fəlsəfi konsepsiyası, mədəniyyət, təhsil, elm, kitab və kitabxana haqqında ideyaları və baxışları dururdu. Ona görə də yeni formalaşmağa başlayan bu siyasət olduqca demokratik, milli ideologiyaya söykənən bir siyasət kimi öz elmiliyi və demokratikliyi ilə fərqlənirdi.

Tarixi həqiqətdir ki, dünyanın görkəmli dövlət, elm, mədəniyyət xadimləri, alimləri, mütəfəkkirləri, filosofları, yazıcıları kitab və kitabxana haqqında olduqca dəyərli, hikmətamiz fikirlər söyləmişlər. Bu fikirlər icərisində Heydər Əliyevin kitabxana, onun əhəmiyyəti, cəmiyyətdə tutduğu yer, elm və mədəniyyətin, ümumiyyətlə, mənəviyyətin inkişafında rolu haqqında fikirləri olduqca yüksəkdə durur və böyük bəşəri əhəmiyyət kəsb edir.

Heydər Əliyevin respublika kitab sərvətinin qızıl fondu olan M.F.Axundov adına Milli Kitabxanaya münasibəti və qayğısı bütövlükdə kitabxana işinə böyük diqqət və qayğısının bariz nümunəsidir. Vaxtının olduqca məhdud olmasına baxmayaraq 1995-1997-ci illərdə dörd dəfə Milli Kitabxanaya gəlmiş, onun işi ilə tanış olmuş, burada oxucular və kitabxanaçılar qarşısında olduqca böyük elmi, mədəni və fəlsəfi mahiyyətə malik tarixi nitq söyləmişdir. Onun bu nitqi bəşəriyyətin mədəni sərvəti olan dünya kitabxanaları tarixinə qızıl sətirlərlə yazılmışdır. Bu tarixi nitqində mərasim iştirakçılarına müraciət edən ulu öndər deyir: "Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyət, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir". Ulu öndərin kitabxanaya verdiyi bu yüksək qiymət müstəqillik dövründə kitabxana işinin inkişaf yolunu işıqlandırmışdır.

90-cı illərin axırlarında ulu öndər Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü ilə 1998-ci ildə ölkəmizin tarixində ilk dəfə olaraq Milli Məclis "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu qəbul etdi. Azərbaycanda kitabxana işinə dair dövlət

siyasətinin əsaslarını təşkil edən bu qanun öz məzmunu, əhatə dairəsi etibarı ilə kitabxanalar dünyasının əsas müddəalarını və ideyalarını geniş surətdə şərh edən ən demokratik qanunlardan biridir. Çünki bu qanunun məzmununa Heydər Əliyevin kitabxana işi haqqında elmi-nəzəri fikirləri və ideyaları hopmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış bu qanun respublikada kitabxana işinin qanunu əsaslarla inkişafına olduqca mühüm töhfə idi. Müstəqillik illərində Heydər Əliyevin kitabxana işinə böyük diqqət və qayğısı nəticəsində respublikanın kitabxana şəbəkələri qorunub saxlanmaqla 90-cı illərin axırlarından başlayaraq inkişaf etməyə başladı. Ən böyük şəbəkəyə malik olan Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi öz işini yenidən qurmaqla əhaliyə kitabxana xidmətini yaxşılaşdırmaq üçün ciddi addımlar atmağa başladı. Bu şəbəkəyə 1 Milli Kitabxana, bir Muxtar Respublika Dövlət Kitabxanası, 3 respublika əhəmiyyətli sahəvi kitabxana, 74 şəhər və mərkəzləşdirilmiş rayon kitabxanası, 3774 kənd kitabxanası daxildir. Orta hesabla əhalinin hər 700 nəfərinə bir kitabxana düşürdü. Kitabxanaların fondunda 40 milyona yaxın kitab (sənəd) toplanmışdır. Orta hesabla ildə kitabxanalara 130 min nüsxə kitab, 30 min audiovizual sənəd daxil olur. Daxil olan ədəbiyyatın əksəriyyətini - 110 min nüsxədən artığını Azərbaycan dilində ədəbiyyat təşkil edir.

Keçid dövrünün çətinlikləri şəraitində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin respublika əhəmiyyətli kitabxanaları- M.F.Axundov adına Milli Kitabxana, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Kitabxanası, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası və C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası öz fəaliyyətlərini müvəffəqiyyətlə davam etdirmiş, oxuculara xidmət sahəsində ciddi uğurlar əldə etmişlər. Təkcə kütləvi kitabxanalar 2002-ci ildə 3 milyondan artıq oxucuya xidmət etmişdir.

Müstəqillik illərində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dövlət kitabxana şəbəkəsi ilə yanaşı, respublikamızın ayrı-ayrı nazirliklərinin, idarə və müəssisələrin kitabxana şəbəkələri də müstəqilliyin qarşıda qoyduğu tələblərə, həyata keçirilən islahatlara müvafiq olaraq öz şəbəkələrinin formalaşması işini başa çatdırmış, kitabxana şəbəkələrinin işini sabitləşdirmiş, əhaliyə, elm, təhsil,

mədəniyyətə, sənayeyə, iqtisadiyyata, kənd təsərrüfatına kitabxana xidmətini xeyli təkmilləşdirməyə, oxuculara kitabxana-informasiya xidməti sahəsində keyfiyyət göstəriciləri əldə etməyə müvəffəq olmuşlar. Ən böyük şəbəkəyə malik olan Təhsil Nazirliyinin, Səhiyyə Nazirliyinin, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin, AMEA-nın və s. kitabxana şəbəkələri informasiya cəmiyyətinin elm, təhsil, iqtisadiyyat və sənaye istehsalı sahəsində qarşıya qoyduğu informasiya xidmətinin təkmilləşdirilməsi, informasiya texnologiyasından geniş istifadə edilməsi vəzifələrini müvəffəqiyyətlə yerinə yetirmək üçün ciddi səy göstərmişlər.

Müstəqillik illərində respublikamızda yeni dövlət statusuna malik kitabxanalar yaradılmış və bir sıra kitabxanalara ali, elmi statuslar verilmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və göstərişi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsinin kitabxanası yaradıldı. Bu kitabxana üçün xüsusi bina ayrıldı və dövlət kitabxanası statusu verildi. Kiçik bir zaman kəsiyində kitabxana yüksək kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təchiz edilmiş respublikamızda dövlət idarə orqanlarının işçilərinin informasiya təminatını həyata keçirən böyük mədəniyyət mərkəzinə çevrilmişdir.

Müstəqillik illərində Heydər Əliyevin təklifi və təşəbbüsü ilə Milli Məclisin kitabxanası təşkil edildi. Parlament Kitabxanası statusuna malik olan bu kitabxana Milli Məclis aparatının işçilərinə xidmət etməklə yanaşı, deputatların informasiya təminatında, onların qanun yaradıcılığı sorğularının yerinə yetirilməsində yaxından iştirak edir.

Müstəqillik illərində M.F.Axundov adına Respublika Dövlət Kitabxanasına Milli Kitabxana statusu verilməsi ölkəmizin kitabxana işi tarixində əlamətdar bir hadisə oldu. Milli Kitabxana kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiyaşünaslıq və kitabşünaslıq sahəsində elmi tətqiqat mərkəzinə çevrildi. Milli Kitabxana modernləşərək, kitabxana-informasiya-mədəniyyət mərkəzi, milli kitab sərəvətimizin qızı! fondu kimi öz fəaliyyətini genişləndirdi.

Həmçinin bu dövrdə respublika elminin baş qərargahı olan AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının elmi-tətqiqat statusu alması da respublika kitabxanaçılığına böyük hədiyyə oldu.

Minnətdarlıq hissi ilə demək olar ki, hər iki kitabxana ulu öndər Heydər Əliyevin sərəncamı ilə yüksək statusuna layiq görülmüşdür.

Beləliklə, XX əsrin ikinci yarısı və XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycanda kitabxana işinin tədqiq edilib öyrənilməsi bir daha təsdiq edir ki, göstərilən dövrdə kitabxana işinin inkişafı bilavasitə ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə, onun böyük xidmətləri ilə bağlı olmuşdur. Hazırda Heydər Əliyev dühası Azərbaycanda kitabxana işinin yolunu işıqlandırır.

Bütün bu faktların ciddi təhlili və ümumiləşdirilməsi əsasında demək olar ki, ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana 34 illik rəhbərliyi dövründə ölkədə xalq təsərrüfatı, iqtisadiyyat, elm və mədəniyyət sahəsində böyük nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bu nailiyyətlər içərisində mədəniyyətimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işinin inkişafı, əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkili sahəsindəki uğurlar da mühüm yer tutur.

Ölkənin mədəni inkişafında kitab və kitabxana işinin mühüm rolunu qeyd edən, kitabxanaları xalq üçün, millət üçün bilik və zəka mənbəyi kimi qiymətləndirən Heydər Əliyev kitabxana işinin inkişafını həmişə ön plana çəkmiş, ona qayğı göstərmiş, mühüm dövlət sənədləri imzalamışdır. Böyük minnətdarlıq hissi ilə qeyd etmək yerinə düşər ki, xüsusilə müstəqilliyimizin ilk illərində ölkədə baş verən çətinliklərə, iqtisadi və siyasi böhrana baxmayaraq, Heydər Əliyev həmişə mədəniyyətin qeydinə qalmış, onun yaşaması, inkişafı üçün əlindən gələni etmişdir. Ulu öndər Azərbaycanın müstəqilliyini, Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etdiyi kimi, milli mədəniyyətin və onun tərkib hissəsi olan kitabxanaların da xilaskarı olmuşdur. Digər MDB ölkələrindən fərqli olaraq Azərbaycanda 90-cı illərdə kitabxana şəbəkəsi qorunub saxlanılmış, daimi dövlət qayğısı ilə əhatə edilmiş, dövlət tərəfindən maliyyələşdirilmişdir.

Bütün bunlara görə Azərbaycan kitabxana ictimaiyyəti, çoxminlik kitabxanaçılar ordusu ulu öndərə minnətdardır. Onun əziz xatirəsi bütün xalqımız kimi sadə peşə adamları olan kitabxanaçıların qəlbinə də əbədi həkk olunmuşdur. Heydər Əliyevin

vəfatından sonra respublikamızın çoxsaylı kitabxana şəbəkələri öz xilaskarı olan ulu öndərin xalqımızın milli mənəvi sərvəti olan əsərlərini toplayıb saxlamaq, gələcək nəsillərə çatdırmaq, xalq kütlələri içərisində təbliğ etmək vəzifəsini həyata keçirməyə çalışır. Bu vəzifə kənd kitabxanalarından başlamış Milli Kitabxanaya qədər bütün kitabxanalar tərəfindən şərəflə yerinə yetirilir.

II BÖLMƏ

§ 1. XXI əsrin ilk illərində kitabxana işinə dair Heydər Əliyev siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi (2004-2008-ci illər)

Böyük təəssüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, 2003-cü ildə fəaliyyətinin çiçəkləndiyi dövrdə, ölkədə gözlənilən növbəti prezident seçkiləri ərəfəsində ulu öndərimiz qəfildən xəstələndi. Heydər Əliyevin müdrik bir kəlamı vardır: «Allah təala kimə nə qədər ömür verdiyini özü bilir». Allah təala H.Əliyevə 80 il ömür verdi və o, bu ömrü ləyaqətlə yaşadı, xalqına, doğma Azərbaycana xidmət etdi, onun xilaskarı oldu.

Heydər Əliyevin prezident seçkilərində namizədliyi irəli sürülmüşdü. Lakin amansız xəstəlik ona bu seçkilərdə iştirak etmək imkanı vermədi. Ümummillə lider ABŞ-da xəstəxanada yatarkən xalqa müraciət etdi. Ulu öndər onun sağlıq durumundan narahatlıq keçirən xalqına müraciətində deyirdi: «Üzümü sizə – həmvətənlərimə tutaraq qarşıdan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan partiyası sədrinin 1-ci müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan partiyası bundan sonra da xalqımızın ən ləyaqətli övladlarını öz ətrafında sıx birləşdirəcək, Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəkdir. İnanıram ki, mənim başa çatdıra bilmədiyim tələyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdıra biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm».

Azərbaycan xalqı ulu öndərin bu çağırışını bir vəsiyyət kimi qəbul etməklə, öz müdrik liderinə sədaqətini nümayiş etdirdi və yekdilliklə İlham Əliyevi 2003-cü ildə prezident seçdi. İlham Əliyevin ölkənin yeni prezidenti seçilməsi Heydər Əliyev siyasətinin davam etdirilməsi üçün əlverişli şərait yaratdı. Heydər Əliyev siyasi kursunu böyük məharətlə irəli apararaq İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti bütün cəmiyyətin diqqətini cəlb etdi, yeni siyasi şəraitdə o, bir lider kimi xalqın böyük etimadını qazandı. İlham Əliyev ölkənin iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafında, xalqın sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında uğurlar qazandı. Bu uğurlar ölkə daxilində və beynəlxalq aləmdə onun imicini yüksəklərə qaldırdı. O, həmçinin Azərbaycan xalqının tarixinə qızıl səhifələr yazan, böyük uğurlar qazandıran dahi dövlət və siyasət xadimi Heydər Əliyevin xarici siyasətində müəyyənləşdirdiyi prioritetlərin varisliyini təmin edən alternativsiz siyasətçi olduğunu təsdiq etdi.

Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu demokratik dövlət quruculuğu işlərini davam etdirən İlham Əliyev prezidentlik fəaliyyətinə başlayarkən xalqa verdiyi «Mən hər bir Azərbaycan vətəndaşının prezidenti olacağam» vədinə əməl edərək həyata keçirilən işləri inamla irəliyə aparmaq qüdrətinə malik olduğunu sübuta yetirdi. Olduqca sevindirici haldır ki, 2004-cü ildə respublikamızda ümumi daxili məhsul təxminən 22 faiz, sənaye istehsalı 28 faiz, eyni zamanda orta əmək haqqı 22 faiz, əhalinin pul gəliri 21 faiz artmışdır. 2008-ci ildə isə respublikamızda ümumi daxili məhsul 10,8 faiz, sənaye istehsalı 2,5 dəfə, orta əmək haqqı 24,2 faiz, əhalinin pul gəliri 36,2 faiz artmışdır. Respublikamız son beş ildə ümumi daxili məhsulun artım səviyyəsinə görə həm MDB respublikaları içərisində, həm də bütün dünyada lider dövlət olmuşdur.

Əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması sahəsində böyük işlər görülmüş, təkcə 2008-ci ildə minimum əmək haqqı və minimum pensiyaların həcmi 50 faiz artmışdır. Ölkəmizdə son beş il

ərzində həyata keçirilən "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramı" uğurla başa çatdı. Proqrama görə 600 min iş yeri açılması nəzərdə tutulmuşdu. Sevindirici haldır ki, bu rəqəm artıqlaması ilə yerinə yetirilmiş, 750 min iş yeri açılmışdır. Ölkəmizdə yoxsulluq şəraitində yaşayanların sayı son beş ildə 49 faizdən 16 faizə düşmüşdür.

Son illərdə dövlət büdcəsinin ilbəl artması ölkənin inkişafının gələcək perspektivlərindən xəbər verir. 2003-cü ildə dövlət büdcəsi 1 milyard dollar, 2004-cü ildə 1,5 milyard dollar, 2005-ci ildə 2,2 milyard dollar olmuşdursa, 2006-cı ilin dövlət büdcəsi 4 milyard dollar, 2007-ci ildə 7195603,0 min manat, 2008-ci ildə 10181978,0 min manat, 2009-cu ildə isə 14758091,3 min manat həcmində təsdiq olunmuşdur. Bu, dinamik inkişaf yolu keçən Azərbaycanın ən böyük nailiyyətidir.

Ölkəmizdə iqtisadi inkişaf ilə yanaşı mədəniyyətin inkişafı sahəsində də böyük tərəqqi əldə edilmiş, mədəni quruculuğun bütün sahələrində dönüş illəri olmuşdur. Mədəniyyətə ayrılan dövlət vəsaitinin 3 dəfəyə yaxın artırılması onun inkişafı sahəsində xeyli imkanlar açmışdır. Mədəniyyətimizin bütövlükdə inkişafı ilə yanaşı, onun ayrı-ayrı sahələrinin inkişafına da xüsusi diqqət yetirilməyə başlanmışdır. Ölkəmizdə mədəniyyətin mühüm tərkib hissələrindən biri olan kitabxana işi sahəsində aparılan məqsədyönlü mütərəqqi tədbirlər buna parlaq sübutdur. Müstəqil Azərbaycanda əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş kitabxana siyasəti müvəffəqiyyətlə davam etdirilməkdədir. Bu siyasətin əsasında kitabxana işinə dövlət qayğısı, dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi, ardıcıl olaraq maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, kitabxanaların ümumaçıq olması, kitabxana işinin informasiyalaşdırılması, dünya standartları səviyyəsinə yüksəldilməsi, kitabxanaçıların sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və digər vəzifələr durur.

Müasir şəraitdə dövlət bütün kitabxanaları yeni ədəbiyyatla təmin etmək, kitabxana fondlarını zənginləşdirmək üçün ardıcıl tədbirlər həyata keçirir. Belə tədbirlər içərisində kütləvi kitabxanaların və məktəb kitabxanalarının pulsuz olaraq latın qrafikası ilə çap edilən yeni nəşrlərlə komplektləşdirilməsi haqqında prezident sərəncamı olduqca böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edir.

Məlumdur ki, ölkəmizdə 1993-cü ildən latın qrafikasına keçmək haqqında qanun qəbul edilmişdir. Bu qanuna müvafiq olaraq bütün təhsil sistemində latın qrafikası tətbiq edilməyə başlandı. Son on ildə orta ümumtəhsil məktəblərində təhsilin latın qrafikası ilə aparılması və şagirdlərin kiril əlifbasını bilməməsi ölkədə tezliklə birdəfəlik latın qrafikasına keçilməsi, bütün kütləvi informasiya vasitələrinin və kitabların latın qrafikası ilə nəşr edilməsi zərurətini irəli sürmüşdü. Məhz buna görədir ki, ölkə prezidenti Heydər Əliyev dövlət idarələrində, kütləvi informasiya vasitələrində və nəşriyyatlarda məcburi olaraq latın qrafikasına keçmək haqqında fərman verdi. Bu fərmana əsasən ölkə miqyasında latın qrafikasına keçildi. Azərbaycan dilində kiril əlifbası ilə nəşr işinə qadağa qoyuldu.

Ümummilli liderimiz tərəfindən həyata keçirilən bu tədbir böyük milli-mədəni əhəmiyyətə malik idi. Kitab nəşrində və ümumiyyətlə, nəşriyyat işində qayda yaradılması təmin edildi. Tezliklə ölkəmizdə latın qrafikası ilə ədəbiyyatın, dərsliklərin, dərs vəsaitlərinin, elmi ədəbiyyatın azlığı hiss edilməyə başladı. Doğrudur, respublikamızda kitablar 64 il ərzində kiril əlifbası ilə çap edilmişdi və kitabxanalarımızın fondunda kiril əlifbası ilə çap edilmiş 150 milyon nüsxədən artıq kitab saxlanılırdı. Bütün dünya ədəbiyyatı, klassiklərimizin, alimlərimizin əsərləri kiril əlifbası ilə çap edilmişdi. Bu böyük milli, mədəni sərvəti gənc nəslin istifadəsinə vermək dövlət əhəmiyyətli bir vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdu.

Bu böyük ideoloji, mənəvi, milli problemin həllində Heydər Əliyev siyasətinin görkəmli və ardıcıl davamçısı Prezident İlham

Əliyevin 12 yanvar 2004-cü ildə imzaladığı «Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında» sərəncam böyük əhəmiyyət kəsb etdi.

Sərəncamda göstərilir: «Latın qrafikalı Azərbaycan əlifbası artıq həyatımızın bütün sahələrində tam yerini tutmuşdur. Bununla yanaşı, Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin vaxtı ilə latın qrafikası ilə çap olunmuş qiymətli nümunələrinin latın qrafikasında yenidən kütləvi şəkildə nəşr olunması günün ən vacib məsələlərindən biri olaraq qalır.

Dövlət müstəqilliyinin başlıca rəmzlərindən biri sayılan ana dilinə dövlət qayğısının daha da artırılmasını təmin etmək, Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin ən gözəl nümunələrini müasir dövrdə təbliğ etmək və gələcək nəsillərə çatdırmaq məqsədi ilə Azərbaycan dilində əvvəllər kiril qrafikası ilə çap olunmuş əsərlərin latın qrafikası ilə yenidən nəşrinin kütləvi şəkildə həyata keçirilməsi zərurətini nəzərə alaraq qərara alıram:

1. 2004-cü ildə latın qrafikası ilə ilk mərhələdə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısı təsdiq olunsun (siyahı əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının bütün kütləvi kitabxanalarına və orta tədris müəssisələrindəki kitabxanalara latın qrafikası ilə yenidən çap olunmuş kitabların alınması üçün zəruri vəsaitin ayrılmasını təmin etsin».

Bu sərəncam Prezidentin Azərbaycan mədəniyyətinə, elminə, ədəbiyyatına və təhsilinə böyük qayğısının təzahürüdür. 64 il müddətində kiril əlifbası ilə çap olunmuş qiymətli əsərlərin, xalqımızın milli sərvəti olan nadir kitabların yenidən nəşr edilib xalqın istifadəsinə verilməsi olduqca böyük milli, mədəni əhəmiyyət kəsb etməklə Azərbaycançılığın, milli ideologiyanın inkişafına qiymətli töhfədir.

Bu sərəncamın ən mütərəqqi və humanist cəhətlərindən biri latın qrafikası ilə yenidən nəşr edilən, dövlətə külli miqdarda vəsait

hesabına başa gələn kitabların bütün kütləvi kitabxanalara və tədris müəssisələri kitabxanalarına pulsuz verilməsidir. Dünya kitabxana təcrübəsində analoqu olmayan bu hümanitar aksiya aparıcı ölkələrin təcrübəli kitabxana mütəxəssisləri tərəfindən çox yüksək qiymətləndirilmişdir.

Kütləvi kitabxanalar və məktəb kitabxanaları bilavasitə təhsil və tərbiyə prosesində yaxından iştirak etməklə yanaşı, oxucuların informasiya təminatında, mədəni və intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsində böyük əhəmiyyət kəsb edir. Məhz buna görədir ki, bu sərəncam respublikamızın bütün ictimaiyyəti, ziyalıları və kitabxana işçiləri tərəfindən böyük razılıq hissi ilə qarşılanmışdır.

Bu sərəncamın ardınca Prezident 2004-cü il 27 dekabr tarixli 526 nömrəli daha mühüm bir sərəncam- "2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində lətin qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamını imzaladı. Bu siyahıya 546 adda kitab daxil edilmişdir ki, hər kitabın 25000 min nüsxə tirajla çapı nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da hər kitabxanaya orta hesabla 2 kitabdan artıq düşdüyünü göstərir. Beləliklə, 13 milyon 650 min nüsxə kitab nəşr edilməlidir. Sərəncamda adı çəkilən bu kitablar 2005-2009-cu illərdə çap edilib, pulsuz olaraq respublika kitabxanalarına hədiyyə edilmişdir.

Dünyada analoqu olmayan bu tədbir müstəqil Azərbaycan dövlətinin mədəni siyasətinin təzahürüdür.

Kitabxanalarımızın fondunun son 4-5 il müddətində 13 milyondan çox artması dövlətimizin kitabxana işinə, Azərbaycanın elminə, mədəniyyət və təhsilinə, çoxmilyonlu kitabxana oxucularına böyük diqqət və qayğısını bir daha təsdiq edir.

Dövlətin bu sahədə həyata keçirdiyi işlər müvəffəqiyyətlə davam etdirilir. "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər)", "Bakı şəhərinin qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair tədbirlər proqram", "Azərbaycan Respublikasında rabitə və

informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2005-2008-ci illər üçün Dövlət Proqramı (Elektron Azərbaycan)", "Azərbaycan Respublikası ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər)" kimi mühüm sənədlərdə kitabxana informasiya sahəsinin inkişafı, modernləşdirilməsi və ayrı-ayrı idarə və müəssisələrin kitabxana şəbəkəsinin inkişafına, əhaliyə kitabxana xidmətinin təşkilinə olduqca mühüm təsir göstərmişdir.

Adlarını göstərdiyimiz sənədlərlə yanaşı, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bilavasitə kitabxana işinə həsr edilən və böyük strateji əhəmiyyət daşıyan mühüm proqram əhəmiyyətinə malik 2007-ci ilin 20 aprelində "Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında" və 6 oktyabr 2008-ci ildə "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nı imzalamışdır.

Hər iki sənədin ciddi şərh edilməsinə böyük ehtiyac olduğunu nəzərə alaraq onların haqqında geniş bəhs etməyi lazım bildik.

2007-ci ilin aprel ayının 20-də Respublika prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında" sərəncamı Azərbaycan kitabxana ictimaiyyəti tərəfindən böyük razılıq hissi ilə qarşılanmışdır.

Azərbaycan kitabxana işi tarixində ilk dəfədir ki, kitabxana işini, onun əhəmiyyətini, cəmiyyətdə tutduğu mövqeyi, müasir informasiya cəmiyyəti şəraitində kitabxanaların vəzifələrini, gələcək inkişaf istiqamətlərini və perspektivlərini müəyyənləşdirən böyük proqram əhəmiyyətli bir sənəd qəbul edilmişdir. Bu, müstəqilliyimizin, ideologiyamızın durmadan inkişaf edib təkmilləşdiyi bir şəraitdə respublikamızda kitabxana işinin yaxın gələcək üçün inkişaf proqramıdır.

Belə bir sənədin imzalanması dövlət başçısının Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitab və kitabxana işinə böyük qayğısının təzahürüdür.

Bu mühüm sənəddə kitabxana kompleks halda götürülmüş, onun Azərbaycan elm və mədəniyyəti tarixində, xalqımızın maariflənməsində, mədəni və intellektual səviyyəsinin yüksəlməsində, təhsil və tərbiyyəsində rolu və əhəmiyyəti geniş şəkildə şərh edilmiş, Azərbaycan kitabxanaları Azərbaycan xalqının milli sərvəti kimi qiymətləndirilmişdir.

Prezidentin sərəncamında olduqca mühüm bir problemə - xarici ölkələrin böyük milli kitabxanalarında saxlanılan qiymətli Azərbaycan kitablarının müəyyənləşdirilib respublikamıza gətirilməsi probleminə toxunulmuşdur.

Sərəncamda göstərilir: "Ölkəmiz qədim dövrlərdən başlayaraq müxtəlif kitabxanalarda saxlanılan və xalqımızın ədəbi-estetik, elmi-mədəni fikir dünyasını əks etdirən çoxlu sayda əlyazmaları XIX əsrin əvvəllərindən regionlarda cərəyan edən hadisələr nəticəsində ölkə xaricinə aparılmış və bu gün də dünya kitabxanalarında Şərqi fondlarının əsasını təşkil edərək mühafizə olunur".

Sənəddə öz əksini tapmış bu problem respublikamızın elmi ictimaiyyətini, kitabşünas və kitabxanaşünas alimlərini çoxdan düşündürürdü. Ancaq bu məsələni həll etmək, qiymətli Azərbaycan kitablarını, əlyazmalarını və nadir kitabları respublikamıza gətirmək mümkün deyildi. Bu məsələni ancaq dövlət səviyyəsində həll etmək mümkündür. Biz ümid edirik ki, bu sərəncamın yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olaraq Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin hazırladığı tədbirlər planında bu problem öz həllini tapacaqdır.

Sərəncamda qeyd edilir ki, xalqımızın yaratdığı tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin toplanıb saxlanılmasında, bəşər mədəniyyətinin qazandığı nailiyyətlərin nəsildən-nəslə çatdırılmasında və cəmiyyətimizin intellektual-mənəvi potensialının artırılmasında kitabxanalarımız əvəzsiz rol oynayır.

Prezident öz sərəncamında Azərbaycanın informasiya cəmiyyətinə doğru intensiv inkişaf etməsi ilə əlaqədar elmi-mədəni informasiya sərvətlərindən hərtərəfli istifadə imkanlarının genişləndirilməsi, eləcə də ölkə kitabxanalarının dünya informasiya məkanına daxil olmasının təmin edilməsi məqsədilə dövlət orqanları qarşısında konkret vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir.

Sərəncama əsasən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi ilə birlikdə M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının modernləşdirilməsi, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı hazırlayıb 2 ay müddətində Prezidentə təqdim etməlidir.

Adı çəkilən nazirliklər həmçinin iki ay müddətində yerli icra hakimiyyəti orqanlarının təkliflərini nəzərə alaraq, Azərbaycanın regionlarında fəaliyyət göstərən kitabxanaların təmirinə, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə və müasir informasiya daşıyıcılarına ehtiyacın ödənilməsinə dair xüsusi tədbirlər planı hazırlayıb təqdim etməlidirlər.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi ilə birlikdə ölkənin iri kitabxanalarının elektron kataloqu və elektron kitabxanasının müasir standartlar səviyyəsinə qaldırılması və onun bazasında "Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası"nın yaradılması və oxucuların tam istifadəsinə verilməsini təmin etməlidir.

Sərəncama əsasən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi müvafiq qurumlarla birlikdə "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nı hazırlayıb 3 ay ərzində prezidentə təqdim etməlidir.

Təhsil Nazirliyi isə məktəb kitabxanalarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə və müasir informasiya texnologiyaları ilə təchizatına dair tədbirlər planı hazırlayıb 2 ay müddətinə Prezidentə təqdim edəcəkdir.

Sərəncamda Azərbaycan elminin gələcək inkişafı üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bəndlərdən biri də “Akademiya şəhərciyinin”nin ərazisində AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının yeni binasının tikilməsi ilə əlaqədardır ki, bu işlə bağlı təkliflərin Prezidentə 1 ay müddətində verilməsi tapşırılmışdır.

Qeyd etmək istərdik ki, hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən verilmiş bu sərəncam ölkədə kitabxana işinin inkişafının prioritet istiqamətlərini müəyyənləşdirən tarixi sənəddir.

Burada qoyulmuş məsələlər, irəli sürülmüş təkliflər və müvafiq dövlət qurumlarına verilmiş tapşırıqlar Azərbaycanda informasiya cəmiyyətinin informasiyalaşmasında kitabxanaların rolu və vəzifələrini əks etdirən strateji proqramdır.

Bu sənəd bir daha subut edir ki, İlham Əliyev vaxtilə kitabxanaları “müqəddəs yer, bilik, zəka mənbəyi” kimi qiymətləndirmiş ulu öndərimiz Heydər Əliyevin bütün sahələrdə olduğu kimi, kitabxana işi sahəsində də müasir siyasətinin layiqli davamçısıdır.

Respublikamızın elm, mədəniyyət və təhsil işçiləri ilə yanaşı, bu sərəncamı böyük razılıq hissi ilə qarşılamaş çoxminli kitabxanaçılar ordusu onların fəaliyyətinə verilən yüksək qiymətə görə hörmətli Prezidentimizə öz minnətdarlığını bildirir. Heç şübhə yoxdur ki, onlar sərəncamda irəli sürülən vəzifələrin həlli üçün bütün qüvvələrini və intellektual mənəvi potensiallarını səfərbər edərək, müstəqil respublikamızın gələcək inkişafı üçün daha əzmlə çalışacaqlar.

“Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” sərəncamın qarşıda qoyduğu vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olaraq sərəncamda adı çəkilən nazirliklər: Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası göstərilən müddətdə tələb edilən sənədləri hazırlamış, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarında təsdiq edilmiş və müvəffəqiyyətlə həyata

keçirməyə başlamışlar. İndi də Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış 2008-ci il 6 oktyabr tarixli “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı” üzrə Dövlət Proqramını nəzərdən keçirək.

XXI əsrin əvvəlləri müstəqil Azərbaycanın mədəni həyatında bir çox yaddaqalan tədbirlərlə zəngindir. Keçid dövrünün çətinlikləri aradan qaldırıldıqdan sonra dövlət mədəni quruculuq sahəsində gələcəyin inkişaf yolunu işıqlandıran, onun inkişaf istiqamətini, məqsəd və vəzifələrini müəyyənləşdirən proqram xarakterli bir çox sənədlər qəbul etmişdir. Bu sənədlər içərisində 6 oktyabr 2008-ci ildə prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanan “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” olduqca böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edən bir sənəddir.

Azərbaycan kitabxana tarixində ilk dəfə olaraq öz məzmunu, əhatə dairəsi, konkretliyi, həyatiliyi ilə fərqlənən, kitabxana işinin məqsəd və vəzifələrini, ümumacıq olmasını, inkişaf istiqamətini, maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsini, əhatəliliyini, kitabxana xidmətinin planauyğun elmi əsaslar üzərində qurulmasını, dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsini, görülməli işlərin konkret icra tarixini dəqiq rəqəmlərlə göstərən bir sənəd kimi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu sənədə “Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər planının əlavə edilməsi onun üstünlüyünü göstərən ən mühüm göstəricidir. Bu tədbirlər planında görülməli iş, onun icra vaxtı və icra edəcək dövlət orqanının göstərilməsi onun praktik əhəmiyyətini və nəzarət sistemini daha da gücləndirir.

Bu sənəd beş bölmədən və dövlət proqramının həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər planından ibarətdir.

Proqramın “Mövcud vəziyyət” adlanan birinci bölməsində müasir informasiya cəmiyyəti şəraitində ölkədə baş verən sosial-mədəni və informasiya kommunikasiyası prosesləri təhlil edilmiş, mövcud durum hərtərəfli əsaslandırılmış şəkildə nəzərdən keçirilmişdir.

Əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkili sahəsində həyata keçirilən tədbirlər xronoloji ardıcılıqla sadalanmış, görülən işlər və gələcəkdə həyata keçirilməsinə böyük zərurət hiss edilən işlər ön plana çəkilmişdir.

Proqramda ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində baş verən hadisələr, keçid dövrünün böyük çətinliklərinin kitabxana işinə olduqca mənfi təsir göstərməsi, kitab nəşri və kitab təchizatı sisteminin iflic vəziyyətə düşməsi, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində və maliyyələşdirilməsində ciddi problemlər yaratması konkret faktlarla göstərilmişdir. Sənəddə göstərilir ki, 1990-cı ildə respublika üzrə kütləvi kitabxanaların kitab fondu 45,3 milyon, 2002-ci ildə 36,9 milyon, 2003-cü ildə 36,8 milyon nüsxəyə enmiş, 2004-cü ildə bu rəqəm 36,5 milyon nüsxə təşkil etmişdir. Bunun əsas səbəblərindən biri də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş ərazilərdə 4 milyon kitab fonduna malik 927 kitabxananın məhv edilməsi, kitabxanalardan ideoloji cəhətdən köhnəlmiş kitabların çıxarılması və keçid dövrünün maliyyə çətinliyi olmuşdur.

Həmçinin proqramda respublika kitabxanalarının 90 faizinin müasir tələbatı cavab verməməsi göstərilir. Rayon və kənd kitabxana şəbəkələrinin ciddi dövlət yardımına böyük ehtiyacı olduğu açıqlanır. Proqramda dünyanın qabaqcıl ölkələrində olduğu kimi (Fransada Pompidu, ABŞ-da Kennedi, Vaşinqton və s.). Azərbaycanda yaradılacaq Heydər Əliyev Mərkəzinin nəzdində də Heydər Əliyev Milli Kitabxana-Informasiya Kompleksinin təşkili zəruriliyinin irəli sürülməsi respublikamızın elm və mədəniyyət xadimləri, bütün ziyalılar və kitabxana ictimaiyyəti üçün olduqca böyük töhfədir.

Proqramın ən yaxşı cəhətlərindən biri də budur ki, dövlət kitabxana şəbəkəsi ilə yanaşı ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə və təşkilatların kitabxana şəbəkələrinin vəziyyəti öyrənilmiş bu şəbəkələrdə həyata keçirilən işlər təhlil edilmiş, ümumiləşdirmələr aparılmışdır. Həmçinin kitabxanalarda aparılan islahatlar, onların informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi və informasiyalaşdırma problemləri təhlil edilməklə qarşıda duran vəzifələr müəyyən edilmişdir.

“Dövlət Proqramının” məqsəd və vəzifələri bölməsi müasirlik və elmlilik baxımından, kitabxanaların təcrübəsinin istiqamətləndirilməsi, təcrübə iş proseslərinin proqramatikliyi baxımından daha böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Proqramda göstərilir: Dövlət Proqramının əsas məqsədi “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda, habelə digər müvafiq hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş müddəalara uyğun olaraq kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini, ölkədə tarixi-mədəni, əbədi-bədii, elmi-fəlsəfi sərvətlərin toplanmasını, mühafizəsini və onlardan istifadə imkanlarının artırılmasını təmin etməkdən ibarətdir”.

Göstərilən məqsədə nail olmaq üçün kitabxanaların modernləşdirilməsi, köklü islahatlar aparılması, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, informasiya və biliklər cəmiyyəti Azərbaycan modelinin yaradılması, “nəşriyyat-kitabxana-oxucu” infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, virtual kitabxanaların yaradılması, kitabxanaların informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi, elektron kitabxanaların yaradılması zəruri hesab edilmişdir.

Həmçinin Proqramda kitabxanaların maliyyələşdirmə işinin yaxşılaşdırılması, kadr korpusunun təkmilləşdirilməsi, kitabxana işi sahəsində elmi-tədqiqat və elmi-metodik işin yaxşılaşdırılması, kitabxanaların ictimai statusunun yüksəldilməsi kimi çox mühüm məsələlərin həlli zəruri hesab edilmişdir.

Bu bölmədə diqqəti çəkən əsas məsələlərdən biri də kitabxana-informasiya sahəsində dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərini təkmilləşdirmək üçün elmi araşdırmalar aparılması, bu sahəyə dair elmi ədəbiyyatın nəşr edilməsidir.

Proqramın üçüncü bölməsi bilavasitə Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasına həsr edilmişdir. Bu bölmədə kitabxanaların kompüterləşdirilməsi, xüsusilə elmi kitabxanaların informasiya texnologiyasına diqqət yetirilməsi, kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni kitabxana binalarının tikilməsi, M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın modernləşdirilməsi, kitabxanaların internet şəbəkəsinə qoşulması və s. məsələlər zəruri hesab edilmişdir.

Proqramın 4-cü və 5-ci bölmələrində kitabxana işinin maliyyələşdirilməsi mənbələri göstərilmiş və proqramın yerinə yetirilməsi gedişində əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətinin yaxşılaşdırılması sahəsində əldə edilmiş nəticələrin daim möhkəmləndirilməsi və kitabxanalar arasında yayılması zəruri məsələ kimi irəli sürülmüşdür.

Proqramın 2-ci hissəsi "Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planı" adlanır. Azərbaycan kitabxana tarixində öz əhatəliliyi, dəqiqliyi, elmiliyi, müasirliyi, kitabxana işinin gələcəyinə böyük xidməti ilə fərqlənən bu plan 2008-2013-cü illəri, yəni cari beşilliyi əhatə edir.

Planda tədbirin adının, illər üzrə icra müddətinin və icraçı təşkilatın göstərilməsi, yəni icra mexanizminin hazırlanması planın olduqca böyük praktiki əhəmiyyət daşıdığını, onun yerinə yetirilməsinə əminliyi ifadə edir.

Bilavasitə Azərbaycan kitab və kitabxana mədəniyyətinin gələcək inkişaf istiqamətinə, xalqımızın durmadan artan informasiya təminatının ödənilməsinə yönəldilən bu plan dövlətimizin kitabxana işinin daha da inkişafına, yenidən qurulmasına, informasiya, bilik cəmiyyətinin atributlarında birinə cevrilməsinə böyük diqqət və qayğısının təzahürüdür.

Tədbirlər planı 9 bölmədən və 117 yarımbölmədən ibarətdir. Plan əvvəlcədən elmi əsaslara söykənərək aparılan proqnozlar əsasında tərtib edildiyindən olduqca əhatəlidir. Demək olar ki, burada kitabxana işinin gələcək inkişafının bütün prioritet sahələri öz əksini tapmışdır.

İndi də Planın ayrı-ayrı bölmələrini nəzərdən keçirək.

Planın birinci bölməsi "Kitabxana fondunun müasir kompüterləşdirmə mexanizminin yaradılması, inkişafı və müasir informasiya daşıyıcıları ilə təmin edilməsi" adlanır. Müasir kitabxananın ən başlıca vəzifəsi oxuculara kitabxana və informasiya xidmətini yüksək surətdə təmin etməkdir.

Bu vəzifənin yerinə yetirilməsi hər şeydən əvvəl kitabxana fondlarının ardıcıl komplektləşməsindən asılıdır. Daimi təkmilləşən, həmişə canlı, dinamik kitabxana fondu formalaşmasa, oxucuya xidmət işinin müasir tələblərinə cavab vermək mümkün deyildir.

Bu bölmədə nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi kitabxanalarımızı dünya standartları səviyyəsində formalaşmasına imkan verir.

Proqramın ikinci bölməsi ən böyük bölmədir. Bu bölmə 48 yarımbölmədən ibarətdir. Sevindirici haldır ki, bu bölmədə dünya kitabxanaçılıq təcrübəsində istifadə edilən, yüksək təcrübi nailiyyətlər əldə edilməsinə, ənənəvi kitabxanaçılığın müasir kitabxanaçılıqla əvəz edilməsinə, kitabxana-informasiya xidmətinin müasir texnologiya və proqramlarla təmin edilməsinə gətirib çıxara biləcək bütün tədbirlər öz həllini tapmışdır.

Bu bölmədə Azərbaycan Respublikasının kitab abidələrinin müəyyənləşdirilməsi Azərbaycan kitab abidələri haqqında məlumat bazasının yaradılması, "Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə təşkil olunacaq kitabxanaya "Milli Kitabxana-Informasiya Kompleksi" statusunun verilməsi və dünyanın böyük kitabxana mərkəzlərində saxlanılan Azərbaycan kitablarının "Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə yaradılacaq milli yaddaş mərkəzinə toplanması, 2009-cu ilin kitabxanaların avtomatlaşdırılması ili elan edilməsi kimi çox qiymətli ideyalar irəli sürülmüşdür.

Planın sonrakı bölmələrində demək olar ki, kitabxana işinin gələcək inkişafını təmin edən bütün problemlər uzaqgörənliklə, peşəkarcasına, kitabxana işi haqqında dövlət siyasətinin prioritet istiqamətləri nəzərə alınmaqla öz əksini tapmışdır.

Respublikanın kitabxana ictimaiyyəti ölkə Prezidenti möhtərəm İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın qəbul edilməsini alqışlayır və respublikamızın son illərdə iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafında böyük işlər görən, Azərbaycan dövlətini dünyanın qabaqcıl dövlətləri sırasına çıxaran əziz prezidentimiz İlham Əliyevə öz dərin minnətdarlığını və hədsiz razılığını bildirir.

Hal hazırda respublikamızda Prezident İlham Əliyev tərəfindən kitabxana işinə dair imzalanmış sərəncamlar, Dövlət Proqramları respublikamızın çox minli kitabxanaçılar ordusu tərəfindən müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilməkdədir. Qəbul edilmiş dövlət sənədlərinə müvafiq respublikada əhaliyə kitabxana-informasiya

xidməti göstərən həm dövlət kitabxana şəbəkəsinin, həm də ayrı-ayrı nazirliklərin idarə-müəssisə və təşkilatların kitabxana şəbəkələrinin maddi-texniki bazalarının möhkəmləndirilməsinin ardıcıl, hər il artırılması nəzərə alınmaqla palnlaşdırılmasına, kitabxana fondlarının yeni kitablarla davamlı olaraq komplektləşdirilməsinə, kitabxanaların informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsinə, kompüterləşdirilməsinə, elektron kitabxanalar, elektron kataloqlar yaradılmasına, böyük elmi və elmi-texniki kitabxanaların internet şəbəkəsinə qoyulmasına, oxuculara kompüter savadının öyrədilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Respublika kitabxanaçıları dövlətin kitabxana işinə göstərdiyi böyük qayğıya cavab olaraq kitabxana-informasiya fəaliyyətini daha da genişləndirmiş, oxuculara xidmət işini keyfiyyətə yaxşılaşdırılmasına xüsusi səy göstərirlər.

Son beş ildə respublikamızda bütün sahələrdə olduğu kimi kitabxana işi sahəsində də ürəkaçan nailiyyətlər qazanılmışdır. Ölkəmizin uğurlu iqtisadi fəaliyyətini kitabxana işinin inkişafına güclü təkan verir.

Son beş ildə kitabxana işinin inkişafı sahəsində nailiyyətlər özünü hər şeydən əvvəl, respublika kitabxana şəbəkəsinin artmasında göstərmişdir. Əgər 90-cı illərin əvvəllərində respublikamızda 120 milyon nüsxə kitab fonduna malik 10 min kitabxana var idisə, indi onların sayı 12 minə çatıb. Bu şəbəkəyə yalnız kütləvi kitabxanalar deyil, həmçinin ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə və müəssisələrin, ictimai təşkilatların kitabxana şəbəkələri də daxildir.

§ 2. Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Respublikamızda ən böyük kitabxana şəbəkəsi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinə məxsusdur. Nazirliyin 4500-dən artıq kitabxanasında 40 milyon nüsxədən artıq kitab və digər sənədlər oxucuların istifadəsindədir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən kitabxana işinə dair dövlət sənədlərində irəli sürülən təxirəsalınmaz vəzifələrin icrası ilə

əlaqədar Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi olduqca böyük tədbirlər həyata keçirir. Bu tədbirlər içərisində kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, maliyyələşdirilməsi, yeni texnologiya ilə təmin edilməsi, kitabxana işinin müasir problemlərinə dair konfransların, müşavirələrin keçirilməsi, kitabxanaçı kadrların seçilib yerləşdirilməsi, kitabxanaşünaslığın aktual problemlərinə dair kitabların nəşr edilməsi, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi və s. olduqca mühüm yer tutur. Sevindirici haldır ki, kiçik bir zaman kəsiyində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi müasir informasiya cəmiyyətinin qarşısında qoyduğu vəzifələrə müvafiq çox ciddi layihələr həyata keçirməyə müvəffəq olmuşdur.

Nazirlik bilavasitə Nazir Əbülfəs Qarayevin ciddi səyi və rəhbərliyi ilə müasir şəraitdə çox böyük əhəmiyyət kəsb edən kitabxana işinə dair dövlət proqramlarının, sərəncamların və normativ aktların hazırlanmasında yaxından iştirak etmişdir.

Nazirlik son illərdə kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə, maliyyələşdirmə işinin qaydaya salınmasına, kitabxanaların yeni ədəbiyyatla təkmilləşməsində və informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsində xeyli iş görmüşdür. M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın büdcəsi iki dəfə artırılmış, yeni avadanlıqlarla və informasiya texnologiyaları ilə təmin edilmiş, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının və C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasının binası əsaslı təmir edilmiş, yeni avadanlıqla və informasiya texnologiyası ilə təmin edilmişdir. Respublikanın 74 şəhər və rayon Mərkəzləşmiş kitabxana sistemlərinin mərkəzi kitabxanaları informasiya texnologiyaları ilə təmin edilmiş, internetə qoşulmuşdur.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 6 respublika əhəmiyyətli kitabxana və böyük elmi, elmi-texniki və ali məktəb kitabxanaları kompüterləşdirilmiş, elektron kataloqlar yaradılmış, internetə qoşulmuşdur. Respublikamızın bir çox kitabxanalarında avtomatlaşdırılmış kitabxana sistemi olan İRBİS-64 proqramı tətbiq edilmişdir. Çox sevindirici haldır ki, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi 2007-ci ildə Respublikanın bütün MKS-lərinin Mərkəzi Kitabxanalarında İRBİS proqramının tətbiqi haqqında qərar qəbul

etmişdir. Bu proqram respublikamızda tədrisən həyata keçirilməyə başlamışdır.

Son illərdə Bakı şəhərində və rayonlarda kitabxana binalarının təmir edilməsinə və yeni kitabxana binalarının tikilməsinə böyük təşəbbüs başlanmışdır.

Eyni zamanda əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətinin yaxşılaşdırılmasına, kitabxana işinə dair elmi-metodik ədəbiyyatın nəşr edilməsinə də diqqət artırılmışdır.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinin köməkliyi ilə "Regional kitabxanaların inkişafı Proqramı" çərçivəsində Mərkəzi Kitabxanaların nəzdində Kitabxana Məlumat Mərkəzləri yaradılması işini həyata keçirmişdir. Bu layihə üzrə şəhər və rayonlarda: Şirvan, Mingəçevir şəhər, Kürdəmir, Qax, İsmiyilli, Xaçmaz, Qobustan, Salyan, Dəvəçi rayonlarında təhsil və marifləndirmə məqsədi ilə Regional Məlumat Mərkəzləri yaradılmış və həmin mərkəzlər kompüter, printer, sürtətçixarma aparatı, həmçinin daimi internetlə təchiz edilmişdir.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi 2007-ci il fevralın 28-də C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında İctimai Hüquqi İnformasiya Mərkəzini açdı. Bu mərkəz "İnformasiya hamı üçün" YUNESKO Proqramının Rusiya Komitəsinin proqramına müvafiq təşkil edilmişdir. Mərkəzin Rusiya kitabxanalarına çıxışının olması, onun beynəlxalq əlaqələrin genişlənməsində, hüquqi biliklərin, qanunçuluq ədəbiyyatının təbliğində mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İctimai Hüquqi İnformasiya Mərkəzi Nazirliyin kitabxana şəbəkəsinə daxil olan 35 kitabxanasında yaradılan məntəqələrdə fəaliyyət göstərir. Nazirlik bu məntəqələri müntəzəm olaraq hüquqi ədəbiyyatla da təmin edir. Bu mərkəz Rusiya Federasiyasının hüquqi qanunvericilik bazasına daxil olmaq imkanının verilməsi ilə yanaşı, oxucu sorğularına cavab vermək imkanını xeyli artırmışdır.

İctimai Hüquqi İnformasiya Mərkəzinə daxil olan kitabxanalar arasında Prezident kitabxanasının, Milli Məclis kitabxanasının, Nazirlər Kabineti kitabxanasının, Ədliyə Nazirliyinin Hüquq-Tədris Mərkəzinin kitabxanasının, AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının olması bu mərkəzin işinin xeyli canlanmasına səbəb olmuşdur.

Son illərdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi kitabxana işinin elmi nəzəri əsaslarının təkmilləşməsi üçün layihələr həyata keçirmiş, böyük elmi əhəmiyyət kəsb edən kitablar nəşr edilmişdir.

Nazirlik son illərdə Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun "Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi", "Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində" və "Azərbaycan kitabxanaları XXI əsrin informasiya məkanında (rəqəmlər və faktlar)" kitablarını və s. nəşr etdirmişdir.

Prof. Abuzər Xələfovun 2006-cı ildə nəşr edilmiş "Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi" monoqrafiyasında ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işi haqqında elmi-nəzəri irsi, onun respublikamıza 34 illik rəhbərliyi dövründə kitabxana işinin inkişaf etdirilməsi sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər, müstəqillik illərində kitabxana işi sahəsində misilsiz xidmətləri geniş elmi faktlar və dəlillər əsasında ümumiləşdirilib elmi nəticələr çıxarılmışdır. Həmçinin kitabda kitabxana işinin inkişaf istiqamətləri və dövlətin kitabxana siyasətinin formalaşmasında Heydər Əliyev ideyalarının şərhinə geniş yer verilmişdir.

Heydər Əliyevin elmi-nəzəri irsini öyrənən bütün tədqiqatçılar, alimlər, mədəniyyət işçiləri və çoxminli kitabxanaçılar üçün kitabın mühüm əhəmiyyəti vardır.

2006-cı ilin may ayının 10-da M.F.Axundov adına Milli Kitabxanada bu kitabın təqdimat mərasimi keçirildi. Mərasimdə Mədəniyyət və Turizm Naziri Əbülfəs Qarayev, Bakı Dövlət Universitetinin rektoru, akademik Abel Məhərrəmov, akademik Fuad Qasımlı və Milli Kitabxananın direktoru Kərim Tahirov və s. çıxış edərək kitabın böyük elmi əhəmiyyətini, ulu öndərin xatirəsinə qiymətli hədiyyə olduğunu qeyd etmişlər.

2006-cı ildə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kütləvi Komunikasiya Nazirliyi, Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kinemotoqrafiya üzrə Federal Agentliyi və "İnformasiya hamı üçün" YUNESKO Proqramının Rusiya Komitəsinin layihəsi əsasında "Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində" (iki dilli Azərbaycan-Rusiya layihəsi) kitabı nəşr edildi. Bu kitab müasir kitabxana işinin əsaslarını şərh edən

biliklər cəmiyyətində kitabxanaların rolunu və funksiyalarını göstərən, dövlətin intellektual kapitalının idarə edilməsi baxımından kitabxanaların malik olduğu imkanları müəyyənləşdirən qiymətli bir monoqrafik əsərdir. Böyük zəhmətin və yaradıcılıq işinin nəticəsi kimi meydana çıxan, 32 çap vərəqi həcmində olan bu məcmuə kitabxanaların informasiya cəmiyyətində vəzifələrini, inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirmək üçün olduqca böyük elmi əhəmiyyət kəsb edir.

Nazir Əbülfəs Qarayevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə nəşr edilən Rusiya federasiyası və Azərbaycan Respublikasının görkəmli alimlərinin və mütəxəssislərinin elmi məqalələri toplanan bu monoqrafiya heç şübhəsiz Azərbaycan milli kitabxanaşünaslıq elminə qiymətli bir hədiyyədir.

Respublikamızda kitabxana quruculuğu sahəsində Dövlət Proqramına uyğun olaraq, Mədəniyyət və Turizm Naziri Əbülfəs Qarayevin rəhbərliyi ilə tərtib edilmiş "Azərbaycan kitabxanaları XXI əsrin informasiya məkanında (Rəqəmlər və faktlar)" 2 cildlik məlumat kitabı 2007-ci ildə çapdan çıxdı. Kitabın 1-ci cildində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana informasiya şəbəkəsinə daxil olan kütləvi və uşaq kitabxanaları haqqında məlumat, ikinci cildə isə müxtəlif nazirlik, idarə və müəssisələrin kitabxanaları haqqında məlumatlar daxil edilmişdir.

Beləliklə, Azərbaycan kitabxana işi tarixində ilk təşəbbüs olan "Azərbaycan kitabxanaları XXI əsrin informasiya məkanında" adlı olduqca böyük həcmli ensiklopedik nəşrin meydana gəlməsi müstəqilliyimizə qiymətli töhfədir. Informasiya cəmiyyəti şəraitində respublikamızın kitabxanaları haqqında ətraflı məlumat verən bu nəşrə həm elm, təhsil və mədəniyyət işçilərinin, ziyalıların, mütəxəssislərin, kitabxanaçıların və həm də oxucuların böyük tələbatı vardır.

Son illərdə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin həyata keçirdiyi tədbirlər içərisində M.F.Axundov adına Azərbaycan Respublikası Milli Kitabxanasının işinin yenidən qurulması və modernləşdirilməsi sahəsində görülən tədbirlər xüsusi ilə diqqəti cəlb edir. Məhz bu dövrdə dövlətimiz tərəfindən kitabxanaya milli kitabxana statusu verilmiş, kitabxana kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiyaşünaslıq və

kitabşünaslıq sahəsində elmi-tədqiqat müəssisəsinə çevrilmişdir. Kitabxananın maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmiş, kitabxananın binası əsaslı şəkildə təmir edilmiş, yeni kitabxana avadanlığı və kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilmiş, maliyyələşdirilməsi işi qaydaya salınmışdır. Son illərdə kitabxanaya ayrılan vəsaitin bir neçə dəfə artırılması kitabxana fondunun yeni ədəbiyyatla, həmçinin xarici ədəbiyyatla komplektləşdirilməsi işində böyük dönüş yaratmış, kitabxana fondu durğunluq prosesindən adlayaraq inkişaf etməyə qədəm qoymuşdur. Əgər kitabxananın fondunda 2000-ci ildə 4313244 nüsxə ədəbiyyat var idisə, hazırda fondada 4508626 nüsxə ədəbiyyat toplanmışdır. Kitabxana fondunun sürətlə artımı, kitabxana işinin modernləşdirilməsi, kitabxanada informasiya texnologiyalarından geniş istifadə, fondun yeni milli və xarici ədəbiyyatla təmin edilməsi, kitabxana işi proseslərinin o cümlədən oxuculara xidmət prosesinin avtomatlaşdırılması, elektron kitabxananın, elektron kataloqun yaradılması, kitabxananın internetə qoyulması kitabxana oxucularının sayının artmasına, kitab verilişinin, kitab dövriyyəsinin çoxalmasına səbəb olmuşdur.

Belə ki, əgər 2005-ci ildə kitabxanada 27623 oxucu var idisə, indi onların miqdarı 37185 nəfərə gəlib çatmış, kitab verilişi isə 260 mim nüsxədən artıq olmuşdur.

Milli Kitabxanada oxuculara xidmət işində informasiya texnologiyalarından geniş istifadə olunması nəticəsində yeni iş üsulları tətbiq olunmağa başlanmışdır. Nəticədə kitabxananın təcrübəsində "virtual xidmət", "virtual oxucu", "məlumat bazası", "elektron kataloq", "elektron kitabxana" və s. kimi yeni terminlər istifadə olunmağa başlanmışdır. 1998-ci ildə respublikada ilk olaraq informasiya texnologiyalarından istifadə olunmağa başlanmış, İNTERNET zalı açılmış, elektron kataloqun yaradılmasına başlanılmışdır.

Hazırda Milli Kitabxananın ABŞ-ın VTLS korporasiyasının məxsusi olaraq kitabxanalar üçün hazırladığı VIRTUA proqramı əsasında işləyən elektron kataloqunun məlumat bazasında 200 minə yaxın aktual ədəbiyyat öz əksini tapmışdır. Kitabxananın elektron kataloqunda kitablarla yanaşı, dissertasiyaların, not nəşrlərinin, dövri mətbuat materiallarının məlumat bazaları da yaradılmışdır.

Milli Kitabxananın son illərdə həyata keçirdiyi ən təqdirəlayiq layihələrdən biri kitabxanaya daxil olan 100 yeni qəzetin hər gün tam mətninin mövzular üzrə açılaraq kitabxananın saytında (www.anl.az) yerləşdirilməsidir. Qəzetlərin tammətnli elektron bazasının yaradılması dövrü mətbuatı almaqda çətinlik çəkən regionlardakı kitabxanalarımız üçün xüsusilə əhəmiyyətlidir.

Milli Kitabxanada "Heydər Əliyev irsi", "Azərbaycan Prezidentinin mədəniyyət sahəsinə dair sərəncamları", "Nizami Gəncəvi", "MİR Cəlalın ədəbi irsi", "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı" və s. mövzularda elektron məlumat bazalarının yaradılması da təqdirəlayiqdir. Kitabxananın bütün nəşrləri çapa imzalandıqdan dərhal sonra kitabxananın saytındakı "Kitabxanamızın nəşrləri" bölməsində yerləşdirilir, saytın "Virtual metodik xidmət" bölməsi vasitəsilə respublikamızın bütün kitabxanalarına virtual metodik xidmət göstərilir.

Kitabxananın elektron kitabxanasında 1000-dən artıq müxtəlif mövzularda ədəbiyyatın tam elektron mətnləri yerləşdirilmişdir. Nadir fond da və Azərbaycan kitabının arxivi fondunda olan qiymətli kitabların da mikrofilmlərinin və tam elektron mətnlərinin hazırlanmasına başlanmışdır.

2008-ci ilin Sentyabrında Milli Kitabxanada Rusiya Dövlət Kitabxanasının Elektron Dissertasiya fondunun Virtual oxu zalının açılış mərasimi olmuşdur. Hazırda Milli Kitabxananın oxucuları bu zal vasitəsilə Rusiya Dövlət Kitabxanasının Elektron Dissertasiya fondunda olan 300 mindən artıq dissertasiya və avtoreferatdan virtual şəkildə istifadə edə bilirlər. Bu gün Milli Kitabxana öz fondunda olan dissertasiyaların tammətnli elektron bazasını yaratmaqla məşğuldur və bugünədək 700-dən artıq dissertasiyanın və 1000-dək avtoreferatın tammətnli bazası yaradılmışdır.

Milli Kitabxanada son il ərzində "Azərbaycan kitabxanaları" portalı (www.azerbaycan.kitabxanaları.az) yaradılmışdır və öz saytı olan bütün kitabxanalarımızın saytları həmin portala daxil edilmişdir. Hazırda portal üzərində iş davam etdirilir.

Son illərdə kitabxananın fəaliyyətində Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin həyata keçirdiyi "Azərbaycan Respublikasında Mədəniyyət siyasəti" layihəsinin həyata

keçirilməsində yaxından iştirak etmək mühüm yer tutmuşdur. Beynəlxalq əhəmiyyət daşıyan bu layihənin həyata keçirilməsində kitabxana bir neçə beynəlxalq təşkilatlarla əlaqə yaratmış, onların iş təcrübəsindən istifadə etməklə vətəndaş cəmiyyətinin qurulması prosesinə öz töhfələrini vermiş, ayrı-ayrı cəmiyyətlərə və oxucu qururlarına və demək olar ki, bütün oxucularda demokratikləşən cəmiyyət uğrunda maariflənmə prosesinə kitabxana-informasiya xidməti göstərmişdir.

Son illərdə Milli kitabxana informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi, kitabxana işinin informasiya-laşdırılmasıyla yanaşı, kitabxanaçıların peşə hazırlığını yüksəltmək, onları müasir dövrün qarşıda qoyduğu vəzifələr və yeni texnologiya ilə tanış etmək məqsədi ilə kitabxanaçıların fasiləsiz təhsil sistemini təşkil etməyə başlamışdır. Məlum olduğu kimi, fasiləsiz təhsil sistemi əsasən iki istiqamətdə - ixtisasartırma və kadrların yenidən hazırlanmasında reallaşır. Milli kitabxana isə kitabxanada baş verən yeni prosesləri kadrlarla təmin etmək məsələsinə üstünlük verərək, açılan yeni sahələr üçün kadr hazırlanmasını diqqət mərkəzində saxlamışdır. Kitabxana öz işçilərinin fasiləsiz təhsilini kitabxananın özündə təşkil etməklə yanaşı, "Cənubi Qafqaz ölkələrinin kitabxana və informasiya əməkdaşlığının regional mərkəzinin" xidmətindən də istifadə etmişdir. Kitabxananın işçiləri Tiflis şəhərində keçirilən Kitabxana işinin aktual problemlərinə həsr edilmiş "İntellektual azadlıq", "Kitabxana menecmenti", "Kitabxanaların kitabxanadan kənar maliyyələşdirmə yolları", "Beynəlxalq kitabxana əməkdaşlığı", "Kataloqlaşdırma və təsnifat", "Kompüterləşmənin əsasları" və s. mövzularda proqramları dinləmiş, trener kitabxanaçı kimi sertifikat almışlar. Sertifikat almış kitabxanaçıları respublikamızda kitabxanaçıların fasiləsiz təhsilində yaxından iştirak etmişlər. Həmçinin 2000-ci ildə kitabxana kütləvi kitabxanaların işçiləri üçün ixtisasartırma Tədris Mərkəzi yaratmışdır. Bir il müddətində bu mərkəzdə Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin 35 kitabxanasından 214 nəfər kitabxanaçı mərkəzin təşkil etdiyi kursları bitirmişdir. Həmin kurslarda trener-kitabxanaçı sertifikatı almış kitabxanaçıları da dərs demişlər.

Müstəqillik illərində Milli Kitabxana keçid dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq özünün mütədik mərkəz funksiyasını uğurla həyata keçirmiş, kütləvi kitabxanaların metodik təminatında yaxından iştirak etmişdir. Son 10 il ərzində Milli Kitabxana tərəfindən kitabxana işinin aktual problemlərinə həsr edilmiş 15 metodik müşavirə keçirmiş, 10 adda metodik vəsait nəşr etmiş, MKS-lərə tövsiyyə xarakterli 12 adda metodik məktub göndərmişdir. Kitabxananın təcrübəli metodisləri 20 dəfə MKS-lərə kömək məqsədi ilə kənd kitabxanalarına ezamiyyətə göndərmişdir.

Son dövrdə Milli Kitabxananın elmi bibliografik fəaliyyətində də dönüş baş vermişdir. Uzun illik vasilədən sonra kitabxana bir sıra fundamental bibliografik vəsaitlər hazırlayaraq çap etdirmişdir. Bunların içərisində ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi münasibətilə kitabxananın əməkdaşları tərəfindən Azərbaycanın Mədəniyyət və Turizm naziri cənab Əbülfəs Qarayevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən möhtəşəm layihə üzrə hazırlanaraq nəşr edilən ulu öndər Heydər Əliyevin "Müstəqilliyimiz əbədidir" çoxcildliyinin köməkçi bibliografik göstəricisidir. Bu fundamental bibliografiya ulu öndərin 25 cildlik irsindən oxucuların istifadəsini asanlaşdırmaq məqsədilə bu nəşrin tam bibliografiyasının hazırlanması üzrə həyata keçirilən möhtəşəm layihənin birinci cildidir və I-IX cildləri əhatə edir. Hazırda həmin bibliografiyanın X-XXV -ci cildləri əhatə edən ikinci hissəsi üzərində iş gedir. 2008-ci ilin 5 mayında ölkə ictimaiyyətinin-nazirlərin, Milli Məclisin, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, bir sıra ali məktəblərin rəhbərliyinin, millət vəkillərinin, ziyalıların, alimlərin iştirakı ilə həmin bibliografiyanın təqdimat mərasimi olmuşdur.

Milli Kitabxananın son illər elmi bibliografik fəaliyyətinin uğurlu nəticələrinə misal olaraq "Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri" seriyasından çap etdirdiyi "Mir Cəlal: Bibliografiya", "Qara Qarayev: Bibliografiya", "Fikrət Əmirov: Bibliografiya", "Üzeyir Hacıbəyli: Bibliografiya" adlı sanballı göstəriciləri, "Azərbaycan regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı: 2004-2008", "Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 90", "Azərbaycan ekologiyası" və s. mövzularda çap olunmuş onlarla göstəriciləri, habelə Azərbaycanın 15-dən artıq xarici

ölkələrlə və ATƏT, NATO, GÜAM, MDB və bir sıra beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrinə dair ədəbiyyatı əks etdirən bibliografik vəsaitləri misal göstərmək olar. Kitabxana həmçinin "Mədəniyyət, incəsənət və turizmə dair yeni ədəbiyyat" adlı aylıq və "Yeni kitablar" adlı rüblük cari bibliografik cöstəriciləri də nəşr edir.

Kitabxananın son dövr fəaliyyətində diqqətəlayiq hadisələrdən biri də 60-70-ci illərdə çap edilən və sonradan çapı dayandırılan "Əlamətdar və tarixi günlər təqviminin" çapının bərpası olmuşdur. Bu metodik materiallar toplusu 70-80-ci illərdə kütləvi kitabxanaların metodik təminatında mühüm rol oynamışdır. Təqvimdə günün aktual problemlərinə, tarixi günlərə, dövlət siyasətinin həyata keçirilməsinə, görkəmli şəxslərin həyat və fəaliyyətinə dair qısa məlumatların, bibliografik icmalların nəşri kitabxanaçılara böyük köməklik göstərməklə, kitabxanalara kütləvi işlərini planlaşdırmaqda yaxından kömək edir. Vəsaitin 2005-ci ildən nəşrinin bərpa edilməsi kütləvi kitabxanalarla yanaşı, respublikamızın bütün kitabxanaları, digər mədəniyyət müəssisələri, alimlər və ziyalılar üçün də xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Hazırda bu nəşrin 2010-cu ilə dair materialları əhatə edən 6-cı buraxılışı çapa hazırlanır. Kitabxana son zamanlar hazırladığı metodik vəsaitləri kitabxananın saytında yerləşdirir ki, bu da milli kitabxananın saytıdan istifadə edən bütün kitabxanalara metodiki işdə böyük köməklik göstərir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 6 mart tarixli qərarı ilə "Azərbaycan Milli Kitabxanasının əsasnaməsi"ni təsdiq etməsi, Milli kitabxananın statusunu, onun məqsəd və vəzifələrini dəqiq müəyyənləşdirməsi, kitabxananın gələcək fəaliyyətinə olduqca böyük təsir göstərdi. Milli kitabxananın büdcəsi demək olar ki, 2 dəfə artırıldı. Kitabxana işçilərinin sosial vəziyyəti yaxşılaşdırıldı, əməkdaşların əmək haqlarına əlavələr edildi. Bununla da kitabxananın fəaliyyətində yeni mərhələ "Milli Kitabxana" mərhələsi başladı.

Məhz bu mərhələ Milli Kitabxananın qarşısında olduqca böyük dövlət əhəmiyyətli vəzifələr qoydu. Milli kitabxana bu böyük etimadı doğrultmaq üçün daha böyük ruh yüksəkliyi ilə işləyir. Kitabxana gələcək fəaliyyətində də, oxuculara kitabxana-

informasiya xidmətinin təşkilində də yeni-yeni uğurlar qazamağa səy göstərir.

Son illərdə kitabxananın fəaliyyətində beynəlxalq əlaqələrin yaradılması, daha da genişlənməsi, bu sahədə aparılan işlərdə yeni cəhətlər və keyfiyyət dəyişikliklərinin baş verməsi xüsusi ilə diqqəti cəkməkdədir. Kitabxana dünyanın 60-dan artıq milli və dövlət kitabxanaları ilə əlaqə yaratmış, dünyanın 15-dən artıq milli kitabxanasıyla qarşılıqlı əməkdaşlıq müqavilələri bağlanmışdır. Müqavilə bağlanan kitabxanalar içərisində dünyanın ən böyük kitabxanalarının: Rusiya Dövlət Kitabxanası, Rusiya Milli Kitabxanası, Belarusiya Milli Kitabxanası, Türkiyə Milli Kitabxanası, İran Milli Kitabxanası, Tacikistan Milli Kitabxanası, Avstriya Milli Kitabxanası, Slovakiya Milli Kitabxanası, MƏR İsgəndəriyyə kitabxanası, Fransa Milli Kitabxanası, Niderland Milli Kitabxanası, Latviya Milli Kitabxanası və s. olması Milli Kitabxanamızın beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz qazanmasından xəbər verir.

Bağlanan müqavilələrdə kitab mübadiləsinin təşkili, təcrübə mübadiləsi aparılması, qarşılıqlı informasiya mübadiləsi, kitabxana işçilərinin qarşılıqlı surətdə ezamiyyələrə göndərilməsi, kitabxanalar arasındakı abonentlərdən geniş istifadə edilməsi və s. mühüm yer tutmuşdur.

Bu Gün Milli Kitabxanamız İFLA, CENL, BAE, Türkdilli ölkələrin Milli Kitabxanaları Konfransı təşkilatının, İƏT-ə daxil olan İslam ölkələrinin Milli Kitabxanaları Direktorlar Şurasının üzvüdür və onların keçirdikləri konfranslarda, simpoziumlarda və seminarlarda fəal iştirak edir, geniş təcrübə mübadiləsi aparır.

Beynəlxalq əlaqələrin genişlənməsi kitabxananın ümumi işinə müsbət təsir etməklə kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslıq sahəsində elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasına, beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin keçirilməsi işlərinə də müsbət təsir göstərmişdir.

Belə beynəlxalq tədbirlərə misal olaraq 2008-ci il noyabrın 18-də Milli Kitabxanada keçirilən "Avrasiya Kitabxanalar Assambleyası" Qeyri Kommersiya Əməkdaşlıq təşkilatının (BAE) 10-cu ümumi iclasını göstərə bilərik. 11 ölkənin nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu

ali məclisdə çox mühüm bir problem: MDB ölkələrində vahid elektron kitabxana və elektron kataloqun yaradılması problemi müzakirə edilmiş və çox böyük praktiki əhəmiyyətə malik olan qərar qəbul edilmişdir. Qərarda kitabxanalararası əlaqələrin yaradılması, ayrı-ayrı milli kitabxanalarda hazırlanacaq materiallardan bütün Milli Kitabxanalarda da istifadə edilməsi zəruri hesab edilmişdir.

Yenə 2008-ci ilin 19 noyabrında Milli Kitabxanada Türkdilli Ölkələrin Milli Kitabxana direktorlarının 2-ci konfransının keçirilməsi də tarixi hadisə kimi yadda qaldı. Konfransda 9 ölkənin Milli Kitabxanasının direktorları iştirak edirdi. Konfransda türkdilli ölkələrin vahid elektron kitabxanasının və elektron kataloqunun yaradılması məsələsi müzakirə edilsə də, ortaq əlifbanın olmaması bu işin hələl həll edilməsinin mümkün olmaması qeyd edildi. Konfrans ayrı-ayrı türkdilli ölkələrin Milli Kitabxanalarında üzv ölkələrin ayrıca güşəsinin yaradılmasını və bu güşə üçün ədəbiyyat göndərilməsini, həmçinin türkdilli ölkələrin milli kitabxanaları arasında təcrübə mübadiləsinin aparılmasını lazım bildi.

2009-cu ilin 19-20 aprelində Milli Kitabxana daha bir mötəbər beynəlxalq kitabxana təşkilatının konfransının keçirildiyi məkana çevrildi. Bu zaman kitabxanada "Bakı İslam mədəniyyətinin paytaxtı-2009" mədəniyyət ili çərçivəsində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına (İƏT) daxil olan İslam Ölkələrinin Milli Kitabxanaları Direktorları Şurasının II Konfransı keçirildi. Burada İƏT-ə daxil olan 9 ölkədən 16 nümayəndə, o cümlədən milli kitabxanaların direktorları, İƏT-in Mədəniyyət İnstitutunun direktoru və nümayəndələri, digər qonaqlar iştirak edirdilər.

İki gün davam edən bu konfransda bir çox məsələlər müzakirə olundu və ən başlıcası isə bu beynəlxalq təşkilatın Nizamnaməsi qəbul edildi. Beləliklə, Bakı şəhəri dünya kitabxana tarixinə yeni bir beynəlxalq kitabxana təşkilatının yarandığı məkan kimi daxil oldu.

Bu tədbir çərçivəsində Milli Kitabxanada daha bir beynəlxalq tədbir "İslam mədəniyyəti kitab səhifələrində" beynəlxalq kitab sərgisi də keçirilmişdir. Azərbaycan kitabxana tarixində ölkəmizdə ilk dəfə keçirilən bu beynəlxalq kitab sərgisində dünyanın 9 İslam ölkəsinin milli kitabxanalarının fondlarından 600 nüsxədən artıq ədəbiyyat nümayiş olunurdu. Açılış mərasimində bir sıra ölkələrin

səfirlərinin də iştirak etdiyi bu tədbir əsl beynəlxalq kitab bayramına çevrildi və tədbirin sonunda nümayiş olunan bütün ədəbiyyat Azərbaycan Milli Kitabxanasına hədiyyə edildi.

Müstəqillik illərində kitabxana ölkənin ictimai-siyasi və mədəni həyatında yaxından iştirak etmiş, milli ideologiya və azərbaycançılıq ideyalarının təbliğində əhəmiyyətli işlər görmüşdür. Kitabxananın apardığı kütləvi işlər forma və məzmunca çox zəngin olmuş, respublikanın ictimai həyatını ardıcılıqla əhatə edə bilmişdir. Kitabxanada təşkil edilən yeni kitabların təqdimat mərasimləri, ənənəvi kitab bayramları, kitab müzakirələri, daimi və tematik kitab sərgiləri, oxucu konfransları, görüşlər və s. məzmunca dolğun olduğundan oxucuların böyük marağına səbəb olmuşdur. Kitabxananın təşkil etdiyi kütləvi tədbirlərdə respublikamızın görkəmli ziyalıların, alimlərinin, elm və incəsənət xadimlərinin, dövlət adamlarının iştirakı tədbirlərin daha məzmunlu keçməsinə səbəb olmuşdur.

2008-ci ilin sentyabrında Mədəniyyət və Turizm naziri cənab Əbülfəs Qarayevin əmri ilə Milli Kitabxananın nəzdində "Gənc ədiblər" məktəbi fəaliyyətə başlamışdır. Məktəbin bədii rəhbəri Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi, şair Rəşad Məcid təyin olunmuşdur. Məktəbin məşğələləri bu gün də davam edir və gənc ədiblərin və şairlərin yetişməsində mühüm rol olacaqdır.

17 noyabr 2008-ci ildə M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın dövlət səviyyəsində 85 illik yubileyinin keçirilməsi ölkəmizin kitabxana tarixinin ən parlaq səhifəsini təşkil etmişdir. Azərbaycan kitab mədəniyyətinin milli iftixarı olan Milli Kitabxana 85 il müddətində Azərbaycan elminə, mədəniyyətinə, iqtisadiyyatına, təhsilinə əvəzsiz təsir göstərmişdir. Azərbaycanın inkişaf və tərəqqisində, xalqımızın intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsində böyük xidmətləri olan Milli Kitabxananın yubiley təntənələri milli mədəniyyətimizin təntənəsinə çevrildi.

Yubiley təntənələrində respublikamızın ziyalıları, elm və mədəniyyət xadimləri, kitabxana ictimaiyyəti ilə yanaşı, 18 xarici ölkədən 27 Milli Kitabxanaların direktorlarının və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirak etməsi, onların çıxışları kitabxanamızın yubileyini daha da şərəfləndirdi.

M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın yubileyinin yüksək dövlət səviyyəsində keçirilməsi dövlətimizin, xüsusilə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin kitabxana işinə böyük diqqət və qayğısının nəticəsidir. Çox təqdirəlayiq bir haldır ki, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev 2008-ci il noyabrın 17-də Bakı şəhərində keçirilən və Milli Kitabxananın yubileyi ilə eyni vaxta düşən, Türkdilli ölkələrin Milli Kitabxana direktorlarının konfransı və "Avrasiya Kitabxanalar Assambleyası" əməkdaşlıq təşkilatının ümumi iclasının iştirakçılarna təbrik məktubu göndərmişdir.

Son zamanlar mötəbər beynəlxalq tədbirlərin daha çox keçirildiyi məkana çevrilən Bakı şəhərində iki beynəlxalq konfransın eyni vaxtda baş tutmasını yüksək qiymətləndirən hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyev həmin məktubda yazırdı: "Sizin tədbiriniz Azərbaycan Milli Kitabxanasının yaradılmasının 85 illik yubileyi ilə eyni vaxta təsadüf edir. Hər bir kitabsevərə qürur hissi bəxş edən bu tarix ölkəmizin mədəni həyatında nəzərə çarpan hadisədir. Tarixən özünün yüksək kitab mədəniyyəti ilə tanınan və zəngin kitabxanaları ilə şöhrət tapan Azərbaycanda bu gün də kitabxanalar şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir". Dövlətimizin başçısının Milli Kitabxananın 85 illik fəaliyyətinə verdiyi bu yüksək qiymət respublikamızın böyük kitabxanaçılar ordusunun qəlbini böyük fərəh hissi ilə doldurur.

Həmçinin möhtərəm prezidentimizin Milli Kitabxananın 85 illiyi münasibəti ilə kitabxananın əməkdaşlarından 5 nəfərinə "Azərbaycan Respublikasının Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adı verməsi və 4 nəfərini isə "Tərəqqi" medalı ilə təltif etməsi bütövlükdə kitabxana işinə, xüsusilə Milli Kitabxananın fəaliyyətinə böyük dövlət qayğısının və dövlət başçımızın diqqətinin təzahürüdür.

2009-cu ildə Milli Kitabxana tərəfindən daha bir beynəlxalq miqyaslı tədbir keçirilmişdir. Bu tədbir "Bakı İslam mədəniyyətinin paytaxtı-2009" mədəniyyət ili çərçivəsində keçirilən "Dünyada İslam tibb əlyazmalarının vəziyyəti" mövzusunda İSESKO-nun regional seminarı olmuşdur. Dünyanın 8 İslam ölkəsindən beynəlxalq ekspertlərin və mütəxəssislərin iştirakı ilə baş tutan bu tədbirdə 3 gün ərzində İslam şərqində mövcud olan qiymətli tibb əlyazmalarının vəziyyəti müzakirə olunmuş, beynəlxalq ekspertlərin

rəyləri dinlənilmiş və tədbirin sonunda qiymətli əlyazmalarının mühafizəsi, konservasiyası, tədqiqi və öyrənilməsi ilə bağlı tövsiyələr qəbul olunmuşdur.

İSESKO-nun Regional seminarı çərçivəsində Milli Kitabxananın və AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutunun fondlarından qiymətli əlyazma kitablarını və digər ədəbiyyatı əks etdirən "Orta əsr Azərbaycan tibb əlyazmaları" mövzusunda sərgi də nümayiş olunmuşdur.

Yekun olaraq demək olar ki, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi son illərdə ölkəmizdə kitabxana işinin elmi əsaslar üzərində yenidən qurulması, kitabxanaların yeni ədəbiyyatla komplektləşdirilməsi, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, maliyyələşdirmə işinin qaydaya salınması, modernləşdirilməsi, informasiyalaşdırılması, kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi, internetə qoşulması və s. sahələrdə olduqca mühüm tədbirlər həyata keçirilmiş, Azərbaycan dövlətinin kitabxana siyasətini müvəffəqiyyətlə irəli aparmağa nail olmuşdur.

Bütün yuxarıda göstərilən uğurların əldə edilməsində Respublika Mədəniyyət və Turizm Naziri, Azərbaycan kitabxanalarının böyük hamisi Əbülfəs Qarayevin fəaliyyətini xüsusi ilə qeyd etmək yerinə düşərdi. Hörmətli nazirin kitabxana işinə böyük diqqət və qayğısı respublikamızın bütün kitabxana ictimaiyyəti tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır.

Son beş ildə Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə yanaşı, respublikamızda böyük kitabxana şəbəkələri olan ayrı-ayrı nazirliklər, idarə, müəssisə və təşkilatlar da öz kitabxana şəbəkələrinin işini kitabxana işinə dair dövlət sərəncamlarına, qərar və göstərişlərinə müvafiq olaraq yenidən qurmaq, daha da təkmilləşdirmək, oxuculara kitabxana-informasiya xidmətini günün tələbləri səviyyəsinə qaldırmaq məqsədi ilə ciddi tədbirlər həyata keçirməyə müvəffəq olmuşlar.

Azərbaycan respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə yanaşı, böyük kitabxana şəbəkələri olan ayrı-ayrı nazirliklər, idarə və müəssisələrdə, təşkilatlarda dövlət başçısı tərəfindən kitabxana işinə dair imzalanmış Sərəncamlarda və Proqramlarda qarşıda qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün mühüm işlər görmüşlər.

Hər şeydən əvvəl nazirliklərin, idarə və müəssisələrin kitabxana şəbəkələri qaydaya salınmış, onların miqdarı dəqiqləşdirilmiş, əsasnamələri təsdiq edilmiş, maliyyələşdirilməsi işinə yenidən baxılmışdır. Yeni nazirliklərin, idarə və müəssisələrin büdcəsində kitabxanalar üçün ayrıca maddə və pul vəsaiti nəzərdə tutulmuşdur. Bu da kitabxanalara öz maddi-texniki bazalarını möhkəmləndirmək, kitabxana fondlarını yeni kitablarla komplektləşdirmək imkını vermişdir. Demək olar ki, nazirliklərin, idarə və müəssisələrin əksəriyyətində kitabxana binalarını cari təmir etmək, yeni avadanlıqla təmin etmək üçün tədbirlər görülmüşdür.

Belə nazirliklərə misal olaraq böyük kitabxana şəbəkələri olan Təhsil Nazirliyini, Səhiyyə Nazirliyini, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyini, İqtisadi İnkişaf Nazirliyini, AMEA-sını, Müdafiə Nazirliyini və s. göstərmək yerinə düşərdi.

§ 3. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Son zamanlar respublikamızda təhsil müəssisələri şəbəkələrinin sürətli inkişafı təhsil müəssisələri kitabxanalarının ayrıca tipinin formalaşması üçün imkanlar yaratmışdır.

Son illərdə təhsil müəssisələri kitabxanalarının şəbəkəsinə daxil olan kitabxanaların miqdarı xeyli artmışdır.

Prezident İlham Əliyevin 5 illik prezidentliyi dövründə ölkənin iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında böyük dəyişikliklər baş vermişdir. Azərbaycanda geniş təhsil islahatları həyata keçirilmiş, məktəblərin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmişdir. Son beş ildə respublikamızda 1600 yeni məktəb binası tikilmiş, həmin məktəblər müasir avadanlıqla, laboratoriyalarla və informasiya texnologiyası ilə təmin edilmişdir.

Böyük iftixar hissi ilə demək olar ki, tikilən yeni məktəblərdə məktəb kitabxanaları üçün ayrıca otaqlar ayrılmış, kitablarla pulsuz təchiz edilmişdir. Demək olar ki, son beş ildə 1600 məktəb kitabxanasına yeni tikilən məktəblərdə bina ayrılmışdır. Bu təhsilimizin olduqca böyük uğurudur. Mədəniyyətimizin yaxın dostu olan Prezident İlham Əliyev yeni məktəb binalarının açılışında iştirak edərkən, məktəb kitabxanalarına baş çəkməsi, onların işi ilə maraqlanması və onların fəaliyyətinə yüksək qiymət verməsi təhsil kitabxanalarının daha da canlanmasına səbəb olmuşdur.

Yeni məktəb binalarının tikilməsində, onların maddi-texniki bazalarının möhkəmləndirilməsində Heydər Əliyev fondunun Prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, millət vəkili Mehriban Xanım Əliyevanın həyata keçirdiyi tədbirlər mühüm əhəmiyyətə malikdir. Son beş ildə Heydər Əliyev fondu Azərbaycanın regionlarında 150-dən artıq məktəb binası tikdirmişdir. Yeni tikilən binalarda məktəb kitabxanaları üçün otaqların ayrılmasına və kitabxanaların yeni ədəbiyyatla təchiz edilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. Mehriban Xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Moskva şəhərindən elm və texnikanın son nailiyyətlərinə aid 250 minə yaxın elmi ədəbiyyat alınmış və ali

məktəb kitabxanalarına hədiyyə edilmişdir. Bu xeyirxah iş ali məktəblərdə elm və təhsilin informasiya təminatına böyük köməkdir.

Heydər Əliyev fondu həmçinin respublikamızda nümunəvi kitabxana binalarının tikilməsi və onların avadanlıqla təmin edilməsinin böyük təşəbbüskarı kimi çıxış etmiş, Bakı şəhərində və regionlarda bir neçə (təxminən 10-a yaxın) kitabxana binasının tikilməsinə nail olunmuşdur.

Son illərdə Təhsil Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi dövlətimizin qayğısı nəticəsində olduqca böyük inkişaf yolu keçmiş, təhsilin informasiya təminatında, məktəblilərin tərbiyyə və təhsilində mühüm rol oynamağa başlamışlar.

Hazırda bu şəbəkəyə 63159366 nüsxə kitab fondu olan 4677 təhsil kitabxanası daxildir. Bunlardan 1350 min kitab fondu olan 46 orta ixtisas müəssisələrinin kitabxanaları, 1107500 kitab fondu olan 98 peşə məktəbi kitabxanaları, 7417500 kitab fondu olan 25 ali məktəb kitabxanaları, 53850665 kitab fondu olan 4500 orta ümumtəhsil müəssisələrinin kitabxanaları daxildir. Təkcə Bakı şəhərində 6307298 kitab fondu olan 298 orta ümumtəhsil məktəblərinin kitabxanaları fəaliyyət göstərir.

Həmçinin müstəqillik illərində respublikamızda özəl ali məktəblər şəbəkəsi yaranmışdır. Bütün özəl ali məktəblər bir qayda olaraq tələbələrə və ali məktəblərin professor-müəllim heyətinə kitabxana-informasiya xidməti göstərmək üçün zəngin kitabxanalar təşkil etmişlər. Hazırda respublikamızda 224457 nüsxə kitab fondu olan 8 özəl ali məktəb kitabxanası fəaliyyət göstərir.

Müstəqillik illərində Təhsil Nazirliyi Respublika Elmi-Pedoloji kitabxanasının işinin yenidən qurulmasına, kitabxananın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə, kitab fondunun yeni ədəbiyyatla komplektləşdirilməsinə, kitabxana-informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Həmçinin kitabxananın maliyyələşdirilməsi işi qaydaya salınmış, kitabxananın binası əsaslı təmir edilmiş, tədris kitabxanasının kompüterləşdirilməsinə başlanılmış, kitabxana internetə qoşulmuşdur. Bütün bunlar kitabxana fondunun yeni ədəbiyyatla təkmilləşdirilməsinə və oxucu kontingentinin artmasına olduqca

müsbət təsir göstərmişdir. Hal-hazırda fondunda 500 minə qədər kitab olan kitabxana 16 mindən artıq oxucuya xidmət edir.

Kitabxana ölkəmizdə gedən təhsil islahatlarında yaxından iştirak etməklə təhsil sistemində fəaliyyət göstərən müəssisələrə, onların elmi-pedoqoji işçilərinə kitabxana-informasiya xidməti göstərməklə, məktəb kitabxanalarının elmi-metodiki mərkəzi kimi böyük metodik iş aparır. Bu məqsədlə də kitabxana metodiki ədəbiyyatın nəşrinə, elmi metodiki araşdırmalar aparılmasına ciddi diqqət yetirir.

Kitabxanada son zamanlar Beynəlxalq Onluq Təsnifatın (UOT) tətbiqi üçün görülən işlər, kitabxana proseslərinin avtomatlaşdırılması üçün İRBİS proqramına keçmək üçün həyata keçirilən tədbirlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Kitabxana metodiki araşdırmaları çap etmək onu metodiki xidmət göstərdiyi müəssisələrə göndərmək üçün tədbirlər həyata keçirməyə başlamışdır. "Müəllimə kömək", seriyasından buraxılan "Dərstdən kənar tərbiyyə işinin təşkili", "Orta məktəblərdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi", "Məktəblərdə altı yaşlılarla işin təşkili", "Məktəblərdə estetik tərbiyyə", "Sınıf rəhbərləri nəyi bilməlidir" və s. göstəricilər olduqca böyük praktiki əhəmiyyət daşımaqla təhsil işçilərinin yaradıcı fəaliyyətinə böyük təsir göstərir.

Həncinin kitabxanasının görkəmli maarif xadimləri haqqında tərtib etdiyi göstəricilər: "Akadmik Mehdi Mehdizadə, prof. Əhməd Seyidov, Akademik Rəfiqə Mustafayeva" və s. pedoqogika elmi sahəsində araşdırma aparən alimlər üçün olduqca böyük əhəmiyyəti danılmazdır.

Kitabxanasının son illərdə tərtib edib nəşr etdirdiyi kitabxana-bibliografya terminləri lüğəti üç dildə (Azərbaycan-rus-İngilis) kitabxana işçiləri üçün dəyərli vəsaitdir.

Kitabxana məktəb kitabxanalarının metodiki təminat sisteminin təşkili və daha da yaxşılaşdırılması sahəsində də uğurlu işlər aparır. Kitabxanasının tərtib edib məktəb kitabxanalarına göndərdiyi metodik vəsaitlərə misal olaraq aşağıdakıları göstərmək olar. "Kitabxana işinə dair normativ aktlar", "I-IV siniflər üçün kitabxana bilikləri proqramı", "Məktəb kitabxanalarında işin təşkili", "Validəyirlərlə iş", "Məktəblilərə kitabxana xidməti və ədəbiyyatın təbliği" və s.

Metodik vasitələr müasir şəraitdə məktəb kitabxanalarının idarə olunmasında, məktəblilərə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkilində, məktəb kitabxanalarının peşə fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasında olduqca böyük əhəmiyyətə malikdir.

Bütün bunlar bir daha göstərir ki, son illərdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin kitabxana şəbəkələrinin işinin daha da təkmilləşdirilməsində təhsil işçilərinə kitabxana-informasiya xidmətinin təşkilində Respublika Elmi-Pedoqoji kitabxanasının elmi metodik mərkəz kimi mühüm yeri vardır.

§ 4. Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi də zəngin kitab fonduna malik geniş kitabxana şəbəkəsi olan nazirliklərdən biridir. Bu şəbəkəyə Azərbaycan Dövlət Respublika Tibb kitabxanası, Səhiyyə Nazirliyinə tabe olan respublika elmi-tədqiqat institutlarının, xəstəxanaların, poliklinikaların, müalicə müəssisələrinin kitabxanaları daxildir. Bu kitabxanalar içərisində Respublika Tibb kitabxanası və Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinin kitabxanası səhiyyə sahəsində respublikamızın böyük ənənələri və zəngin kitab-informasiya fondu olan ən qədim kitabxanalardır. 1940-cı ildə yaranmış Respublika Tibb kitabxanasının tibb elminin ayrı-ayrı sahələrinə və Azərbaycan səhiyyəsinə dair çox zəngin kitab fondu vardır. 1990-cı ildə kitabxanasının binası alındığından kitabxana uzun müddət öz fəaliyyətini zəiflətməmişdir.

Səhiyyə Nazirliyi son zamanlar kitabxanaya çox abad və geniş bir bina vermiş, kitabxananı avadanlıqla və texniki vasitələrlə təmin etmişdir. Kitabxanasının maliyyələşdirilməsi işi qaydaya salınmış, yeni kitablara təkmilləşdirmə işi xeyli yaxşılaşdırılmışdır. Hazırda kitabxanasının fondunda 742494 nüsxə ədəbiyyat saxlanılır. Kitabxana internetə qoşulmuş, öz oxucularına internet vasitəsilə xidmət göstərir. Kitabxanada 1142 nəfər oxucu vardır ki, bir ildə oxuculara 20193 kitab verilmişdir.

Kitabxana həmçinin respublikanın 116 tibb kitabxanalarının elmi-metodiki mərkəzi kimi böyük metodiki tədbirlər həyata keçirir.

§ 5. Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsinə 998668 kitab fondu olan 90 kitabxana daxildir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsinə: Respublika Elmi-Kənd Təsərrüfatı kitabxanası, Kənd Təsərrüfatı Elmi-tədqiqat institutlarının kitabxanaları, elmi mərkəzlərin və təcrübə stansiyalarının kitabxanaları və təhsil müəssisələrinin kitabxanaları daxildir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin ən böyük kitabxanası Respublika Elmi Kənd Təsərrüfatı Kitabxanasıdır. 1929-cu ildən fəaliyyətə başlayan bu kitabxananın fondunda kənd təsərrüfatı elminin müxtəlif sahələrinə dair 728622 nüsxədən çox qiymətli ədəbiyyat saxlanılır. Kitabxana respublikamızda kənd təsərrüfatı biliklərinə dair elmi informasiya mərkəzi kimi 12115 nəfər oxucuya xidmət edir. Kitabxana son zamanlar kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilmiş, internetə qoşulmuşdur.

Kitabxana həmçinin kənd təsərrüfatı kitabxanalarının metodik təminat mərkəzi kimi olduqca böyük elmi-metodiki iş aparır. Metodik vəsaitlər tərtib edib nəşr etdirir.

§ 6. Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Respublikamızın kitabxana şəbəkələri içərisində ən böyük şəbəkələrdən biri də elmi-texniki kitabxanalar şəbəkəsidir. Bu böyük şəbəkəyə sovetlər birliyi dövründə Azərbaycan SSR Dövlət Plan Komitəsi rəhbərlik edirdi. Müstəqillik illərində bu şəbəkəyə əvvəlcə Azərbaycan Nazirlər Soveti yanında Elm və Texnika Komitəsi rəhbərlik edirdi. Komitə ləğv edildikdən sonra şəbəkə bir neçə nazirlik, idarə və müəssisələr arasında bölüşdürüldü.

Şəbəkənin əsas hissəsi, o cümlədən Respublika Elmi-Texniki Kitabxanası yeni təşkil edilən Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə verildi. Doğrudur son illərdə

Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin keçmiş rəhbərliyinin ciddi səhvi üzündən kitabxananın şəhərin mərkəzində yerləşən çox münasib binası təmir adı ilə boşaldıldı və kitabxana heç də münasib olmayan və şəhərin nisbətən ucqarlarında yerləşən binaya köçürüldü. Kitabxana milyona yaxın kitabı və sənədləri köçürərkən (bu proses bir ildən artıq çəkdi) demək olar ki, oxuculara xidmət işini dayandırdı, öz oxucularını itirmək məcburiyyətində qaldı. Sonradan məlum oldu ki, təmir adı ilə bağlanan bina özəl bir banka verilmişdir. Komitənin yeni rəhbərliyi kitabxananın köçdüyü yeni binanı təmir etdi, oxuculara xidmət işini təşkil etmək üçün qıraət salonları yaratdı. Hazırda kitabxana öz normal iş rejiminə qayıtmış, fondunu qaydaya salmış, yeni ədəbiyyatla təkmilləşdirilməyə başlamışdır. Kitabxananın yeni avadanlıq və kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi, oxucuların tələbatının ödənilməsi üçün əlverişli şərait yaranmışdır.

Hazırda kitabxananın fondunda 14734154 nüsxə sənəd saxlanılır. Kitabxana 20401 nəfər oxucuya xidmət edir. Kitabxananın oxucularının əksəriyyəti texnika sahəsində çalışan ziyalılar, mühəndislər, texniki işçilər və texniki təhsil müəssisələrinin tələbə və müəllimləridir.

Kitabxana həmçinin 120-dən artıq elmi-texniki kitabxana şəbəkəsinin elmi metodiki mərkəzi kimi böyük işlər aparır, metodiki vəsaitlər tərtib edir. Müntəzəm olaraq kitabxanalara metodiki köməklik göstərir.

§ 7. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə

Respublikamızın kitabxana şəbəkələri içərisində ən böyük şəbəkələrdən biri də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kitabxana şəbəkəsidir. Azərbaycan elminin və mədəniyyətinin kitabxana-informasiya təminatında çox mühüm xidmətləri olan bu şəbəkə müstəqillik illərində keçid dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq öz işini uğurla davam etdirmiş, Azərbaycan elminin informasiya təminatında yaxından iştirak etmiş, akademiya

işçilərinin yüksək elmi sorğularını müvəffəqiyyətlə təmin etməyə nail olmuşdur.

AMEA-nın kitabxana şəbəkəsinə 1354902 nüsxə kitab fonduna malik olan 27 elmi-tədqiqat institutlarının kitabxanaları və AMEA-nın respublikamızda ən zəngin və nadir kitabxana fondlarından birinə malik olan Mərkəzi Elmi kitabxanası daxildir. Bu kitabxananın fondunda hazırda 50 dildə 3 milyondan artıq kitab saxlanılır. Kitabxananın fondu 1990-cı illə müqaisədə 400 min nüsxəyə qədər artmışdır.

Son illərdə Mərkəzi Elmi kitabxanada aparılan islahatlar nəticəsində kitabxananın strukturunda əhəmiyyətli dəyişikliklər baş vermişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 yanvar 2003-cü il tarixli fərmanı ilə təsdiq edilmiş AMEA Nizamnaməsinə əsasən Mərkəzi Elmi kitabxanaya elmi status verilmişdir. Elmi statusun verilməsi ilə əlaqədar kitabxana elmi-tədqiqat institutu hüququ əldə etmiş, öz strukturunda ciddi dəyişikliklər etmişdir. Kitabxanada elmi şura, bilavasitə elmi-tədqiqat işi aparan yeni şöbələr yaradılmışdır. Belə şöbələrə misal olaraq "Heydər Əliyev irsinin təbliği" şöbəsini, "Kitabxanaşünaslıq" şöbəsini, "Kitabşünaslıq" şöbəsini, "Kitabxana proseslərinin avtomatlaşdırılması" şöbəsini və s. göstərmək olar.

2003-cü ildə kitabxananın yanında kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiyaşünaslıq və kitabşünaslıq elmləri üzrə aspirantura açılmışdır. Həmçinin həmin ildən başlayaraq kitabxana dissertantura yolu ilə də yüksək ixtisaslı elmi kadrlar hazırlamağa başlamışdır. Hal-hazırda Mərkəzi Elmi kitabxanada 8 aspirant və 14 dissertant vardır. Aspirant və dissertantların hazırlanmasına respublikanın görkəmli alimləri cəlb edilmişdir. Xüsusi ilə kitabxana elmi kadrların hazırlanması sahəsində Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin alimləri ilə yaxından əməkdaşlıq edir. Kitabxana elmi müəssisə kimi kitabxananın elmi əsərlərini nəşr edir. 2008-ci ilə qədər elmi əsərlərin 4 buraxılışı çapdan çıxmışdır. Bu əsərlərdə kitabxananın əməkdaşları çıxış etməklə yanaşı, respublikanın görkəmli kitabxanaşünas alimlərinin də əməkdaşlıq etməsi əsərlərin elmi səviyyəsini yüksəldir və elmi dəyərini artırır.

Əsərlərdə kitabxanaşünaslığın, biblioqrafiyaşünaslığın, kitabşünaslığın, həmçinin kitabxana işinin informasiyalaşdırılması problemlərinə dair çox qiymətli məqalələr dərc edilir ki, bu da milli kitabxanaşünaslığın inkişafı üçün əməli addımdır.

Kitabxananın nəşriyyat fəaliyyətində son illərdə monoqrafik əsərlərin nəşri təqdirəlayiq hadisədir. Belə monoqrafik əsərlərə misal olaraq prof. Abuzər Xələfovun 2006-cı ildə nəşr edilmiş "XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda kitabxana işinin əsas inkişaf istiqamətləri (mülhizələr, təkliflər, praqnozlar)" kitabını və f.e.n. Aybəniz Əliyeva-Kəngərlinin 2007-ci ildə nəşr edilmiş "Azərbaycan folkloru və kitab mədəniyyəti" kitabını göstərə bilərik.

Mərkəzi kitabxananın son dövr nəşriyyat fəaliyyətində AMEA-nın Rəyasət Heyətinin qərarına əsasən 1964-cü ildən nəşrə başlayan "Azərbaycanın elm və mədəniyyət xadimləri" seriyasının davam etdirilməsi mühüm yer tutur. Görkəmli Azərbaycan alimlərinin, AMEA-nın akademiklərinin və müxbir üzvlərinin şəxsi biblioqrafiyalarının hazırlanıb bu seriya altında çap etdirilməsi mühüm elmi əhəmiyyətə malikdir. Kitabxananın 100-dən artıq belə biblioqrafik əsər hazırlayıb nəşr etməsi elmimizin təbliği üçün qiymətli hədiyyədir.

Kitabxananın son illərdəki fəaliyyətində kitabxana işinin informasiyalaşdırılması mühüm yer tutur. Kitabxanada bu məqsədlə 2002-ci ildə "Kitabxana proseslərinin avtomatlaşdırılması" şöbəsi yaradılmışdır. Bu şöbə tez bir zaman kəsiyində kitabxana proseslərinin kompüterləşdirilməsi sahəsində xeyli iş görməyə, xarici ölkə kitabxanalarının iş təcrübəsini öyrənmək əsasında kitabxanada elektron kitabxana və elektron kataloq yaratmağa və ümumiyyətlə kitabxana işi prosesini avtomatlaşdırmağa başlamışdır. Kitabxana rəhbərliyinin ciddi səyi nəticəsində kitabxana-informasiya texnologiyalarının əldə edilməsi şöbənin işinin daha səmərəli təşkil edilməsinə əlverişli şərait yaratmışdır. Kitabxana respublikamızda kitabxana işi proseslərini avtomatlaşdırmaq üçün Rusiya proqramı olan "İRBİS-64" avtomatlaşdırılmış kitabxana-informasiya proqramını tətbiq edən ilk kitabxanalardan biri olmuşdur. Respublikamızda kitabxana işini avtomatlaşdırmaq istəyən bir çox

kitabxanalar akademiya mərkəzi kitabxanasının iş təcrübəsindən bəhrələnmişlər.

Avtomatlaşdırma şöbəsi öz işlərini aşağıdakı istiqamətlərdə aparır. Kitabxana fondunun komplektləşdirilməsinin avtomatlaşdırılması. Bu proqram komplektləşdirmənin gedişinin və nəticələrinin statistik uçotunu, sənədlərin müxtəlif parametrlərlə axtarışını və təhlilini təmin edir. Həmçinin oxuculara kitabxana-informasiya xidməti istiqamətində oxucuların elektron kartotekası hazırlanmış, abonentlərin qeydiyyatı, onlara xidmətin müxtəlif parametrləri avtomatlaşdırılmışdır.

Kitabxana oxucuların tələbatını ödəmək üçün bir neçə məlumat bazası yaratmağa müvəffəq olmuşdur ki, bu da kitabxana xidmətinin keyfiyyəti və xidmət prosesinin daha da təkmilləşməsinə olduqca mühüm təsir göstərmişdir.

Belə bazalara misal olaraq Rusiyanın Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin Məlumat Bazaları əsasında yaradılmış "İlham Əliyev", "Heydər Əliyev şəxsiyyəti Rusiya mətbuatında", "Azərbaycan iqtisadiyyatı", "Bakı-Tiblisi-Ceyhan", "Qarabağ müharibəsi" və s. göstərmək olar.

Kitabxananın son dövr fəaliyyətində həyata keçirilən önəmli işlərdən biri də kitabxananın veb səhifəsinin yaradılmasıdır. 17 rubrikadan ibarət olan bu səhifədə kitabxananın tarixi, strukturu, şöbələri, fondları və oxu zalları, AMEA-nın kitabxana şəbəkəsi haqqında məlumat almaq mümkündür.

Kitabxananın VEB səhifəsində kitabxanada yaradılan "Azərbaycan dövlətçiliyi və Heydər Əliyev kitabxanası" haqqında geniş məlumat verilməsi, ulu öndərin Azərbaycançılıq fəlsəfəsi konsepsiyasının təbliği üçün olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Kitabxananın VEB səhifəsində kitabxananın fəaliyyət sistemi haqqında geniş və hərtərəfli, həm də olduqca anlaşıqlı formada məlumatın toplanması oxucularının marağına səbəb olmuş, kitabxana oxucularının sayının artmasına şərait yaratmışdır. Kitabxananın fəaliyyətində diqqəti çəkən cəhətlərdən biri budur ki, kitabxana əldə etdiyi nailiyyətlərlə dayanıb qalmır öz "VEB" səhifəsini daim təkmilləşdirir, inkişaf etdirir, dünya təcrübəsindən geniş istifadə etməyə çalışır. Saytın serveri günü-gündən

gücləndirilir, yeni-yeni rubrikalar açılır, sistemlər yaradılır. Kitabxanada onlayn idarə etmə sisteminin yaradılması buna misal ola bilər. Bu sistem vasitəsi ilə kitabxananın bir neçə əməkdaşı eyni vaxtda sayt üzərində iş apara bilər, materialları yeniləşdirmək imkanı əldə edirlər.

Kitabxanada "Azərbaycanşünaslıq" elektron mərkəzinin əsası qoyulmuşdur. Bu mərkəzdə "Azərbaycan tarixi", "Azərbaycan elmi", "Azərbaycan mədəniyyəti", "Azərbaycan iqtisadiyyatı", "Azərbaycan nefti" və s. məlumat bazaları yaradılaraq oxucuların istifadəsinə verilmişdir.

Kitabxana EBSCO Beynəlxalq Konsorsiumun üzvü olan Azərbaycan İnformasiya Konsorsiumuna daxil olmuş və EBSCO verilənlər bazalarında 7000 adda xarici tam mətinli elmi jurnallardan internet vasitəsi ilə istifadə etmək imkanı əldə etmişdir ki, bu da müxtəlif elm sahələri üzrə araşdırma aparan Azərbaycan tədqiqatçıları üçün olduqca böyük hədiyyədir. Kitabxanada son zamanlar hazırlanan "Kitabxana axtarış portalı", "Neft ədəbiyyatının elektron kitabxanası", "Azərbaycanda neft" məlumat bazası və bu bazanın elektron kataloqunun yaradılması, AMEA sistemində olan elmi-tədqiqat institutu kitabxanalarının rəqəmli formatının yaradılması kitabxananın kompüterləşdirilməsi sahəsində apardığı işlərin əsas göstəricisidir.

Son illərdə kitabxanada həyata keçirilən bütün tədbirlər Kitabxananın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, maliyyələşdirmə işinin qaydaya salınması, kitabxananın illik büdcəsinin ilbə-il artırılması, kitabxananın yeni informasiya texnologiyası ilə və kitabxana avadanlığı ilə təmin edilməsi, kitabxananın yüksək texnologiya əsasında kompüterləşdirilməsi, kitabxana fondunun milli və xarici ədəbiyyatla ardıcıl olaraq təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi və kitabxana işçilərinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması oxuculara kitabxana-informasiya xidmətini yüksəltmiş, kitabxana işinin əsas istiqaməti olan "informasiya hamı üçün" prinsipinin həyata keçirilməsində dövrə, zamanla, informasiya cəmiyyətinin tələbləri ilə ayaqlaşan keyfiyyət dəyişikliyinə baş verməsinə gətirib çıxarmışdır.

Beləliklə də kitabxana işində yeni mərhələnin informasiyalaşdırma mərhələsinin əsası qoyulmuşdur.

Müasir dövrdə kitabxanaların xüsusi ilə, elmi kitabxanaların qarşısında duran çox mühüm problem "kitabxana oxucu" münasibətlərinin tənzimlənməsi problemi durur. Elmi kitabxanaların oxucusu yüksək intellekt səviyyəli, dərin və hərtərəfli məlumatlı, informasiya müəssisələrindən və internetdən hərtərəfli istifadəni bacaran oxucudur. Ona görə də belə oxucuları əldə saxlamaq, kitabxanaların daimi oxucularına çevirmək o qədər də asan deyildir. Məhz buna görədir ki, müasir elmi kitabxanalar oxuculara xidmətin ancaq ənənəvi üsul və formaları ilə kifayətlənə bilməz. Müasir kitabxana-informasiya texnologiyasına əsaslanan yeni elektron forma və üsullardan, internetdən, informasiya mərkəzləri ilə hərtərəfli inteqrasiyadan istifadə etməklə müasir oxucunun tələbatını ödəmək mümkündür.

Bu baxımdan AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası son illərdə böyük uğurlar əldə etmiş, oxuculara xidmət sahəsində öz işini xeyli təkmilləşdirməyə müvəffəq olmuşdur. İlk növbədə kitabxana oxucu sorğularını tam ödəmək üçün kitabxana xidmətinin məhəng daşı olan kitabxana fondunu yeni və ən mühüm elmi ədəbiyyatla və elmi-tədqiqat üçün: olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edən dövrü nəşrlərlə və elmi jurnallarla komplektləşdirmək işinə ciddi fikir vermişdir. Kitabxana fondu dinamik olaraq köhnəlmiş kitablardan təmizlənmiş, yeni kitablarla və dövrü nəşrlərlə zənginləşmişdir. Beləliklə də kitabxana fondu dinamik, həmişə hərəkətdə olan canlı orqanizmə çevrilmək ərafəsindədir. Kitabxana fondunun son illərdə inkişafına diqqət yetirək.

Əgər 2004-cü ildə kitabxananın fondunda 2095942 kitab var idisə, 2005-ci ildə bu rəqəm 2135969 nüsxə, 2008-ci ildə isə 2217813 nüsxə olmuşdur. Kitabxana fondunun fasiləsiz olaraq təzələnməsi, yeni ədəbiyyatla təkmilləşməsi, kitabxananın kompüterləşdirilməsi kitabxana oxucu münasibətlərini qaydaya salmış, kitabxananın daimi oxucularının miqdarı sabitləşmiş, kitabxanaya yeni oxucular gəlməyə başlamışdır.

Bütün bunlar kitabxana oxucularının inkişaf dinamikasına olduqca müsbət təsir göstərmişdir. Rəqəmlərə diqqət yetirək.

Əgər Mərkəzi Elmi kitabxananın 2004-cü ildə 33452 nəfər oxucusu var idisə, bu rəqəm 2005-ci ildə 34768 nəfər, 2008-ci ildə isə 37056 nəfər olmuşdur.

Kitabxananın oxucularının sayının artması ilə yanaşı olaraq kitabxanaya oxucu gəlişi də artmışdır. Əgər 2004-cü ildə kitabxanaya 1210994 oxucu gəlişi olmuşdursa, bu rəqəm 2005-ci ildə 1210050, 2008-ci ildə isə 1240500 olmuşdur.

Kitab verilişi də müvafiq olaraq artmışdır. Əgər 2004-cü ildə 1248475 kitab verilmişdisə, bu rəqəm 2005-ci ildə 1248994, 2008-ci ildə isə 1250156-ya çatmışdır. Yuxarıda göstərdiyimiz rəqəmlər kitabxananın son illərdə oxuculara kitabxana-informasiya xidməti sahəsində əldə etdiyi böyük uğurları bir daha təsdiq edir.

Son illərdə kitabxananın fəaliyyətində beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi məsələlərinə də xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Kitabxana hər şeydən əvvəl 90-cı illərin əvvəllərində pozulmuş beynəlxalq əlaqələri bərpa etməyə çalışmış, böyük çətinliklərlə olsa da buna nail ola bilmişdir. İlk növbədə Rusiya federasiyası və digər MDB ölkələri ilə beynəlxalq əlaqələr bərpa edilmiş, həmçinin ABŞ, Qərbi və Şərqi ölkələri ilə əlaqələr yaradılmışdır. Kitabxana beynəlxalq kitab mübadiləsi mərkəzi kimi xarici ölkə kitabxanaları ilə əlaqələri genişləndirmiş, dünyanın 77 dövlətinin 595 təşkilatlarından, kitabxanalarından, elmi mərkəzlərindən, nəşriyyatlarından, ayrı-ayrı alimlərindən və b. ilə kitab mübadiləsi yolu ilə 4000 nüsxə xarici elmi ədəbiyyat əldə etmişdir.

Mərkəzi kitabxananın beynəlxalq əlaqələri genişləndirmək sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər çərçivəsində respublikamızda fəaliyyət göstərən xarici ölkə səfirlikləri ilə yaratdığı əlaqələr və həyata keçirdiyi tədbirlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə əlaqələr 10-dan artıq səfirliklə yaradılmış, onlarla birlikdə proqramlar hazırlanıb həyata keçirilmiş, səfirliklərin köməyi ilə kitabxananın xarici ədəbiyyat fondu xarici dilli ədəbiyyat və dövrü nəşrlərlə zənginləşdirilmişdir. Mərkəzi kitabxana 2008-ci ildə Almaniyada Xarici İşlər Nazirliyinin, Alman Tədqiqat Mərkəzi və Höte institutunun köməyi ilə Orta Asiya və Şərqi Avropa ölkələrində mövcud olan aparıcı kitabxanaları alman dilli elmi ədəbiyyatla zənginləşdirmək məqsədi daşıyan "İnsanlar və kitablar" birgə

layihəsi çərçivəsində 5 min avro dəyərində elmi kitablar almağa müvəffəq olmuşdur.

Kitabxana həmçinin respublikamızı, Azərbaycan kitabını xarici ölkələrdə təbliğ etmək, Azərbaycan elm və mədəniyyətinin son nəəliyyətlərini, respublikamızın dinamik inkişafını, dünyada lider dövlətə çevrilməsini əks etdirən kitab sərəvətimizi beynəlxalq aləmdə yaymaq üçün beynəlxalq kitab sərgilərində iştirak edir. Son illərdə kitabxananın Frankfurt, İstanbul, Tehran və Rusiya kitab sərgilərində iştirak etməsi dediklərimizi bir daha təsdiq edir.

Mərkəzi kitabxana həmçinin olduqca genişmiqyaslı ictimai, siyasi tədbirlər həyata keçirir. Belə tədbirlər içərisində: elmi konfranslar, kitab təqdimatları, kitab müzakirələri, yubileylərə, tarixi günlərə, ayrı-ayrı görkəmli alimlərin, yazıcıların, ictimai və dövlət xadimlərinin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş görüşlər, yığıncaqlar mühüm yer tutur.

Kitabxananın son dövr fəaliyyətində daimi və tematik sərgilərin keçirilməsinə böyük diqqət yetirilir. Kitabxana AMEA-nın keçirdiyi demək olar ki, bütün tədbirləri tədbirin mövzusunə uyğun kitab sərgiləri ilə müşayiət edir. Belə sərgilər tədbir iştirakçılarının böyük marağına səbəb olur. Sərgilər böyük informasiya funksiyasını yerinə yetirdiyindən keçiriləcək tədbirlərin səmərəliliyini daha da artırır.

Kitabxana son illər olduqca maraqlı yeni iş üsulu və formaları həyata keçirməyə başlamışdır. Bunlara misal olaraq kitabxananın ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə və müəssisələrin respublika miqyaslı tədbirlərində tematik sərgilər keçirməsidir. Belə tematik sərgilər son zamanlar Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyində, Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyində, Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyində, Azərbaycan Respublikası Fövqaladə Hallar Nazirliyində və s. nazirliklərdə keçirilən sərgilər buna misal ola bilər.

Mərkəzi kitabxananın sərgi zalında təşkil edilən daimi və tematik sərgilər oxucuların böyük marağına səbəb olur. Bütün gün ərzində sərgi zalı oxucularla dolu olur. Oxucular sərgi zalında nümayiş etdirilən kitablar haqqında qeyd aparmağı da unutmurlar.

Kitabxananın nümayiş etdirdiyi sərgilər içərisində ulu öndər Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi münasibəti ilə "Heydər Əliyev irsinin tədqiqinin təbliği" mövzusunda keçirilən sərgilər olduqca böyük maraq doğurmuşdur. Respublikamızda olduqca böyük əks-sədaya səbəb olan bu möhtəşəm sərgidə böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin keçdiyi həyat yolunu, ictimai-siyasi fəaliyyətini, Azərbaycan dövlətçiliyinin yaradılması, möhkəmləndirilməsi və inkişafı və ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun yüksəldilməsi sahəsindəki görkəmli fəaliyyətini əks etdirən 600-dən artıq sənəd nümunələri nümayiş etdirilmişdir. Uzun müddət oxucuların istifadəsində qalan bu sərgiyə yüzlərlə tamaşaçı-oxucu baxmış və ondan bəhrələnmişlər.

Mərkəzi kitabxananın keçirdiyi tematik sərgilər içərisində neft mövzusunda sərgilər də həm respublika ictimaiyyətinin, həm də xarici ölkə mütəxəssislərinin marağına səbəb olmuşdur. Belə sərgilərə misal olaraq kitabxananın 2007-ci ildə keçirdiyi "Azərbaycan neftinin dünəni, bu günü, sabahı" ənənəvi və virtual sərgini göstərmək yerinə düşərdi. Azərbaycanın neft ölkəsi kimi keçdiyi yolu, neft sənayesinin inkişaf tarixini, onun bu gününü, gələcəyini, müstəqillik illərində əldə edilmiş nəəliyyətləri, əsrin müqaviləsini Bakı-Tibilisi-Ceyhan boru kəməri haqqında ədəbiyyatı, elmi araşdırmaların nəticələrini əks etdirən sənədləri nümayiş etdirən bu möhtəşəm sərgidə mindən artıq ədəbiyyat əks etdirilmişdir. Kitablardan həm də virtual formada sərgilənməsi onun əhəmiyyətini daha da artırmaqla istifadəçilərin sayını qat-qat çoxaltmışdır. Sərgidən sonra Azərbaycan neft mütəxəssislərindən, tətqiqatçılarından və xarici tətqiqatçılardan kitabxanaya daxil olan onlarla sorğular onun böyük əhəmiyyətindən xəbər verir.

Mərkəzi kitabxananın son dövr fəaliyyətində onun AMEA kitabxana şəbəkəsinin elmi-metodik mərkəzi kimi apardığı işlər də mühüm yer tutur. Kitabxana öz statusuna görə AMEA-nın 25-dən artıq elmi-tədqiqat institutu, elmi kitabxanaların metodiki mərkəzi funksiyasını da yerinə yetirir. Kitabxana müntəzəm olaraq institut kitabxanalarının komplektləşməsində, kadrlarının ixtisasının artırılmasında, metodik ədəbiyyatla təmin edilməsində, yeni informasiya texnologiyasının tətbiq edilməsində onlara köməklik

edir. Elmi-tədqiqat institutlarının kitabxanalarının işçiləri üçün metodiki konfranslar, seminarlar keçirilir, həmçinin vaxtaşırı kurslara dəvət edilirlər. Mərkəzi kitabxananın metodiki fəaliyyətində baş verən yeniliklər və aparılan metodiki tədbirlər, şəbəkə kitabxanalarının işinə müsbət təsir etməklə, onların öz oxucularının informasiya təminatına müsbət təsir göstərir və bütövlükdə AMEA kitabxana şəbəkəsinin işinin mərkəzləşdirilmiş qaydada idarə edilməsi, dövrlə, zamanla ayaqlaşmasına şərait yaradır.

Nəticə olaraq demək olar ki, AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası son illərdə öz maddi-texniki bazasını mühkəmləndirmiş, müasir kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilmiş, kitabxana işinin informasiyalaşdırılması sahəsində əhəmiyyətli uğurlar əldə etmiş, Azərbaycan elminin baş qərarı olan AMEA-nın böyük kollektivini, elmi-tədqiqat işi aparan alim və tədqiqatçıların kitabxana informasiya təminatını böyük uğurla yerinə yetirən, kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslıq sahəsində ciddi elmi araşdırmalar apara bilən bir elmi müəssisəyə çevrilmişdir. Mərkəzi kitabxana həmçinin Azərbaycan kitab abidələrini ardıcıl olaraq toplayıb gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlayan, onun elektron variantını yaradan, kitab təbliğinin müxtəlif forma və üsullarından istifadə edərək dönmədən onu təbliğ edən elmi bir mərkəzdir.

Bütün yuxarıda göstərdiklərimiz bir daha subut edir ki, son beş ildə Ulu öndər Heydər Əliyev işinin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə ölkəmizdə böyük quruculuq işləri həyata keçirilmiş, iqtisadiyyat, siyasət, elm, təhsil və mədəni quruculuq və əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması sahəsində böyük uğurlar qazanılmış, dövlətimiz MDB məkanında lider dövlətə çevrilmişdir.

Ölkəmizdə baş verən inkişaf və tərəqqi mədəni quruculuğun ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işinə də müsbət təsir göstərmiş, kitabxana işi əhlinin informasiya təminatının təşkilində mühüm elmi bazaya çevrilmişdir.

Kitabxana quruculuğu sahəsində həyata keçirilən tədbirləri nəzərdən keçirərkən belə bir həqiqət ortaya çıxır ki, Ulu öndər Heydər Əliyevin 34 illik siyasi fəaliyyəti dövründə həyata keçirdiyi

kitabxana siyasəti möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilmiş, yenilənmiş, daha da təkmillənmiş kitabxana siyasəti aparılmış, kitabxana işinə dair çox qiymətli, kitabxanaların gələcək perspektivlərini və inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirən sənədlər qəbul edilmişdir.

Kitabxanaların miqdarı artmaqla yanaşı, kitabxana-oxucu münasibətlərinin formalaşmasında, informasiya cəmiyyətinin qarşıda qoyduğu vəzifələrin və xüsusilə YUNESKO-nun "İnformasiya hamı üçün" proqramının həyata keçirilməsində əhəmiyyətli dönüş baş vermişdir.

Əgər 1990-cı ildə respublikamızda 120 milyon kitab fonduna malik 10 min kitabxana var idisə, indi onların sayı 12 minə, kitab fondu isə təxmini hesablamalara görə 140 milyona çatmışdır. Müasir dövrün tələblərinə müvafiq olaraq kitabxanalarımızın böyük əksəriyyətinin kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təmin edilməsi onların kompüterləşdirilməsi və internetə qoşulması üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Kitabxanalarımızın ölkənin ictimai-siyasi və mədəni həyatında rolu və əhəmiyyəti xeyli artmış, ölkə iqtisadiyyatına, mədəniyyətinə, elminə və təhsilinə informasiya xidmətinin təşkilində böyük uğurlar əldə edilmişdir.

Son illərdə ölkəmizdə kitabxana işi sahəsində əldə edilən bu böyük nəaliyyətlər dövlətimizin, xüsusi ilə Respublikamızın Prezidenti cənab İlham Əliyevin böyük diqqəti və qayğısı sahəsində mümkün olmuşdur.

Bütün bunlara görə kitabxanalarımızın çoxmilyonlu oxucuları, ziyalılarımız və bütün kitabxana ictimaiyyəti ölkə Prezidentinə minnətdardır.

Məhz buna görədir ki, ölkəmizin bütün kitabxanaları dövlətimizin böyük qayğısına cavab olaraq əhaliyə kitabxana-informasiya xidmətini daha da yaxşılaşdırmaq, əhalinin bütün təbəqələrini kitabxana oxucuları sırasına cəlb etmək, kitabxana işini ardıcıl olaraq informasiyalaşdırmaq və YUNESKO-nun "İnformasiya hamı üçün" proqramını dönmədən həyata keçirməyə səfərbər olmuşlar.

III BÖLMƏ

ƏLAVƏLƏR

«KİTABXANA İŞİ HAQQINDA»

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərini, kitabxana işinin və kitabxana sisteminin ümumi əsaslarını, kitabxana fondlarının formalaşdırılması və mühafizəsi tələblərini, kitabxanaların maliyyələşdirilmə mənbələrini, kitabxanalardan istifadə sahəsində vətəndaşların hüquq və vəzifələrini, kitabxana işi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın prinsiplərini müəyyən edir.

I FƏSİL

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Əsas anlayışlar

Bu Qanunda istifadə edilən anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

kitabxana – elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər informasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, onların sistemli ictimai istifadəsini təşkil edən, cəmiyyətin intellektual və mənəvi potensialının inkişafına xidmət göstərən sosial institut;

kitabxana işi – elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə fəaliyyəti sahəsi kimi kitabxana sisteminin təşkili və inkişafını, kitabxana fondlarının formalaşdırılmasını, hüquqi və fiziki şəxslərə kitabxana, informasiya və biblioqrafiya xidməti qaydalarını, kitabxanaçı-biblioqraf kadrların hazırlanmasını, kitabxanaların inkişafının elmi-metodik təminatını əhatə edən fəaliyyət sahəsi;

kitabxanaçı – kitabxana işi sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq ixtisaslı mütəxəssis;

sənəd – informasiyanın mətn, səsyazma və təsvir formasında qeydə alınan, müəyyən zaman və məkan daxilində informasiyanın verilməsi və ya qorunması məqsədini daşıyan maddi obyekt;

kitabxana fəaliyyəti – oxucuların sərbəst surətdə informasiya almaq hüququnu təmin etmək, onların kitablara, dövri nəşrlərə və kitabxana fondunu təşkil edən digər sənədlərə olan tələbatını ödəmək məqsədilə həyata keçirilən fəaliyyət;

mərkəzləşdirilmiş kitabxana sistemləri – eyni sistemə aid olan kitabxanaların vahid strukturda Kəonüllü birləşməsi;

kitabxana fondu – ictimai istifadə məqsədilə kitabxananın vəzifələrinə uyğun şəkildə formalaşmış çap əsərləri və digər məlumat daşıyıcılarının məcmusu.

Maddə 2. Kitabxana işi sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Kitabxana işi sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının digər müvafiq qanunvericilik aktlarından və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası müqavilələrdən ibarətdir.

Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası müqavilələrlə bu Qanun arasında ziddiyyət yaranarsa, həmin beynəlxalq müqavilələr tətbiq edilir.

Maddə 3. Kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri və dövlətin vəzifələri

Kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri aşağıdakılardır:

kitabxanalarda mühafizə olunan mədəni sərvətlərdən və informasiya vasitələrindən istifadənin hamı üçün açıq olması;

milli sərvət olan kitabxanalara dövlət qayğısı, onların fondlarının toxunulmazlığı və üstün maliyyələşdirilməsi.

Kitabxana işi sahəsində dövlətin vəzifələri aşağıdakılardır:

kitabxana işinin inkişafına dair Dövlət Proqramının hazırlanması və həyata keçirilməsi;

kitabxana fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktlarının qəbul və tətbiq edilməsi;

kitabxana işinin avtomatlaşdırılması və kitabxana fondlarının tədricən müasir informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi, elektron mübadilə sistemlərindən (internetdən və s) istifadə və milli fondların həmin sistemlərdə əks olunması;

milli və dünya mədəniyyəti sərvətlərinə yiyələnməyə yönəldilən informasiya sisteminin yaradılması;

dövlət kitabxana fondlarının mühafizəsi və inkişafı, dövlət kitabxanalarının milli və xarici ədəbiyyatla ardıcıl təchizatı sisteminin yaradılması;

xarici ölkə kitabxanalarında saxlanılan milli sərvət hesab olunan nadir kitablarn və əlyazmaların (imkan olmadıqda surətlərinin) Azərbaycan Respublikasına qaytarılmasının təmin olunması;

dövlət kitabxana binalarının tikilməsi, əsaslı təmiri, dövlət kitabxanalarının müasir avadanlıq və texniki vasitələrlə təchiz edilməsi;

kitabxana işinə dair elmi tədqiqatların və metodik tədbirlərin həyata keçirilməsinə köməklik göstərilməsi;

kitabxana kadrları hazırlayan və ya onların ixtisasının artırılmasını həyata keçirən təhsil müəssisələrinin yaradılması və fəaliyyətinin təşkili;

təbii fəlakət, silahlı münaqişə və müharibə zamanı kitabxana fondlarının mühafizəsinin təmin olunması;

qeyri-dövlət kitabxanalarının inkişafına şərait yaradılması; kitabxana işinə dair dövlət standartlarının müəyyən olunması; kitabxana fondlarının statistik uçotunun aparılması;

Maddə 4. Kitabxana fəaliyyətinin əsas istiqamətləri

Kitabxana fəaliyyətinin əsas istiqamətləri sənəd-informasiya fondlarının formalaşmasından, mühafizəsindən və bu materialların hüquqi və fiziki şəxslərə istifadəyə verilməsindən, kitabxanalarda toplanıb saxlanılan informasiya vasitələrinin mübadiləsinə imkan verən vahid informasiya məkanının yaradılmasından ibarətdir.

KİTABXANA SİSTEMİ

Maddə 5. Kitabxana sisteminin təşkilinin əsasları

Azərbaycan Respublikasında kitabxana sistemini ərazi, idarə, idarələrarası, sahəvi, sahələrarası və kompleks xidmət prinsiplərinə əsaslanan universal, ixtisaslaşdırılmış dövlət və qeyri-dövlət kitabxanaları təşkil edir.

Maddə 6. Kitabxana sisteminin tərkibi

Azərbaycan Respublikasında kitabxana sisteminin tərkibinə dövlət və qeyri-dövlət kitabxanaları daxildir.

Dövlət kitabxanalarına aşağıdakılar daxildir:

Milli Kitabxana;

Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət kitabxanası;

şəhər, rayon, qəsəbə, kənd kitabxanaları (kütləvi, elmi, xüsusi kitabxanalar, gənclər, uşaqlar, korlar üçün və sair kitabxanalar) və onların filialları, mərkəzləşdirilmiş kitabxana sistemləri;

respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalar;

dövlət, idarə, müəssisə və təşkilatların kitabxanaları;

Azərbaycan Elmlər Akademiyasının mərkəzi elmi kitabxanası və onun filialları;

dövlət təhsil müəssisələrinin kitabxanaları.

Qeyri-dövlət kitabxanalarına aşağıdakılar daxildir:

bələdiyyə kitabxanaları;

ictimai birliklərin kitabxanaları;

özəl və digər kitabxanalar;

xarici hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmiş kitabxanalar.

Maddə 7. Milli Kitabxana

Milli Kitabxana Azərbaycan Respublikasında kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətini həyata keçirən, milli nəşrləri, xarici ölkələrdə nəşr olunmuş Azərbaycan haqqında və Azərbaycan müəlliflərinin əsərlərini, dünya əhəmiyyətli nəşrləri, o cümlədən xarici dillərdə qiymətli və digər məlumat daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən mədəniyyət xəzinəsi və dövlət kitab saxlayıcısıdır.

Milli Kitabxana kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiya və kitabşünaslıq sahəsində elmi-tədqiqat işləri üzrə aparıcı müəssisə və əlaqələndirici, ölkənin bütün kitabxanaları üçün metodik mərkəz, oxuculara kompleks kitabxana-biblioqrafiya və informasiya xidməti göstərmək, kitabxanalararası abonement, milli və tövsiyə biblioqrafiyası, beynəlxalq və ölkədaxili depozitar mərkəz funksiyalarını yerinə yetirir.

Milli Kitabxana müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq olunan əsasnaməyə uyğun fəaliyyət göstərir.

Milli Kitabxananın fondu və əmlakı milli sərvət hesab olunan və xüsusi əhəmiyyətli obyekt kimi dövlət tərəfindən qorunur.

Milli Kitabxana statusuna malik olan kitabxanaların işçilərinin əmək haqlarına müvafiq əlavələr müəyyən edilir.

Milli Kitabxanayı ləğv etmək, mülkiyyət formasını dəyişmək qadağandır.

Milli Kitabxanaya əvəzsiz və müddətsiz istifadə üçün qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada torpaq sahəsi verilə bilər.

Maddə 8. Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalar

Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalar elm sahəsinə görə ixtisaslaşdırılan, milli və xarici ədəbiyyat fondlarına malik olan baş kitabxana-biblioqrafiya və informasiya müəssisələridir.

Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalar müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən digər kitabxanalar üçün informasiya kitabxanalararası abonement və metodik mərkəz funksiyasını yerinə yetirir.

Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanaların fəaliyyəti bu Qanunla və digər müvafiq qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir.

Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanaların, Azərbaycan Elmlər Akademiyası Mərkəzi Elmi Kitabxanasının və onun filiallarının, Bakı Dövlət Universiteti kitabxanasının işçilərinin əmək haqlarına müvafiq əlavələr müəyyən edilir.

Respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanaların statusu müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 9. Kitabxanaların digər informasiya orqanları ilə əlaqələri

Kitabxanalar sənəd-informasiya ehtiyatlarından səmərəli istifadə məqsədilə elmi-texniki və digər informasiya orqanları, arxivlər, başqa idarə və müəssisələrlə qarşılıqlı əlaqə yaradır. Bu əlaqələr birgə fəaliyyət proqramları və müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

Maddə 10. Kitabxanaların yaradılması və yenidən təşkili

Dövlət və qeyri-dövlət kitabxanaları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada yaradılır və yenidən təşkil olunur.

Dövlət kitabxanalarının müvəqqəti olaraq köçürülməsinə müstəsna hallarda (təbii fəlakət, silahlı münaqişə, müharibə təhlükəsi və s) müvafiq icra hakimiyyəti orqanının razılığı ilə yol verilir.

Maddə 11. Kitabxanaların özəlləşdirilməsi və icarəyə verilməsi

Tipindən, tabeçiliyindən asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən kitabxanaların (kitabxanalarda saxlanılan sərvətlərin, onların yerləşdiyi binaların və sahələrin) özəlləşdirilməsi və icarəyə verilməsi profilinə müvafiq olaraq qanunvericiliyə uyğun həyata keçirilir.

III FƏSİL KİTABXANA FONDU

Maddə 12. Kitabxana fondunun tərkibi

Kitabxana fondunun tərkibinə kitab, jurnal, qəzet, digər çap məhsulları, audiovizual və texniki vasitələrlə oxunan materiallar, əlyazmalar və başqa informasiya daşıyıcıları daxildir.

Kitabxana fondları universal, sahəvi, çoxsahəli, ixtisaslaşdırılmış ola bilər.

Maddə 13. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Kitabxana Fondu

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Kitabxana Fondu kitabxanalararası əlaqələndirilmiş komplektləşdirmə, qarşılıqlı istifadə, depozitar mühafizə və mübadilə prinsipləri əsasında təşkil edilən, məlumat-axtarış sistemində malik olan kitabxana fondlarından ibarətdir.

Kitabxanalarda olan nadir və qiymətli nəşrlər, xüsusi kolleksiyalar qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada Azərbaycan Respublikasının milli-mədəni sərvətlər reyestrinə daxil edilir və xüsusi rejimdə mühafizə olunur. Onların mühafizəsi lazımı qaydada təmin edilmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən digər kitabxanaya verilə bilər.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Kitabxana Fondu dövlət mülkiyyətidir.

Maddə 14. Kitabxana fondlarının təchizatı

Kitabxanalar dövlət və qeyri-dövlət nəşriyyatları tərəfindən buraxılan, profilinə uyğun çap məhsullarını və digər informasiya daşıyıcılarını birinci növbədə almaq hüququna malikdir.

Bu hüquq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydada kitabxana kollektoru, kitab ticarəti müəssisələri, nəşriyyat orqanları, ayrı-ayrı şəxslərlə aparılan

müvafiq əməliyyatlar, məcburi nüsxələrin alınması, abunə, bağışlanma və vərəsəlik əsasında miras qalmış nəşrlərin verilməsi, habelə beynəlxalq və ölkədaxili kitab mübadiləsi yolu ilə təmin edilir.

Təhsil müəssisələri kitabxanalarının dərsləklərlə komplektləşdirilməsi, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş qaydalarla tənzimlənir.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tabeçiliyində olan kitabxana fondlarının yeni nəşrlərlə komplektləşdirilməsinə vəsait ayırırlar.

Maddə 15. Kitabxanaların pulsuz məcburi nüsxələrlə təchizatı

Milli Kitabxana, qanunvericilik və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının kitabxanaları, respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalar və Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanası müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydada ölkədə nəşr edilən çap məhsullarının məcburi nüsxələrini almaq hüququna malikdir.

Dövlət və qeyri-dövlət nəşriyyatları, nəşriyyat fəaliyyəti ilə məşğul olan poliqrafiya müəssisələri və digər hüquqi şəxslər tərəfindən buraxılan çap məhsullarından Milli Kitabxanaya 4 pulsuz məcburi nüsxə, qanunvericilik və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının kitabxanalarına, respublika əhəmiyyətli elmi-sahəvi kitabxanalara, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasına və Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanasına profilinə uyğun olaraq 2 pulsuz nüsxə, Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan bütün qəzet və jurnal reaksiyaları isə 2 pulsuz məcburi nüsxə göndərməlidirlər.

Maddə 16. Kitabxanaların mübadilə fondları

Azərbaycan Respublikasının milli-mədəni sərvətlər reyestrinə daxil olmayan çap məhsulları və digər materiallar müəyyən olunmuş qaydada bir kitabxanadan digərinə əvəzsiz verilə bilər.

Qeyri-profil, dublet, nisbətən az istifadə edilən, habelə mübadilə fondu üçün ayrılan çap əsərləri və kitabxananın digər sənədləri həmin fonda verilir.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları beynəlxalq və ölkədaxili kitab mübadiləsini həyata keçirən kitabxanaların mübadilə fondları üçün əlavə kitab alınmasına vəsait ayırırlar.

Maddə 17. Depozitar kitabxanalar

Dövlət kitabxanalarında oxucular tərəfindən nadir hallarda istifadə edilən, lakin elmi, tarixi və bədii əhəmiyyətini saxlayan nəşrlər müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydada depozitar fondlara verilir.

Maddə 18. Dövlət kitabxana fondlarının uçotu, mühafizəsi və onlardan istifadə edilməsi

Dövlət kitabxana fondlarında saxlanılan çap əsərlərinin və digər materialların uçotu, mühafizəsi və istifadəsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş qaydalara uyğun həyata keçirilir.

Maddə 19. Dövlət kitabxana fonduna vurulmuş ziyana görə məsuliyyət

Dövlət kitabxana fonduna vurulmuş ziyana görə hüquqi və fiziki şəxslər yeni qiymətləndirmə əmsalları nəzərə alınmaqla vurulmuş ziyanın 10 misli həcmində maddi məsuliyyət daşıyırlar.

İtirilmiş və yararsız vəziyyətə salınmış çap əsərləri və digər materiallar kitabxana ilə razılıq əsasında başqa müvafiq çap əsərləri və materiallarla əvəz edilə bilər. Bu qayda Azərbaycan Respublikasının milli-mədəni sərvətlər reyestrinə daxil edilən nadir nüsxələrə şamil edilmir.

Nadir nüsxələr fonduna uçotu, mühafizəsi və istifadə qaydalarının pozulmasına görə kitabxana işçiləri qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

KİTABXANA XİDMƏTİNİN TƏŞKİLİ**Maddə 20. Kitabxana xidməti və onun vəzifəsi**

Kitabxanalar çap əsərlərindən və digər informasiya daşıyıcılarından səmərəli istifadə etmək məqsədilə kompleks kitabxana, bibliografiya və informasiya xidmətləri göstərir.

Bu xidmətlər abonentləri ədəbiyyat və informasiya ilə təmin etmək, informasiya daşıyıcılarının seçilməsində kömək göstərmək məqsədi daşıyır.

Kitabxana xidməti abonement, qiraət zalı, kitabxanalararası və beynəlxalq abonement, bibliografiya, elmi-texniki informasiya, fərdi və kütləvi, yazılı və şifahi, stasionar və qeyri-stasionar, qiyabi, kompleks vasitələrlə təşkil edilir.

Kitabxana xidmətinin vəzifəsi kitabxana sərvətlərinin, dünya ədəbiyyatı nümunələrinin etibarlı şəkildə toplanması, qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılmasından, onların əhali arasında geniş təbliğindən, bəşəri dəyərlərə yiyələnmək, müstəqil və yaradıcı düşüncəni vətəndaş yetişdirilməsinə fəal yardım etməkdən ibarətdir.

Maddə 21. Kitabxanaların hüquqları

Kitabxanaların hüquqları aşağıdakılardır:

Nizamnamələrində göstərilən məqsəd və vəzifələrin həyata keçirilməsi üsullarını və formalarını müəyyənləşdirmək;

kitabxana fondunun komplektləşdirmə mənbələrini müəyyənləşdirmək;

köhnəlmiş və ya yararsız hala düşmüş kitabları qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada kitabxananın fondundan çıxarmaq;

fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən kitabxanaya dəymiş ziyanın ödənilməsini qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada tələb etmək;

kitabxana birliklərinin yaradılmasında iştirak etmək;

beynəlxalq kitabxana təşkilatları ilə əlaqə yaratmaq, kitabxana, bibliografiya və informasiya sahəsində keçirilən tədbirlərdə iştirak etmək.

Maddə 22. Kitabxanaların vəzifələri

Kitabxanalar oxucuların mədəniyyət təsisatları və mədəniyyət sərvətlərindən istifadə etmək hüquqları, habelə məlumat əldə etmək azadlığını təmin etməli, onların kitabxana fondlarından tam istifadə etməsi üçün hər cür şərait yaratmalıdırlar.

Maddə 23. Kitabxanalardan istifadə sahəsində oxucuların hüquq və vəzifələri

Azərbaycan Respublikasında hər kəsin kitabxanalardan istifadə etmək hüququ vardır.

Kitabxanalardan istifadə qaydaları və göstərilən xidmətlər kitabxanaların nizamnamələri və müvafiq normativ hüquqi aktları ilə müəyyənləşdirilir.

Oxucuların kitabxanalardan istifadə hüquqlarını məhdudlaşdırmaq qadağandır.

Oxucular istifadə qaydalarına əməl etməli, kitab fonduna qayğı ilə yanaşmalı, çap materiallarının və digər vəsaitlərin itirilməsinə və ya yararsız hala salınmasına yol verməməlidirlər.

KİTABXANA İŞİNİN İDARƏ OLUNMASI**Maddə 24. Kitabxana işinə dövlət idarəetməsi**

Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinə dövlət idarəetməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 25. Kitabxana işində ictimaiyyətin iştirakı

Dövlət və qeyri-dövlət orqanları, kitabxana işi sahəsində ictimai birliklər, hüquqi və fiziki şəxslər, kitabxana fondlarının zənginləşdirilməsi, oxuculara xidmət işinin təkmilləşdirilməsi, kitabxanaçılıq proqramlarının və tədbirlərinin hazırlanması və həyata keçirilməsində iştirak edirlər.

Maddə 26. Kitabxana işinin elmi-metodik və kadr təminatı

Mülkiyyət formasından asılı olmayaraq kitabxanaların elmi-metodik təminatı Milli Kitabxana və elmi-metodik mərkəz statusuna malik olan kitabxanalar tərəfindən həyata keçirilir.

Elmi-metodik mərkəz statusuna malik olan kitabxanalar kitabşünaslığa, biblioqrafiyaya və informasiyaya dair metodik materiallar nəşr edir, kitabxanaçılıq nəzəriyyəsi və təcrübəsində mütərəqqi iş üsullarını ümumiləşdirib tətbiq edir, kadrların ixtisasının artırılmasını təmin edir.

Kitabxanaların kadr təminatında müvafiq peşə-ixtisas təhsili olan şəxslərə üstünlük verilir. Müstəsna hallarda müvafiq peşə-ixtisas təhsili olmayan, ancaq yüksək təcrübəyə və kitabxanada çoxillik iş stajına malik olan mütəxəssislər də kitabxanada işləyə bilərlər.

Maddə 27. Kitabxanaların maliyyələşdirilməsi

Dövlət kitabxanaları və büdcədən maliyyələşdirilən təşkilatların tabeçiliyində olan kitabxanalar dövlət büdcəsi vəsaitləri, hüquqi və fiziki şəxslərin könüllü ayırmaları və qanunvericilikdə qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.

Dövlət kitabxanaları maliyyələşdirilərkən büdcədən kitab fondlarının komplektləşdirilməsinə yönəldilən vəsait ayrıca maddədə göstərilməli və bu vəsait müntəzəm olaraq artırılmalıdır. Ayrılmış vəsait kitabxanaların sərəncamında qalır və onların nizamnamə fəaliyyətini həyata keçirmək üçün istifadə edilir.

İdarə, müəssisə və təşkilatların, habelə ictimai birliklərin kitabxanaları təsisçilərinin vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilir.

Maddə 28. Dövlət kitabxanalarının büdcədən kənar vəsaitləri

Dövlət kitabxanalarının işinin genişləndirilməsi, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və əməyin stimullaşdırılması məqsədilə nizamnamələrində göstərilən qaydada təsərrüfat fəaliyyəti və pullu xidmət əsasında büdcədən kənar fondlar formalaşdırılır.

Dövlət kitabxanalarında pullu xidmət yalnız əlavə etmək şərti tələb edən və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən xüsusi xidmət növlərinə aid edilir.

Maddə 29. Kitabxanaların inkişaf fondu

Kitabxanaların maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək məqsədilə dövlət və qeyri-dövlət inkişaf fondları təsis edilə bilər. Bu fondlar təsisçilərin payları, hüquq və fiziki şəxslərin könüllü ayırmaları, qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada keçirilən lotereya və digər məqsədli kommersiya tədbirlərindən daxil olan vəsaitlər hesabına yaradılır.

Maddə 30. Kitabxanaların maddi-texniki təchizatı

Kitabxanalar kitab fondunun saxlanması və oxuculara xidmət etmək üçün xüsusi layihə ilə tikilmiş binalarla kitabxana işini avtomatlaşdırmaq üçün zəruri vasitələrlə təmin edilməlidirlər.

Maddə 31. Kitabxanaların əmlakı və təsərrüfat fəaliyyəti

Kitabxana onun mülkiyyətində olan və ya idarəçiliyinə verilmiş əmlakdan Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq istifadə edir.

Xidmət fəaliyyətini genişləndirmək məqsədilə dövlət kitabxanalarına torpaq sahələri və əlavə binalar ayrıla bilər.

Kitabxanalar qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada nizamnamələrinə uyğun olaraq təsərrüfat fəalliyəti ilə məşğul ola bilərlər. Bu fəaliyyətdən əldə edilən vəsait bütövlükdə kitabxananın sərəncamında qalır.

Maddə 32. Kitabxana işçilərinin sosial müdafiəsi

Dövlət kitabxana işçilərinin sosial müdafiəsinə təminat verir.

Kitabxana işçilərinin əmək haqları elm və təhsil sahələri işçilərinin əmək haqlarından aşağı olmamalıdır.

Kitabxanaların statusu, spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla işçilərə əmək haqqından əlavə digər ödənişlər tətbiq edilə bilər.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, müəssisə, idarə və təşkilatlar öz təbəçiliyində olan kitabxanaların işçilərinə əlavə kompensasiyalar müəyyən edə bilərlər.

Kitabxana işçiləri öz peşə sosial hüquqlarını təmin etmək məqsədilə qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada ictimai birliklər yarada bilərlər.

VI FƏSİL

YEKUN MÜDDƏALARI

Maddə 33. Kitabxana işi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq

Kitabxana işi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

Kitabxanalar və kitabxana işi sahəsində ictimai birliklər beynəlxalq kitabxana təşkilatları, xarici ölkələrin kitabxanaları və kitabxana işi sahəsində ictimai birliklər ilə əməkdaşlıq edə bilərlər.

Maddə 34. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun pozulmasında təqsirli olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Heydər Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 dekabr 1998-ci il

**“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan
Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN FƏRMANI**

“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- Qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- həmin Qanunun 18-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş dövlət kitabxana fondlarında saxlanılan çap əsərlərinin və digər materialların uçotu, mühafizəsi və istifadəsi qaydalarını təsdiq etsin;

- bu fərmanın 2-ci hissəsində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərə dair digər müvafiq normativ-hüquqi aktların işlənilib hazırlanmasını və təsdiq edilməsini təmin etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məs'ulyyət növləri müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinin üçüncü hissəsində, 8-ci maddəsinin beşinci hissəsində, 10-cu maddəsinin ikinci hissəsində, 13-cü maddəsinin ikinci hissəsində, 14-cü maddəsinin ikinci hissəsində, 15-ci maddəsinin birinci hissəsində (ikinci halda), 17-ci maddəsində, 18-ci maddəsində, 28-ci maddəsinin ikinci hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 15-ci maddəsinin birinci (birinci halda) və ikinci hissələrində göstərilən “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının kitabxanaları” dedikdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatının və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin kitabxanaları nəzərdə tutulur;

- həmin Qanunun 24-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti və Mədəniyyət Nazirliyi öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirirlər;

- həmin Qanunun 14-cü maddəsinin üçüncü hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi həyata keçirir.

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 mart 1999-cu il

**Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə
kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
PREZİDENTİNİN
S Ə R Ə N C A M I**

Müstəqil Azərbaycan Respublikasında həyatın müxtəlif sahələrində aparılan islahatlar çərçivəsində latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasının bərpa edilməsi böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin «Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında» 18 iyun 2001-ci il tarixli və «Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün qeyd edilməsi haqqında» 9 avqust 2001-ci il tarixli fərmanları ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisə olmuş və latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasına keçidi bütövlükdə təmin etmişdir. Latın qrafikalı Azərbaycan əlifbası artıq həyatımızın bütün sahələrində tam yerini tutmuşdur. Bununla yanaşı Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin vaxtilə kiril qrafikası ilə çap olunmuş qiymətli nümunələrinin latın qrafikasında yenidən kütləvi şəkildə nəşr olunması günün ən vacib məsələlərindən biri olaraq qalır.

Dövlət müstəqilliyinin başlıca rəmzlərindən biri sayılan ana dilinə dövlət qayğısının daha da artırılmasını təmin etmək, Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin ən gözəl nümunələrini müasir dövrdə təbliğ etmək və gələcək nəsillərə çatdırmaq məqsədilə Azərbaycan dilində əvvəllər kiril qrafikasında çap olunmuş əsərlərin latın qrafikası ilə yenidən nəşrinin kütləvi şəkildə həyata keçirilməsi zərurətini nəzərə alaraq qərara alıram:

1. 2004-cü ildə latın qrafikası ilə ilk mərhələdə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısı təsdiq olunsun (siyahı əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının bütün kütləvi kitabxanalarına və

orta tədris müəssisələrindəki kitabxanalara latın qrafikası ilə yenidən çap olunmuş kitabların alınması üçün zəruri vəsaitin ayrılmasını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatına tapşırılsın ki,

– Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə 2005-2008-ci illərdə latın qrafikası ilə yenidən çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısını bir ay müddətində hazırlayıb təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti respublikanın maliyyə qurumları ilə birlikdə müvafiq plan-qrafik tərtib edib latın qrafikası ilə nəşr olunması nəzərdə tutulan kitabların çapını təmin etsin;

– Azərbaycan Respublikasının aidiyyəti qurumları ilə birlikdə yenidən çapı nəzərdə tutulan kitabların mətnlərinin elektron daşıyıcıları və İnternet vasitələri ilə yayılmasını, latın qrafikasında «Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası»nın yaradılmasını təmin etsin.

4. Bu sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 yanvar 2004-cü il

**Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə
kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
S Ə R Ə N C A M I**

Müstəqil Azərbaycan Respublikasında həyatın müxtəlif sahələrində aparılan islahatlar içərisində latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasının bərpa edilməsi böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin «Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında» 18 iyun 2001-ci il tarixli və «Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün qeyd edilməsi haqqında» 9 avqust 2001-ci il tarixli fərmanları ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisə olmuş və latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasına keçidi bütövlükdə təmin etmişdir. Latın qrafikalı Azərbaycan əlifbası artıq həyatımızın bütün sahələrində tam yerini tutmuşdur. Bununla yanaşı Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin vaxtilə kiril qrafikası ilə çap olunmuş qiymətli nümunələrinin latın qrafikasında yenidən kütləvi şəkildə nəşr olunması günün ən vacib məsələlərindən biri olaraq qalır.

Dövlət müstəqilliyinin başlıca rəmzlərindən biri sayılan ana dilinə dövlət qayğısının daha da artırılmasını təmin etmək, Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin ən gözəl nümunələrini müasir dövrdə təbliğ etmək və gələcək nəsillərə çatdırmaq məqsədilə Azərbaycan dilində əvvəllər kiril qrafikasında çap olunmuş əsərlərin latın qrafikası ilə yenidən nəşrinin kütləvi şəkildə həyata keçirilməsi zərurətini nəzərə alaraq qərara alıram:

1. 2004-cü ildə latın qrafikası ilə ilk mərhələdə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısı təsdiq olunsun (siyahı əlavə olunur).
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının bütün kütləvi kitabxanalarına və orta tədris müəssisələrindəki kitabxanalara latın qrafikası ilə yenidən çap olunmuş kitabların alınması üçün zəruri vəsaitin ayrılmasını təmin etsin.
3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatına tapşırılsın ki,

– Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə 2005-2008-ci illərdə latın qrafikası ilə yenidən çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısını bir ay müddətində hazırlayıb təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti respublikanın maliyyə qurumları ilə birlikdə müvafiq plan-qrafik tərtib edib latın qrafikası ilə nəşr olunması nəzərdə tutulan kitabların çapını təmin etsin;

– Azərbaycan Respublikasının aidiyyəti qurumları ilə birlikdə yenidən çapı nəzərdə tutulan kitabların mətnlərinin elektron daşıyıcıları və internet vasitələri ilə yayılmasını, latın qrafikasında «Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası»nın yaradılmasını təmin etsin.

4. Bu sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 yanvar 2004-cü il

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2004-cü il 12 yanvar
tarixli 56 nömrəli Sərəncamı ilə
TƏSDİQ OLUNMUŞDUR**

**Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə ilk növbədə yenidən
nəşri nəzərdə tutulan kitabların
SİYAHISI**

Lüğət və ensiklopediyalar:

Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti
Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti
«Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti» ensiklopediyası
Azərbaycanca-ingiliscə lüğət
Azərbaycanca-rusca lüğət
«Ədəbiyyat və incəsənət» ensiklopediyası
İngiliscə-azərbaycanca lüğət
Klassik Azərbaycan ədəbiyyatında işlənən ərəb və fars sözləri
lüğəti
Rusca-azərbaycanca lüğət

Azərbaycan xalq ədəbiyyatı:

Aşıq ədəbiyyatından seçmələr, 3 cildə
Atalar sözü məsəllər
Azərbaycan dastanları, 5 cildə
Azərbaycan folkloru (məktəblilər üçün seçmələr)
Azərbaycan xalq ədəbiyyatından seçmələr (qaravəllilər, xalq
tamaşaları və oyunlar)
Azərbaycan xalq mahnıları (not yazıları ilə), 3 cildə
Azərbaycan nağılları, 5 cildə
Bayatılar
Bunu əzbərləməyə dəyər (folklor poeziyasından seçmələr)
Əfsanə, əsatir və rəvayətlər
«Kitabi-Dədə Qorqud», 3 cildə
«Koroğlu» dastanı, 2 cildə

«Qaçaq Nəbi» dastanı
Molla Nəsrəddin lətifələri
Tapmacalar

Klassik və müasir Azərbaycan ədəbiyyatı:

Abbas Səhhət. Əsərlər, 2 cildə
Abdulla Şaiq. Əsərlər, 3 cildə
Axundov Süleyman Sani. Seçilmiş əsərləri
Axundzadə mirzə Fətəli. Əsərlər, 3 cildə
Almas İldırım. Əsərlər
Anar. Seçilmiş əsərlər
Aşıq Ələsgər. Əsərlər, 2 cildə
Azərbaycan şeri antologiyası (XIX əsr)
Azərbaycan şeri antologiyası (XX)
Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası, 3 cildə
Azərbaycanın qadın şairləri antologiyası
Azəroğlu Balas. Əsərlər
Bakıxanov Abbasqulu ağa. Seçilmiş əsərlər
Cabbarzadə Zeynal. Əsərlər
Cabir novruz. Əsərlər
Cəfər cabbarlı. Əsərlər, 4 cildə
Çəmənzəminli Yusif Vəzir. Əsərlər, 3 cildə «Dastani-
Əhməd Hərami»
Dilbazi mirvarid. Əsərlər
Elçin. Seçilmiş əsərləri
Əfəndiyev İlyas. Əsərlər, 3 cildə
Əhməd Cavad. Əsərlər
Əkrəm Əylisli. Seçilmiş əsərlər
Əlağa Vahid. Əsərlər
Əli Kərim. Əsərlər
Əlibəyli Ənvər. Əsərlər
Əhmədi Marağalı. «Cami-Cəm»
Fədai. «Bəxtiyarname»
Fikrət Qoca. Əsərlər
Hacıbəyov Üzeyir. Əsərlər, 2 cildə
Hadi Məhəmməd. Əsərlər, 2 cildə

Haqverdiyev Əbdülrəhim bəy. Əsərlər, 2 cilddə
Həbib Sahir. Əsərlər
Həmid Nitqi. Əsərlər
Həsənzadə Nəriman. Seçilmiş əsərlər
Hökumə Billuri. Əsərlər
Hüseyn Arif. Əsərlər
Hüseyn Cavid. Əsərlər, 4 cilddə
Hüseyn mehdi. Əsərlər, 3 cilddə
Hüseynov İsa. Seçilmiş əsərlər
Xəqani şirvani. Əsərlər
Xəlil Rza. Əsərlər, 2 cilddə
Xətai Şah İsmayıl. Əsərlər, 2 cilddə
İbrahimov Hüseyn. Seçilmiş əsərlər
İbrahimov Mirzə. Əsərlər, 3 cilddə
İmadəddin Nəsimi. Əsərlər, 2 cilddə
Kəsəmənli Nüsrət. Əsərlər
Kişvəri. Əsərlər
Klassik Azərbaycan ədəbiyyatından seçmələr, 3 cilddə
Köçərli Firudin bəy. Əsərlər, 2 cilddə
Kürçaylı Əlağa. Əsərlər
Qabil. Əsərlər
Qasımzadə Qasım. Əsərlər
Qazi Bürhaməddin. «Divan»
Qövsü Təbrizi. Əsərlər
Qul Əli. «Qisseyi-Yusif»
Qutqaşınlı İsmayıl bəy. Əsərlər
Mədinə Gülgün. Əsərlər
Məhəmməd Əmami. Əsərlər
Məhəmməd Füzuli. Əsərlər, 6 cilddə
Məhsəti Gəncəvi. Əsərlər
Məlikzadə İsi. Əsərlər
Məmməd Araz. Əsərləri, 2 cilddə
Məmmədخانlı Ənvər. Seçilmiş əsərlər
Məmmədquluzadə Cəlil. Əsərlər, 4 cilddə
Məsihi. «Vərqa və Gülşə»
Mikayıl Müşviq. Əsərlər
Mir Cəlal. Əsərlər

Mirzə Ələkbər Sabir. «Hophopnamə»
Natəvan Xurşidbani. Əsərlər
Nəbati Seyid Əbülqasim. Əsərlər
Nəbi Xəzri. Əsərlər, 2 cilddə
Nərimanov Nəriman. Seçilmiş əsərlər
Nəsrəddin Tusi. «Əxlaqi-Nasiri»
Nizami Gəncəvi. Əsərlər, 7 cilddə
Ordubadi Məmməd Səid. Seçilmiş əsərlər, 2 cilddə
Osman Sarıvəlli. Əsərlər
Rəfibəyli Nigar. Əsərlər
Rəfiq Zəka. Əsərlər
Rəhimov Süleyman. Seçilmiş əsərlər
Rəsul Rza. Əsərlər, 5 cilddə
Rüstəmخان Sabir. Seçilmiş əsərlər
Sabit Rəhman. Əsərlər, 2 cilddə
Saib Təbrizi. Əsərlər
Səfərli İslam. Əsərlər
Səməd Vurğun. Əsərlər, 5 cilddə
Səmədoğlu Vaqif. Seçilmiş əsərlər
Səmədoğlu Yusif. Əsərlər
Söhrab Tahir. Seçilmiş əsərlər
Süleyman Rüstəm. Əsərlər, 5 cilddə
Şəhriyar Məhəmməd Hüseyin. Əsərlər, 2 cilddə
Şıxlı İsmayıl. Əsərlər, 2 cilddə
Şirvani Seyid Əzim. Seçilmiş əsərlər, 3 cilddə
Tofiq Bayram. Əsərlər
Vahabzadə Bəxtiyar. Əsərlər, 2 cilddə
Vaqif Molla Pənah. Əsərlər
Vəzəh Mirzə Şəfi. Əsərlər
Vəliyev Əli. Seçilmiş əsərlər
Vəzirov Nəcəf bəy. Seçilmiş əsərlər
Vidadi Molla Vəli. Əsərlər
Zakir Qasım bəy. Əsərlər
Zeynal Xəlil. Əsərlər
Zərbadi Həsən bəy. «Əkinçi»

Dünya ədəbiyyatı

Andersen Hans Kristain. «Nağıllar»
Aytmatov Çingiz. Əsərlər
Cami Əbdürrəhman. Seçilmiş əsərlər
Çexov anton. Seçilmiş əsərlər
Dante Aligyeri. «İlahi komediya»
Defo Daniel. «Robinzon Kruzo»
Dostoyevski Fyodor. Seçilmiş əsərlər
Düma Aleksandr. Seçilmiş əsərlər
Dünya uşaq ədəbiyyatından seçmələr, 10 cilddə
Ellada qəhrəmanları
Əlişir Nəvai. Seçilmiş əsərlər
Göte İohann volfqand. «Faust»
Firdovsi Əbülqasim. «Şahnamə»
Hafiz Şirazi. Əsərlər
Homer. «İliada», «Odissey»
Hüqo Viktor. Seçilmiş əsərlər
Jül Vern. Seçilmiş əsərlər
«Kəlilə və Dimnə»
Lermontov Mixail. Seçilmiş əsərlər
London Cek. Seçilmiş əsərlər
Mark Tven. Seçilmiş əsərlər
Ömər Xəyyam. Rübailər
Puşkin Aleksandr. Seçilmiş əsərlər
Servantes Saavedra. «Don Kixot»
Sədi Şirazi. «Bustan», «Gülüstan»
Stiventos Robert. Seçilmiş əsərlər
Swift Conatan. «Qulliverin səyahəti»
Şekspir Vilyam. Seçilmiş əsərlər
Şiller Fridrix. Seçilmiş əsərlər
Tolstoy Lev. Seçilmiş əsərlər
Yunus İmrə. Əsərlər

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının nəşri haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

1976-1987-ci illərdə çap olunmuş sovet Ensiklopediyası Azərbaycan tarixində bilik və məlumatların bütün sahələrini əhatə edən ilk universal xarakterli fundamental əsər olmuşdur. Böyük elmi potensialın cəlb olunması ilə hazırlanan bu on cildli ensiklopediyanın nəşri Azərbaycanın elmi və mədəni həyatında mühüm hadisəyə çevrilmişdir.

Azərbaycanın öz dövlət müstəqilliyini bərpa etməsilə yeni dövrün tələblərinə cavab verən, xalqımızın həyatında baş vermiş mühüm ictimai-siyasi, tarixi, elmi və mədəni hadisələri obyektiv şəkildə əks etdirən yeni ensiklopediyanın hazırlanıb latın qrafikasında nəşr edilməsi zərurəti meydana çıxmışdır. Dövlət əhəmiyyətli bu mühüm işin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram** :

1.2004-2008-ci illərdə soxcildli Azərbaycan Milli Ensiklopediyası nəşr edilsin.

2. «Azərbaycan ensiklopediyası» nəşriyyat-poliqrafiya birliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının tabeliyinə verilsin.

3.Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti mahmud kərim oğlu Kərimov Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının baş redaktoru təyin edilsin.

4. Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının baş redaktoru - bir ay ərzində ensiklopediyanın redaksiya heyətinin tərkibini və əsasnaməsini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilsin;

- ensiklopediyanın hazırlanması və nəşr ilə bağlı maliyyə xərclərinin smetasını iki ay ərzində tərtib edib, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin;

- üç ay ərzində Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının sözlük layihələrinin hazırlanıb geniş müzakirəyə çıxarılmasını təmin etsin;

redaksiya heyətilə birlikdə Azərbaycan ensiklopediyasının yüksək elmi səviyyədə çapa hazırlanmasını təmin etsin;

- 2004-cü ilin sonuna qədər ensiklopediyanın «Azərbaycan Respublikası» adlanan birinci cildinin hazırlanıb latın qrafikasında nəşr olunmasını, onun mətninin elektron daşıyıcıları və internet vasitələri ilə yayılmasını təmin etsin;

- Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının hazırlanması işlərinin gedişi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinə müntəzəm məlumat versin.

5. Azərbaycan Respublikasının icra hakimiyyəti orqanlarına, bütün elmi təşkilatlarına və yaradıcılıq biliklərinə Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının çapa hazırlanmasında iştirak etmək tövsiyə olunsun.

6. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

7. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 yanvar 2004-cü il

2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
S Ə R Ə N C A M I**

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında» 12 yanvar 2004-cü il tarixli 56 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq qərara alıram:

1. 2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısı təsdiq edilsin (siyahı əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, Təhsil Nazirliyi, habelə tabeliyində ali və orta ixtisas məktəbləri olan digər nazirliklərlə birlikdə ali və orta məktəblər üçün latın qrafikası ilə nəşri zəruri olan dərsliklərin çapını nəzərdə tutar. «Dərslik» proqramını üç ay ərzində hazırlayıb təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2004-cü il

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
27 dekabr 2004-cü il tarixli 562 nömrəli Sərəncamı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR**

**2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə
kütləvi nəşri nəzərdə tutulan əsərlərin
SİYAHISI**

Lüğət və ensiklopediyalar

- Azərbaycan dilinin antonimlər lüğəti
- Azərbaycan dilinin omonimlər lüğəti
- Azərbaycan dilinin sinonimlər lüğəti
- Azərbaycan dilinin dialektoloji lüğəti
- Azərbaycan dilinin tarixi lüğəti
- Azərbaycanca-almanca lüğət
- Almanca-azərbaycanca lüğət
- Azərbaycanca-ərəbcə lüğət
- Ərəbcə-azərbaycanca lüğət
- Farsca-azərbaycanca lüğət
- Azərbaycanca-fransızca lüğət
- Fransızca-azərbaycanca lüğət
- Məktəblər üçün azərbaycanca-ingiliscə, ingiliscə-azərbaycanca lüğət
- Azərbaycan kulinariyası ensiklopediyası
- Azərbaycan toponimləri ensiklopedik lüğəti
- Kütləvi tibb ensiklopediyası
- «Mirzə Cəlil Məmmədquluzadə» ensiklopediyası
- «Novruz» ensiklopediyası
- Politolojiya ensiklopediyası
- Uşaq ensiklopediyası, 10cildə
- «Üzeyir Hacıbəyli» ensiklopediyası

Azərbaycan dili və tarixi

- Azərbaycan arxeologiyası
- Azərbaycan dilinin dialektoloji atlası
- Azərbaycan etnoqrafiyası

- Azərbaycan ədəbi dili tarixi
- Azərbaycan xanlıqları
- Azərbaycan incəsənəti
- Azərbaycan tarixi, 7 cildə
- Azərbaycanın memarlıq abidələri
- Azərbaycanın neft sənayesi tarixi
- Azərbaycanın tarixi coğrafiyası
- «Qarabağnamələr
- Müasir Azərbaycan dili, 4 cildə
- Axundov Ağamusa. «Ümumi dilçilik»
- Aşurbəyli Sara. «Bakı şəhərinin tarixi»
- Aşurbəyli Sara. «Şirvanşahlar dövləti»
- Balasaqunlu Yusif. «Qutadqu biliq»
- Bünyadov Ziya. Əsərləri, 3 cildə
- Əfəndiyev Oqtay. «Azərbaycan Səfəvilər dövləti»
- Əliyev Fuad, Əliyev Mirabdulla. «Naxçıvan xanlığı»
- Əliyev Fuad, Həsənov İrfan. «İrəvan xanlığı»
- Hüseynov Heydər. «Azərbaycanda XIX əsr ictimai və fəlsəfi fikir tarixindən»
- Kalankatuylu Musa. «alban tarixi»
- Mahmudov Məlik. «Ərəb dilində yazılmış azərbaycanlı şair və ədiblər»
- Məmmədov Zakir. «Azərbaycan fəlsəfi tarixi»
- Məmmədova Fəridə. «Azərbaycanın siyasi tarixi və tarixi coğrafiyası»
- Salman Mümtaz. «Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqları»
- Səfərova Zemfira. «azərbaycanın musiqi elmi»
- Şirəliyev Məmmədəğa. «Azərbaycan dili dialektologiyasının əsasları»
- Yusifov Yusif. «Qədim Şərq tarixi»

Klassik və müasir Azərbaycan ədəbiyyatı

- Abbaszadə Hüseyn. Seçilmiş əsərləri
- Ağaoğlu Əhməd. Bədii-publisistik əsərləri
- Aşıq Alı. Əsərlər
- Aşıq Şəmşir. Əsərləri
- Bərdəi Şeyx İbrahim Gülşəni. Divan

Cəfərzadə Əzizə. Seçilmiş əsərləri
 Çobanzadə Bəkir. Seçilmiş əsərləri
 Dünyabəyoğlu Abdulla bəy. Əsərləri
 Əfəndiyev Rəşid bəy. Əsərləri
 Əmin Abid. Seçilmiş əsərlər
 Əssar Təbrizi. «Məhr və Müştəri»
 Heyran xanım. Əsərlər
 Həbib. Əsərlər
 Həqiqi Cahan şah. Qəzəllər və rübailər
 Hidayət. Əsərlər
 Hüseyinzadə Əli bəy. Əsərlər
 İbrahimbəyov Maqsud. Seçilmiş əsərlər
 İbrahimbəyov Rustəm. Seçilmiş əsərlər
 Qaracaoğlu. Şerlər
 Qəmküsar Əliqulu. Əsərlər
 Qənizadə Soltan Məcid. Əsərlər
 Qılman ilkin. Əsərlər
 Qurban Səid. «Əli və Nino»
 Qurbani. Şerlər
 Marağayi Zeynalabdin. «İbrahim bəyin səyahətnaməsi»
 Məmməd Aslan. Seçilmiş əsərlər
 Məmməd Rahim. Seçilmiş əsərlər
 Molla Cümə. Əsərlər.
 Möcüz mirzəli. Seçilmiş əsərlər
 Musabəyov İbrahimbəy. «Neft və milyonlar səltənətində»
 Mustafa Zərir. «Yusif və Züleyxa»
 Müznib Əliabbas. Əsərlər
 Nəmanzadə Ömər Faiq. Əsərlər
 Nəvvab Mir Möhsün. Divan
 Nəzmi Əli. Seçilmiş əsərlər
 «Oğuznamə»
 Rzaquluzadə Mikayıl. Seçilmiş əsərlər
 Sarabski Hüseyinqulu. «Köhnə Bakı»
 Seyid Hüseyin. Seçilmiş əsərlər
 Seyidzadə Mir Mehdi. Seçilmiş əsərlər
 Səhənd. Seçilmiş əsərlər
 Səməd Mənsur. Əsərlər

Süleymanlı Mövlud. Seçilmiş əsərlər
 «Şəhriyar» dastanı
 Tağı Şahbazi (Simurq). Əsərlər
 Zəlimxan Yaqub. Əsərlər
 XIX-XX əsərlər Azərbaycan dramaturgiyası (antologiya),
 4 cilddə
 XIX-XX əsərlər Azərbaycan nəşri antologiyası, 5 cilddə
 XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan publisistikası (antologiya)

Dünya ədəbiyyatı

Alman ədəbiyyatı antologiyası
 Antik ədəbiyyat antologiyası
 Aristotel. «pontika»
 Balzak Onore. Seçilmiş əsərlər
 Barto Aqniya. Əsərlər
 Bayron Con. Seçilmiş əsərlər
 Blok Aleksandr. Seçilmiş əsərlər
 Bualo «poeziya sənəti»
 Bulqakov Mixail. Əsərlər
 Bunin İvan. Əsərlər
 Covanyoli Rafaello. «Spartak»
 Çapek Karel. Əsərlər
 Çexov Anton. Seçilmiş əsərlər
 Çukovski Korney. Əsərlər
 Dəhləvi Əmir Xosrov. Seçilmiş əsərlər
 Dostoyevski Frodor. Seçilmiş əsərlər
 Drayzer Teodor. Əsərlər
 Dünya fantastikası antologiyası
 Esxil. Əsərləri
 Əziz Nesin. Seçilmiş əsərlər
 Fonvizin Dmitri. Əsərlər
 Fransız ədəbiyyatı antologiyası
 Gültəkin Rəşad Nuri. Seçilmiş əsərlər
 Heminquey Ernest. Seçilmiş əsərlər
 İbsen Henrix. Seçilmiş əsərlər
 İngilis ədəbiyyatı antologiyası

İrvinq Stoun. Seçilmiş əsərlər
İspan ədəbiyyatı antologiyası
Jül Vern. Seçilmiş əsərləri
Kafka Frans. Seçilmiş əsərləri
Korolenko Vladimir. Povest və hekayələr
Krılov İvan. Əsərləri
Kuper Fenimor. Seçilmiş əsərləri
Kuprin Aleksandr. Əsərləri
«Qabusnamə»
Qarin-Mixaylovski Nikolay. Əsərləri
Qaşek Yaroslav. Əsərləri
Qədim Şərq ədəbiyyatı müntəxəbatı
Qoqol Nikolay. Seçilmiş əsərləri
Qonçarov İvan. Əsərləri
Qorki Maksim. Seçilmiş əsərləri
Qriboyedov Aleksandr. Əsərləri
Merime Prosper. Seçilmiş əsərləri
Mixalkov serqey. Əsərləri
«Min bir gecə» nağılları
Mitskeviç Adam. Əsərləri
Mopassan. Novellalar
Nazim Hikmət. Seçilmiş əsərləri
Nehru cəvahirləl. «Ümumdünya tarixinə nəzər»
Oleşa Yuri. Əsərləri
Ostrovski Aleksandr. Əsərləri
Paustovski konstantin. Seçilmiş əsərləri
Prişvin mixail. Əsərləri
Puşkin aleksandr. Seçilmiş əsərləri
Rable Fransua. «Qanqantua və Pantaqruel»
Radişşev aleksandr. «Peterburqdan Moskvaya səyahət»
Rus ədəbiyyatı antologiyası
Rustavelli Şota. «Pələng dərisi geymiş pəhləvan»
Saltıkov-Şedrin Mixail. Əsərləri
Sent-Ekzüperi Antuan. Seçilmiş əsərləri
Seton-Tompson Ernest. Seçilmiş əsərləri
Skandinav dastanları

Süleymanov İlyas. Seçilmiş əsərləri
Şoloxov mixail. Seçilmiş əsərləri
Taqor Rabindranat. Seçilmiş əsərləri
Tofiq Fikrət. Seçilmiş əsərləri
Tolstoy aleksey. Seçilmiş əsərləri
Tolstoy Lev. Seçilmiş əsərləri
Turgenev İvan. Seçilmiş əsərləri
Voyniç Etel. «Ovod»
Yan Vasili. Əsərləri
Yesenin Sergey. Seçilmiş əsərləri

**“Vətənə, dövlətə, xalqa sədaqət andı”
miniatür kitabının təqdimat-sərgisində
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Heydər Əliyevin çıxışından**

*M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət kitabxanası
(3 iyun 1995-ci il)*

Hörmətli xanımlar və cənablar, hörmətli dostlar! Bu gün biz buraya - Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət mərkəzlərindən biri olan Mirzə Fətəli Axundov adına Dövlət Kitabxanasına gəlmişik. Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyət, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir. Mən vaxtilə bu kitabxanaya dəfələrlə gəlmişəm. Amma bu gün kitabxananın astanasından keçərkən çox böyük hörmət və ehtiram hissi duyuram. Kitabxanaya, burada çalışan insanlara hörmət və ehtiramımı bildirmək istəyirəm. Bu günkü hadisə çox əlamətdardır. Burada Azərbaycanın miniatür kitablarının sərgisi keçirilir. Zənnimcə, biz Azərbaycanda belə bir sərginin ilk dəfə şahidi oluruq. Azərbaycanda kitab çapının tarixi böyükdür. Yaxın keçmişdə Azərbaycan Respublikası onun 400 illiyini qeyd etmişdir. Keçmiş dövrlərdə məzmununa və formasına görə müxtəlif, çox maraqlı nəfis kitablar buraxılmışdır. Bu nəşrlər dünyanın bir çox ölkələrində də Azərbaycanı təmsil edir, onun haqqında biliklər verir. Ancaq Azərbaycanda miniatür kitab nəşrinin tarixi çox qısaadır. Mən çox məmnunam ki, bu gün biz Azərbaycanda yazıçılarımızın, şairlərimizin və ictimai-siyasi xadimlərimizin kitablarının miniatür nəşrini də görürük. Şübhəsiz ki, bu, mədəniyyətimiz, kitab nəşrimiz üçün çox əlamətdar hadisə, böyük nailiyyətdir. Bununla əlaqədar mən sərginin təşkilatçılarını, Azərbaycan Respublikasının “Kitab” cəmiyyətini, buraya toplaşanları təbrik edir və əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, bu iş, təşəbbüs gələcəkdə də davam etdiriləcəkdir.

Burada mənim Azərbaycan prezidenti vəzifəsinə başlayarkən andıçmə mərasimində nitqimin də miniatür nəşri nümayiş etdirilir.

Bu gün həmin kitabı mənə təqdim etdilər. Mən buna çox məmnunam. Doğrudan da, mən nitqləri söyləyirəm, lakin bunların kitab şəklində çıxmasını o qədər də gözləmirəm, hesab edirəm ki, haradasa dərc olunur. Ancaq indi belə bir təşəbbüs göstərmişlər. Güman edirəm ki, ölkəmiz, respublikamız üçün, o cümlədə mənim üçün də çox əhəmiyyətli olan andıçmə mərasimində söylənilmiş nitq nəfis şəkildə buraxılmışdır və bu, mənim üçün də əlamətdar hadisədir. Bu işin təşəbbüsçülərinə, kitabı nəşr edənlərə - ilk növbədə Azərbaycan Respublikasının “Kitab” Cəmiyyətinə və onun rəhbəri Zərifə xanım Salahovaya təşəkkür edirəm. Eyni zamanda Amerikanın “Stark Enterprayz” firmasının bu işdə fəaliyyətini, təşəbbüsünü qiymətləndirir və təşəkkürümü bildirirəm.

Burada Zərifə xanım xoş sözlər söylədi və arzularını bildirdi. Güman edirəm ki, bunlar bizim ümumi arzularımızdır və hamımız çalışmalıyıq ki, bu arzular yerinə yetsin, Azərbaycanda kitab nəşri inkişaf etsin, miniatür kitablar kolleksiyası da genişlənsin...

Kitab nəşri hər bir ölkənin, xalqın mədəniyyətində, ümumiyyətlə mənəvi, ictimai həyatında çox görkəmli yer tutur. Hər birimiz ilk növbədə ancaq kitab vasitəsilə təhsil, elm almışıq, həyatda yaşamağa, fəaliyyət göstərməyə hazırlaşmışıq. Ona görə də hər birimiz kitablara borcluyuq. Həm kitabları yazıb-yaratmaq, həm də onları nəşr etmək əsas vəzifələrimizdən biridir. Bunun üçün mümkün olan bütün tədbirləri görməliyik. Mən respublikanın prezidenti kimi bunu əsas vəzifələrimdən biri sayıram...

...Respublikamızın iqtisadiyyatında yaranmış çətinliklərlə əlaqədar və başqa ölkələrlə əlaqələrimizin məhdudlaşdığı bir vaxtda nəşriyyat işi də çox çətinliklərlə qarşılaşır. Bu təbii bir şeydir. Ancaq biz bu çətinliklərin qarşısını almalıyıq, bunun üçün yeni-yeni yollar axtarmalıyıq. Həyatımız dəyişir, hər bir şey dəyişir. Biz bu dəyişikliklər prosesinin içindəyik.

Keçmişdə nəşriyyat işi dövlətin əlində idi, onun tərəfindən maliyyələşdirilirdi və bunun sayəsində Azərbaycanda həmin sahə çox genişlənməmişdi. İndi, dövlətin imkanları məhdudlaşdığı, sərbəst iqtisadiyyat, bazar iqtisadiyyatı yolu ilə getdiyimiz bir vaxtda, özəl bölməyə geniş imkanlar yaratmağa çalışdığımız və Azərbaycanda,

kiçik də olsa, özəl bölmənin meydana çıxdığı bir vaxtda biz onun bütün imkanlarını nəşriyyat işinin canlandırılmasına, inkişaf etdirilməsinə, xüsusən kitab nəşrinin genişləndirilməsinə cəlb etməli, yönəltməliyik.

Bu sahədə başqa ölkələrdə, xüsusən Rusiyada yaxşı təcrübə var. Məsələn, Rusiyada bəzi firmalar, şirkətlər, uşaqlar, gənclər üçün, ümumiyyətlə cəmiyyət üçün, o cümlədən məktəblilər üçün lazım olan kitabların nəşrini öz üzərinə götürür, bu işə sponsorluq edirlər. Mən bir neçə nümunə ilə tanış oldum və deyə bilərəm ki, keçmişdəkindən də yaxşı kitablar buraxırlar.

İndi respublikamızda xeyriyyəçilik fəaliyyəti genişlənir. Arzu edərdim ki, bizim iş adamları, imkanlı sahibkarlar bütün sahələrdə xeyriyyəçilik fəaliyyəti göstərdikləri kimi, bu işdə -kitabların yazılması və nəşri sahəsində də köməklərini əsirgəməsinlər. Zənnimcə, bu, xeyriyyəçilik sahəsində ən yaxşı iş ola bilər. Mən iş adamlarını buna dəvət edirəm. Şübhəsiz ki, dövlətin imkanlarından da daha səmərəli istifadə olunmalıdır. Ancaq, bayaq dediyim kimi, indi biz mülkiyyət formasını dəyişdiririk, bazar iqtisadiyyatı yolu ilə gedirik, özəl bölməyə geniş imkanlar yaradıyıq və bundan sonra da yaradacağıq. Ona görə də bunların hamısı ümummilli əhəmiyyət kəsb edən kitab nəşrinə səfərbər edilməli, cəlb olunmalıdır. Ümidvaram ki, belə də olacaqdır.

Buradakı sərgidə Azərbaycanın görkəmli yazıçı və şairlərinin, alimlərinin əsərlərinin miniatür nəşrləri nümayiş etdirilir. Bir daha qeyd edirəm ki, bu, əlamətdar hadisədir. Yazıçı və şairlərimiz, alimlərimiz, mədəniyyət xadimlərimiz böyük potensiala malikdirlər. Onların indiyədək yazdıqları əsərlər Azərbaycan xalqının təhsillənməsində, biliklənməsində, elm və mədəniyyətimizin, mənəviyyatımızın inkişafında öz rolunu oynamışdır. Ancaq xalqımız Azərbaycanın elmi, mədəni potensialından, ümumiyyətlə intellektual potensialından bundan sonra daha çox bəhrələnməlidir. Ona görə də çalışmalıyıq ki, belə yaradıcı adamlar öz fəaliyyətlərini davam etdirdirsinlər. Onlara kömək etməliyik, şərait yaratmalıyıq.

Eyni zamanda yazılan kitabların nəşr olunmasının qayğısına qalmalıyıq. Bilirəm ki, yazanlar və yazmaq istəyənlər çoxdur. Bu

adamlar - alimlər, yazıçılar, mədəniyyət xadimləri yazdıqlarının bir çoxunu çap etdirə bilmirlər. Bu çətinliyi hamımız dərk etməliyik. Ancaq bununla kifayətlənmək olmaz. Hər bir çətinlikdən çıxış yolu tapmalıyıq, özü də bunu birlikdə axtarmalıyıq. Dövlət də bütün imkanlardan istifadə edəcəkdir. Ancaq ayrı-ayrı cəmiyyətlər, təşkilatlar, iş adamlarımız da bu işə qoşulmalıdırlar. Arzu edərdim ki, bu tövsiyənin əməli nəticələri olsun.

Bu günkü mərasim münasibətilə hamınızı bir daha təbrik edirəm. Belə hesab edirəm ki, bu, təkcə mənim nitqimin miniatür nəşrinin təqdimatına yox, ümumiyyətlə, respublikamızda miniatür kitabların sərgisinə həsr olunmuşdur. Bu sərgini təbrik edirəm və çox məmnuniyyətlə onunla tanış olmaq istəyirəm.

Mən indi kitabxanaya xeyli kitab bağışladım. Güman edirəm ki, bunlar fondada öz yerini tutacaqdır. Bunlar cəmiyyətimiz üçün çox gərəkli olan, ayrı-ayrı mövzulara həsr edilmiş kitablardır. Bunlar mənim özümün deyil, müxtəlif müəlliflərin kitablarıdır və kitabxananın böyük xəzinəsində öz yerini tutarlar. Zənnimcə, gələcəkdə bu təşəbbüs də davam edə bilər. Elə imkanı olan ayrı-ayrı adamlar kitabxanamızı zənginləşdirmək üçün yəqin ki, ona kitablar bağışlayacaqlar. Bilirəm, bizim bu kitabxananın çox böyük fondu var. Kitabxananın direktoru bu barədə məlumat verdi. Ancaq kitabxana elə bir yerdir ki, gərək daim onun fondu genişlənsin. Çünki dünya dəyişir, yeni əsərlər, kitablar yaranır. Bunlar insanlara yeni biliklər, yeni məlumat gətirir. Ona görə də bizim bu mərkəzi kitabxanamız gərək daim yeni-yeni nəşrlərlə təmin olunsun. Vaxtilə biz bunu planlı şəkildə edirdik. Dövlət planı var idi, heç kəsi narahat etmədən bu kitabxananı yaradıb inkişaf etdirmişdik və o, indi də fəaliyyət göstərir. Ancaq gərək indi buraya hərə öz payını versin. Azərbaycanın bütün ictimaiyyətini bu xeyirxah işə dəvət edirəm.

Bağışladığım kitabları nümayiş etdirmək istəmirəm. Ancaq bizim üçün müqəddəs olan bir kitabı da bağışlamaq istəyirəm. Bilirsiniz ki, mən Səudiyyə Ərəbistanına rəsmi səfərə getmişdim. Səfər zamanı biz İslam aləminin müqəddəs yerlərini ziyarət etdik və bundan çox məmnun olduq. Orada - İslam dininin mərkəzi olan Məkkədə mənə

Quranın nüsxələrini bağışlamışlar. Çox nəfis şəkildə buraxılmış bu nüsxələrdən birini də Dövlət kitabxanasına verirəm.

Hamınıza bir daha hörmət və ehtiramımı bildirirəm. Sizinlə, xarici ölkələrin burada iştirak edən nümayəndələri, səfirləri ilə görüşdüyümə görə məmnun qaldığımı qeyd edirəm. Sağ olun.

Heydər Əliyev.
Müstəgilliyimiz əbədidir.

Üçüncü kitab
(dekabr, 1994-iyun, 1995).

Bakı, 1997.-s.473-477

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi sistemindəki şəhər (rayon) Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi haqqında Ə S A S N A M Ə

1. Ümumi müddəalar.

1.1. Eyni sistemə aid olan kitabxanaları vahid strukturda özündə könüllü birləşdirən şəhər (rayon) Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi (bundan sonra - MKS) dövlət mədəniyyət sistemində və dövlətin mülkiyyətinə daxil olan mədəniyyət təsisatıdır.

1.2. MKS öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Mədəniyyət haqqında" və "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, digər qanunvericilik aktları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi haqqında Əsasnaməni, Nazirliyin əmr, sərəncam və Kollegiya qərarlarını, şəhər (rayon) İcra Hakimiyyətinin əmr və sərəncamlarını, habelə bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. MKS Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyindədir və müstəqil balansda olan büdcə təşkilatıdır. O, qanunvericiliyə uyğun olaraq sərəncamında olan dövlət əmlakına, yerli xəzinədarlıq orqanlarında hesablarına, üzərində Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, şəhər (rayon) Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin (Şöbəsinin) və öz adı həkk olunmuş möhürə, müxtəlif ştamlara və blanka malikdir.

1.4. MKS hüquqi şəxsdir. O, öz öhdəliklərinə görə sərəncamında olan pul vəsaitlərinə cavabdehdir. MKS öz adından əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə etmək və həyata keçirmək, öhdəliklər daşımaq, məhkəmədə iddiaçı və cavabdeh olmaq hüququna malikdir.

1.5. MKS-in tərkibinə aşağıdakı struktur bölmələr daxildir:

- şəhər (rayon) Mərkəzi kitabxanası;

- şəhər (rayon) Uşaq kitabxanası;
- şəhər kitabxana filialları;
- qəsəbə kitabxana filialları;
- kənd kitabxana filialları.

1.6. MKS təşkilati-hüquqi və mülkiyyət formalarından asılı olmayaraq hüquqi şəxslərin, habelə təhsil səviyyəsi, ixtisas, dinə münasibətdə məhdudiyətlər qoyulmadan vətəndaşların, habelə bütün əhalinin onun fondundan və xidmətlərindən istifadə etmələrinə imkan verir.

1.7. MKS-in fondlarından istifadə qaydası, istifadəçilərlə münasibətlərin hüquqi forması «Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, bu Əsasnaməyə, MKS-in Nizamnaməsinə və MKS-in direktoru tərəfindən «Kitabxanadan istifadə qaydaları»na müvafiq olaraq müəyyən edilir.

1.8. Şəhər (rayon) MKS-i haqqında Əsasnamə Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilir.

2. MKS-in fəaliyyətinin predmeti, məzmunu və məqsədi.

2.1. MKS-in fəaliyyətinin predmeti informasiya, elm, mədəni-maarif və təhsil işidir. Bu işə ilk növbədə fondların formalaşdırılması, elmi cəhətdən işlənməsi və mühafizəsi, kitabxanalardan istifadə edənlərə kitabxana, informasiya və sorğu-bibliografiya xidmətlərinin göstərilməsi, kitabxanalararası və beynəlxalq abonementin təşkili, kitabxanaların elmi və metodik təminatı daxildir.

2.2. MKS özünün əsas fəaliyyətinə və onun məqsədlərinə müvafiq olaraq:- fondların komplektləşdirilməsini, sistemləşdirilməsini, elmi və texniki cəhətdən işlənməsini, qorunub saxlanmasını, fondlardan sorğu məqsədilə tam istifadə edilməsini həyata keçirir;

- kitabxanadan istifadə edənlərə kitabxana, informasiya, bibliografiya xidmətləri sistemini təşkil edir;

- fonduna daxil olan kitablardan, digər mətbuat nümunələrindən, səs yazılarından, habelə müxtəlif informasiya daşıyıcılarından əhalinin kütləvi istifadəsini təşkil edir;

- informasiya və sorğu-bibliografiya işləri aparır, ənənəvi, habelə elektron kataloq və kartotekaları, habelə informasiyanın əks etdirilməsi, axtarışı və istifadəsi üçün elektron vasitələri əhatə edən informasiya-axtarış sistemini yaradır və onu daim təkmilləşdirir;

- bibliografik göstəriciləri və informasiya nəşrlərini həm müstəqil şəkildə, həm də başqa müəssisələrlə birlikdə hazırlayır və nəşr edir;

- öz səlahiyyətləri həddində əhaliyə və kitabxanalara metodik məsləhətlər verir və s. köməklik göstərir;

- ölkədaxili və xarici ölkələrdəki kitabxanalarla əlaqələr yaradır.

2.3. MKS-in əsas məqsədləri aşağıdakılardır:

- vətəndaşların və bütün əhalinin informasiyadan və sənədlərdən sərbəst istifadə etmək imkanını, onların bəşər fəaliyyətinin bütün sahələrində milli və dünya mədəniyyətinin nailiyyətləri ilə tanış olmasını təmin etmək;

- əhatə etdiyi şəhərin (rayonun) ərazisindəki bütün yaşayış məntəqələrində əhalinin bütün təbəqələrinə kitabxana və informasiya xidmətini həyata keçirmək;

- ümumi əlyətərlik prinsipi əsasında cəmiyyətin informasiyaya olan tələbatını təmin etmək, informasiyadan sistemli ictimai istifadəni təşkil etmək, bununla da şəxsiyyətin peşə, təhsil və ümumi mədəni inkişaf səviyyəsinin artırılmasına kömək göstərmək;

- əhaliyə kitabxana xidmətinin təşkilində kitabxana sahəsinin bütün mütərəqqi formalardan istifadə etmək;

- sistem daxili kitab mübadiləsindən və Kitabxanalararası Abonementdən istifadə etməklə bütün şəhər (rayon) əhalisinin informasiyadan istifadəsini təmin etmək;

- MKS-in kitab fonduna daxil olan yeni ədəbiyyat haqqında oxuculara mütəmadi şəkildə informasiya verilməsini təşkil etmək;

- oxucu sorğularını nəzərə almaqla MKS-in kitab fondunun komplektləşdirilməsini, daxil olan ədəbiyyatın kitabxana qaydası ilə işlənməsini və onların kitabxana filialları arasında bölüşdürülməsini təşkil etmək;

- MKS-ə daxil olan kitabxana filiallarına təşkilati, metodik və bibliografik köməkliyin göstərilməsini təmin etmək;

- stasionar kitabxanası olmayan yaşayış məntəqələrində, idarə, müəssisə və təşkilatlarda səyyar kitabxana xidmətini təşkil etmək;

- müəyyən olunmuş qaydada MKS-in vahid kitab fondunun, oxucularının və kitab verilişinin uçotunu və hesabatını təşkil etmək;

- "İnternet" sistemi vasitəsilə respublika və xarici ölkələrin kitabxanaları arasında məlumat-bibliografiya və kitabxana işini əlaqələndirmək;

- müasir cəmiyyətin bütün sahələrində cərəyan edən proseslər barədə informasiya əldə etmək;

- maraqlar üzrə formalaşmış qruplarda asudə vaxtın keçirilməsini və ünsiyyəti təşkil etmək;

- oxucu sorğularını daha dolğun ödəmək üçün elektron informasiya mənbələrindən geniş şəkildə istifadə etmək;

- şəhər (rayon) uşaq kitabxanası, kitabxana filiallarının uşaq bölmələri tərəfindən uşaq və yeniyetmələrin informasiya və ümumi mədəni tələbatının ödənilməsinə, böyüməkdə olan nəslin müstəqil təhsil almasına və özünütərbiyyəyə, qiraət və kitabxana fondlarından istifadə mədəniyyətinin tərbiyə edilməsinə şərait yaratmaq;

- ənənəvi və qeyri-ənənəvi informasiya daşıyıcılarındakı sənəd-informasiya resurslarının və mədəni dəyərlərinin toplanması, qorunub saxlanması və yayılmasını təmin etmək.

2.4. MKS özünün əsas fəaliyyəti ilə yanaşı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan

başqa fəaliyyəti də həyata keçirə bilər.

3. MKS-in hüquq və vəzifələri.

3.1. MKS aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- Əsasnamədə göstərilmiş məqsəd və vəzifələrə müvafiq olaraq öz fəaliyyətinin məzmununu və konkret formalarını müstəqil müəyyən etmək;

- «Kitabxana işi haqqında» Qanuna müvafiq olaraq fondların komplektləşdirilmə mənbələrini müstəqil müəyyən etmək;

- MKS-in fondunu oxucuların tələbatına uyğun yeni nəşrlərlə komplektləşdirmək, beynəlxalq və respublikadaxili kitab mübadiləsini həyata keçirmək məqsədi ilə mübadilə fondu üçün kitab almaq;

- MKS-in strukturu, ştatları, əməyin ödənilməsi forması, sistemi və məbləğləri, habelə mövcud vəsaitlər həddində əməkdaşların sosial təminatı ilə bağlı güzəştlər barədə təkliflər hazırlamaq;

- MKS-in struktur bölmələrinin (filiallar, şöbələr və hüquqi şəxs olmayan digər xüsusi bölmələr) yaradılması barədə təkliflər vermək;

- MKS-ə daxil olan Mərkəzi kitabxananın şöbələrinin, Uşaq kitabxanasının və kitabxana filiallarının işini yoxlayıb müzakirə etmək, fəaliyyətlərinin nəticələrini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək, qabaqcıl iş təcrübəsini öyrənmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək;

- MKS-ə daxil olan struktur bölmələrinin iş planlarını təsdiq etmək, onlardan hesabatlar yığmaq və ümumiləşdirərək yuxarı təşkilatlara təqdim etmək;

- MKS-də çalışan kitabxana işçilərinin attestasiyadan keçirilməsini təşkil etmək, onların ixtisaslarının artırılması üçün tədbirlər görmək, əməkdaşların maddi və mənəvi cəhətdən həvəsləndirilməsi və fərqlənməsi üçün təkliflər vermək;

- MKS-in fondlarından istifadə edilməsi qaydalarını, əsas xidmətlərin siyahısını və onların istifadəçilərə təqdim olunması qaydasını müəyyən etmək, Nazirliklə razılaşdıraraq «MKS-dən istifadə qaydaları»nı təsdiq etmək;
- nadir və qiymətli nəşrlər istifadəyə təqdim edildikdə, eləcə də MKS-dən istifadə qaydalarında müəyyən edilmiş başqa hallarda girovun məbləğini müəyyən etmək;
- «Kitabxana işi haqqında» Qanuna, habelə MKS-dən istifadə qaydalarına müvafiq olaraq, MKS-in kitabxana fonduna istifadəçilər tərəfindən vurulmuş ziyanın maddi məsuliyyətini tələb etmək;
- istifadəçilərə təqdim edilən xidmətlərin siyahısının genişləndirilməsi və MKS-in inkişafı məqsədilə təsərrüfat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq (bu cür fəaliyyət MKS-in əsas fəaliyyətinə zərər vurmamaq şərti ilə);
- Nazirliklə razılaşdırılmaqla MKS-də əlavə pullu xidmətlərin tətbiq edilməsi və reallaşdırılması mexanizmini müəyyən etmək;
- MKS-in inkişafı və ayrı-ayrı fəaliyyət növləri üçün müxtəlif fondlardan qrantlar almaq;
- müəyyən olunmuş qaydada kitabxanalarla və başqa təşkilatlarla birgə razılıq, yaxud müqavilə əsasında əməkdaşlıq etmək;
- kitabxana-informasiya sahəsinə dair konfranslar, seminarlar, dəyirmi masalar, sərgilər, müsabiqələr və s. tədbirlər təşkil etmək;
- beynəlxalq kitab mübadiləsi və beynəlxalq əməkdaşlığı həyata keçirmək, beynəlxalq təşkilatlara üzv olmaq, beynəlxalq kitabxana və s. proqramların həyata keçirilməsində iştirak etmək (Nazirliklə razılaşdırdıqdan sonra);
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada MKS yanında qəyyumluq, oxucu şuraları və başqa şuralar, habelə kitabxana birlikləri yaratmaq, ictimai və həmkarlar təşkilatlarının, assosiasiyaların, birliklərin üzvü olmaq;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə büdcə müəssisələrinə verilən bütün güzəştlərdən istifadə etmək;

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan başqa fəaliyyətlə məşğul olmaq.

3.2. MKS, onun fəaliyyətinin məqsədlərinə müvafiq olaraq aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- MKS-in fondunda olan Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı nümunələrinin, bütün kitab sərəvtlərinin, digər informasiya vasitələrinin etibarlı şəkildə toplanması, qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılmasını, onların geniş təbliğini təmin edir;
- fondlarını gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamaqla bəşəriyyətin məcmu mədəniyyətinə töhvə verir;
- fəaliyyətində partiyalara, ictimai hərəkatlara və dini konfessiyalara münasibətdə neytrallığa riayət edir;
- zəruri resurslardan, materiallardan və informasiyadan bərabərhüquqlu istifadə prinsiplərinə riayət etməklə MKS-in bütün istifadəçilərinə yüksək keyfiyyətli xidmətlər təqdim edir;
- sistemə daxil olan kitabxana filiallarının fondlarının komplektləşdirilməsini təmin edir;
- istifadə üçün yararsız olan kitabları müəyyən olunmuş qaydada fondan çıxarır;
- əhaliyə və kitabxana filiallarına metodik, məsləhət və digər zəruri kömək göstərilməsini təmin edir;
- MKS-in maddi və insan resurslarından, o cümlədən operativ idarə edilmək üçün ona verilmiş əmlakdan səmərəli istifadə edir;
- fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən kitabxanaya dəymiş ziyanın ödənilməsini MKS qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada tələb edir;
- qüvvədə olan qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Nazirlik və dövlət statistika orqanları qarşısında hesabat verir;
- «İnternet» sistemi vasitəsilə respublika və xarici ölkələrin kitabxanaları ilə işini əlaqələndirir;
- MKS-in fondunda olan qiymətli nəşrlərin üzə çıxarılması, uçotu və mühafizəsi ilə məşğul olur;

- MKS-in fəaliyyəti ilə bağlı ərizə və müraciətlərə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada baxılmasını təmin edir;
- kitabxana-informasiya sahəsində kadr siyasətini həyata keçirir;
- MKS-in inkişafı və modernləşdirilməsinə dair layihələr və planlar hazırlayır.

4. MKS-in əmlakı

4.1. MKS-in əmlakı müstəqil balansda uçota alınır və bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq MKS-in məqsəd və vəzifələrinin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan əsas və dövriyyə vəsaitlərindən ibarətdir. MKS-in bütün əmlakı ona operativ idarəetmə hüququ ilə təhkim olunmuşdur.

4.1. MKS-in əmlakına aşağıdakılar aiddir:

- MKS-ə təhkim olunmuş bütün əmlak;
- MKS-in mövcud maliyyə vəsaitləri hesabına, o cümlədən Nizamnamə üzrə nəzərdə tutulan fəaliyyətdən əldə edilən gəlirlər hesabına alınan əmlak;
- hüquqi və fiziki şəxslərdən, eləcə də vəsiyyətnamə üzrə, müqavilə üzrə və ya başqa əsaslarla bağışlama, ianə formasında alınan əmlak.

4.3. MKS ona təhkim olunmuş əmlaka operativ idarəetmə hüquqları ilə sahiblik edir, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş hədlər daxilində bu əmlakdan istifadə edir və onun barəsində sərəncam verir.

5. MKS-in maliyyə vəsaitləri və maddi-texniki təchizatı.

5.1. MKS Dövlət Mədəniyyət sisteminin tərkib hissəsi kimi büdcə təşkilatıdır və şəhər (rayon) büdcə vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

5.2. MKS-in maliyyə vəsaitləri aşağıdakı mənbələr hesabına yaranır:

- büdcə vəsaitləri və yerli büdcədən alınan başqa daxilolmalar;

- qanunvericiliyə zidd olmayan digər mənbələr hesabına;
- 5.3. MKS-in əsas fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün ayrılan büdcə vəsaitlərindən onun məqsədinə aid olmayan istifadəsi, o cümlədən büdcə ayırmalarının kredit müəssisələrinin depozit hesablarında yerləşdirilməsi və MKS tərəfindən əlavə gəlir əldə edilməsi üçün qiymətli kağızlar alınması qadağandır.

5.4. Müxtəlif mənbələrdən daxil olan vəsaitlər, o cümlədən MKS-in Nizamnaməsində nəzərdə tutulan fəaliyyətindən əldə edilən gəlirlər – əsaslı təmir, bərpa işləri, texniki vasitələr və avadanlıqla təchizat üçün ayırmalar, eləcə də məqsədli təyinatı olan könüllü ianələr müstəsna olmaqla, MKS-in ümumi gəlirinə daxil edilir.

5.5. MKS tərəfindən əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərdən və hər hansı ödənişli fəaliyyət formalarından əldə edilən gəlir tam həcmdə MKS-in sərəncamında qalır və onun əsas Nizamnamə fəaliyyətinin inkişafına, xidmətin təkmilləşdirilməsinə sərf edilir. MKS təsərrüfat fəaliyyəti və pullu xidmət əsasında büdcədən kənar fondlar formalaşdırır.

5.6. Pullu xidmətlərin siyahısı müvafiq orqanların razılığı olduqdan sonra MKS-in direktorunun əmri ilə təsdiq edilir və müntəzəm qaydada yenidən nəzərdən keçirilir.

5.7. Qəbul edilmiş normativlərə uyğun olaraq yuxarı təşkilat kitabxananı bina, surətköçürmə və çoxaltma texnikası, kompüter, nəşriyyat və cildləmə avadanlıqları ilə təmin edə bilər.

6. MKS-in idarə edilməsi.

6.1. MKS-in idarə edilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin səlahiyyətləri daxilində həyata keçirilir.

6.2. MKS Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. MKS-ə nazirin əmri ilə təyin olunan direktor rəhbərlik edir.

6.3. Direktorun hüquq və vəzifələri:

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, bu Əsasnamə və MKS-in Nizmanaməsi əsasında fəaliyyət göstərir;

- MKS-in fəaliyyətinə cari rəhbərliyi həyata keçirir və Nazirlik qarşısında hesabat verir;

- MKS-i dövlət orqanlarında, digər idarə və müəssisələrdə, ictimai təşkilatlarda, hüquqi və fiziki şəxslərlə qarşılıqlı münasibətlərdə onun mənafeələrini təmsil edir;

- mövcud qanunvericilik əsasında öz səlahiyyətləri həddində MKS-in adından müqavilələr bağlayır, etibarnamələr verir, MKS-in mülkiyyət və vəsaitlərinə dair sərəncam verir, qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada xəzinə hesabı açır;

- qarşıya qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi, MKS əməkdaşlarının ixtisaslarının təkmilləşdirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır;

- nizam-intizam qaydalarına və qanunlara riayət olunmasına, dövlət mülkiyyətinin qorunmasına şərait yaradır, kollektivin sosial inkişafında və istehsalat vəzifələrinin yerinə yetirilməsində MKS-in ehtiyatlarından səmərəli istifadə edir;

- direktor müavinləri və şöbə müdirləri arasında vəzifə bölgüsünü aparır;

- MKS-in və ayrı-ayrı şöbələrin, kitabxana filiallarının plan və hesabatlarını təsdiq edir;

- MKS-in maddi-texniki bazasının lazımı səviyyədə saxlanması və inkişaf etdirilməsi, oxucuların və əməkdaşların

işini üçün, kitabxana fondlarının və sorğu aparatının, eləcə də binaların, avadanlığın bədii dəyər kəsb edən və digər əmlakın salamatlığının təmin edilməsi üçün tədbirlər görür;

- MKS-in ştat cədvəli və strukturu barədə təkliflər hazırlayır;

- vəzifə maaşları, maaş əlavələri və stimullaşdırıcı xarakterli digər ödənişlər barədə təklif hazırlayır;

- MKS üzrə əmr və göstərişlər verir;

- müvafiq normativ sənədlərə əsasən şəhər (rayon) Mədəniyyət və Turizm İdarəsi (Şöbəsi) ilə razılaşdırma yolu ilə Nazirliyin nomenklaturasına daxil olmayan işçiləri əmək qanunvericiliyinə və mövcud qaydalara əsasən işə qəbul və işdən azad edir, onlarla əmək müqavilələri bağlayır, həvəsləndirmə tədbirləri görür və intizam tənbehləri tətbiq edir;

- MKS-in fəaliyyətinin nəticələrinə görə fərdi məsuliyyət daşıyır.

6.4. MKS-in direktor müavinləri və mühasibi MKS-in direktorunun təqdimatı ilə Azərbaycan Respublikası şəhər (rayon) Mədəniyyət və Turizm İdarələri (Şöbələri) tərəfindən təyin edilir və azad olurlar.

6.5. MKS-in strukturuna şöbələr, sektorlar, funksional və sahəvi prinsiplər əsasında təşkil edilən digər qurumlar daxildir. MKS-in struktur bölmələrinə rəhbərlik filialların, şöbələrin (sektorların) müdirləri tərəfindən həyata keçirilir. MKS-in struktur bölmələri öz işlərini bu Əsasnaməyə, MKS-in Nizamnaməsinə, MKS-in direktoru tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalara və iş planlarına uyğun qururlar;

6.6. Əməkdaşların hüquq və vəzifələri vəzifə təlimatlarında, daxili əmək intizamı qaydalarında, direktorun əmr və sərəncamlarında müəyyən edilir.

6.7. MKS işçisinin əmək müqaviləsi əsasında yaranmış münasibətləri Azərbaycan Respublikasının əmək qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

6.8. MKS idarəetmə, maliyyə-təsərrüfat

sənədlərinin və şəxsi heyət barədə sənədlərin salamatlığına görə məsuliyyət daşıyır, onları müəyyən edilmiş qaydada dövlət tərəfindən saxlanmaq üçün arxivə təhvil verir.

6.9. MKS-in strukturu Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilir.

7. Digər şərtlər.

7.1. MKS qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada ləğv oluna və yenidən təşkil edilə bilər.

7.2. MKS-ə daxil olan Mərkəzi Kitabxananın, kitabxana filiallarının məcburiyyət qarşısında başqa yerə köçürülməsi, habelə MKS-in daxilində digər kitabxanalarla birləşdirilməsi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin müraciəti əsasında həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi üzrə şəhər (rayon) kütləvi və uşaq kitabxanasının NÜMUNƏVİ ƏSASNAMƏSİ

1. Ümumi müddəalar

1.1. Kütləvi və uşaq kitabxanası (bundan sonra - kitabxana) dövlət mədəniyyət sistemində və dövlətin mülkiyyətinə daxil olan mədəniyyət təsisatıdır.

1.2. Kitabxana öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Mədəniyyət haqqında" və "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, digər qanunvericilik aktları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi haqqında Əsasnaməni, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Kollegiya qərarlarını, Nazirliyin, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin əmr, sərəncamlarını, habelə bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Kitabxana Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin tabeliyindədir və müstəqil balansla malik olan büdcə təşkilatıdır. O, qanunvericiliyə uyğun olaraq sərəncamında olan dövlət əmlakına, yerli xəzinədarlıq orqanlarında xəzinə hesablarına, üzərində Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin və öz adı həkk olunmuş möhürə, müxtəlif ştamlara və blanka malikdir.

1.4. Kitabxana öz öhdəliklərinə görə sərəncamında olan pul vəsaitlərinə cavabdehdir. Kitabxana öz adından əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə etmək və həyata keçirmək, öhdəliklər daşımaq, məhkəmədə iddiaçı və cavabdeh olmaq hüququna malikdir.

1.5. Kitabxana təşkilati-hüquqi və mülkiyyət formalarından asılı olmayaraq hüquqi şəxslərin, habelə təhsil səviyyəsi, ixtisas, dinə münasibətdə məhdudiyətlər qoyulmadan

vətəndaşların, habelə bütün əhalinin onun fondundan və xidmətlərindən istifadə etmələrinə imkan verir.

1.6. Kitabxana fondlarından istifadə qaydası, istifadəçilərlə münasibətlərin hüquqi forması «Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, bu Əsasnaməyə, «Kitabxanadan istifadə qaydaları»na müvafiq olaraq müəyyən edilir.

2. Kitabxana fəaliyyətinin məqsədi

2.1. Kitabxananın əsas məqsədləri aşağıdakılardır:

- əhalinin informasiyadan və sənədlərdən sərbəst istifadəsini, onların bütün sahələrdə milli və dünya mədəniyyətinin nailiyyətləri ilə tanış olmasını təmin etmək;
- əhatə etdiyi şəhərin ərazisindəki yaşayış məntəqələrində əhalinin bütün təbəqələrinə kitabxana və informasiya xidmətini həyata keçirmək;
- cəmiyyətin informasiyaya olan tələbatını təmin etmək, informasiyadan sistemli ictimai istifadəni təşkil etmək, bununla da şəxsiyyətin intellektual, peşə, təhsil və ümumi mədəni inkişaf səviyyəsinin artırılmasına kömək göstərmək;
- əhaliyə kitabxana xidmətinin təşkilində kitabxana sahəsinin bütün mütərəqqi formalardan istifadə etmək;
- Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi sistemində daxil olan kitabxanalarla kitab mübadiləsi və Kitabxanalararası Abonementdən istifadə etməklə əhalinin informasiyadan istifadəsini təmin etmək;
- kitabxananın kitab fonduna daxil olan yeni ədəbiyyat haqqında oxuculara mütəmadi şəkildə informasiya verilməsini təşkil etmək;
- oxucu sorğularını nəzərə almaqla kitabxananın kitab fondunun komplektləşdirilməsini, daxil olan ədəbiyyatın kitabxana qaydası ilə işlənməsini və onların kitabxana filialları arasında bölüşdürülməsini təşkil etmək;
- müəyyən olunmuş qaydada kitabxananın vahid kitab fondunun, oxucularının və kitab verilişinin uçotunu və hesabatını təşkil etmək;

- müasir cəmiyyətin bütün sahələrində cərəyan edən proseslər barədə informasiya əldə etmək;

- maraqlar üzrə formalaşmış qruplarda asudə vaxtın keçirilməsini və ünsiyyəti təşkil etmək;

- oxucu sorğularını daha dolğun ödəmək üçün elektron informasiya mənbələrindən geniş şəkildə istifadə etmək;

- uşaq, yeniyetmə və gənclərin informasiya və ümumi mədəni tələbatının ödənilməsinə, böyüməkdə olan nəslin müstəqil təhsil almasına və özünütərbiyəyə, qiraət və kitabxana fondlarından istifadə mədəniyyətinin tərbiyə edilməsinə şərait yaratmaq;

- ənənəvi və qeyri-ənənəvi informasiya daşıyıcılarındakı sənəd-informasiya resurslarının və mədəni dəyərlərinin toplanması, qorunub saxlanması və yayılmasını təmin etmək.

3. Kitabxananın hüquq və vəzifələri

3.1. Kitabxana aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- Əsasnamədə göstərilmiş məqsəd və vəzifələrə müvafiq olaraq öz fəaliyyətinin məzmununu və konkret formalarını müstəqil müəyyən etmək;
- «Kitabxana işi haqqında» Qanuna müvafiq olaraq fondların komplektləşdirilmə mənbələrini müstəqil müəyyən etmək;
- kitabxananın fondunu oxucuların tələbatına uyğun yeni nəşrlərlə komplektləşdirmək, beynəlxalq və respublikadaxili kitab mübadiləsini həyata keçirmək məqsədi ilə mübadilə fondu üçün kitab almaq;
- kitabxananın struktur bölmələrinin (şöbələr və hüquqi şəxs olmayan digər xüsusi bölmələr) yaradılması barədə təkliflər vermək;
- kitabxana fondlarından istifadə edilməsi qaydalarını, əsas xidmətlərin siyahısını və onların istifadəçilərə təqdim olunması qaydasını müəyyən etmək, Nazirlik və Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi ilə razılaşdıraraq «Kitabxanadan istifadə qaydaları»nı təsdiq etmək;

- «Kitabxana işi haqqında» Qanuna, habelə kitabxanadan istifadə qaydalarına müvafiq olaraq, kitabxananın fonduna istifadəçilər tərəfindən vurulmuş ziyanın maddi məsuliyyətini tələb etmək;

- istifadəçilərə təqdim edilən xidmətlərin siyahısının genişləndirilməsi və kitabxananın inkişafı məqsədilə qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada təsərrüfat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq (kitabxananın əsas fəaliyyətinə zərər vurmamaq şərti ilə);

- Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi ilə razılaşdırılmaqla kitabxanada əlavə pullu xidmətlərin tətbiq edilməsi və reallaşdırılması mexanizmini müəyyən etmək;

- kitabxananın inkişafı və ayrı-ayrı fəaliyyət növləri üçün müxtəlif fondlardan qrantlar almaq;

- müəyyən olunmuş qaydada Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi ilə razılaşdırılaraq, kitabxanalarla və başqa təşkilatlarla birgə razılıq, yaxud müqavilə əsasında əməkdaşlıq etmək;

- kitabxana-informasiya sahəsinə dair konfranslar, seminarlar, dəyirmi masalar, sərgilər, müsabiqələr və s. tədbirlər təşkil etmək;

3.2. Kitabxana, onun fəaliyyətinin məqsədlərinə müvafiq olaraq aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- kitabxananın fondunda olan Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı nümunələrinin, bütün kitab sərəvtlərinin, digər informasiya vasitələrinin etibarlı şəkildə toplanması, qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılmasını, onların geniş təbliğini təmin edir;

- fəaliyyətində partiyalara, ictimai hərəkatlara və dini konfessiyalara münasibətdə neytrallığa riayət edir;

- zəruri resurslardan, materiallardan və informasiyadan bərabər hüquqlu istifadə prinsiplərinə riayət etməklə kitabxananın bütün istifadəçilərinə yüksək keyfiyyətli xidmətlər təqdim edir;

- istifadə üçün yararsız olan kitabları müəyyən olunmuş qaydada fondan çıxarır;

- kitabxananın maddi və insan resurslarından, o cümlədən operativ idarə edilmək üçün ona verilmiş əmlakdan səmərəli istifadə edir;

- fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən kitabxanaya dəymiş ziyanın ödənilməsinə kitabxana qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada tələb edir;

- kitabxananın fondunda olan qiymətli nəşrlərin üzə çıxarılması, uçotu və mühafizəsi ilə məşğul olur;

- kitabxananın inkişafı və modernləşdirilməsinə dair layihələr və planlar hazırlayır.

4. Kitabxananın əmlakı

4.1. Kitabxananın əmlakı müstəqil balansda uçota alınır və bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq kitabxananın məqsəd və vəzifələrinin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan əsas və dövrüyyə vəsaitlərindən ibarətdir. Kitabxananın əmlakına aşağıdakılar aiddir:

- kitabxanaya təhkim olunmuş bütün əmlak;
- kitabxananın mövcud maliyyə vəsaitləri hesabına əldə edilən gəlirlər hesabına alınan əmlak;
- hüquqi və fiziki şəxslərdən, eləcə də vəsiyyətnamə üzrə, müqavilə üzrə və ya başqa əsaslarla bağışlama, ianə formasında alınan əmlak.

4.2. Kitabxana təhkim olunmuş əmlaka operativ idarəetmə hüquqları ilə sahiblik edir, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş hədlər daxilində bu əmlakdan istifadə edir.

5. Kitabxananın maliyyə vəsaitləri və maddi-texniki təchizatı

5.1. Kitabxana Dövlət Mədəniyyət sisteminin tərkib hissəsi kimi büdcə təşkilatıdır və şəhər büdcə vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

5.2. Kitabxananın maliyyə vəsaitləri aşağıdakı mənbələr hesabına yaranır:

- büdcə vəsaitləri;

- qanunvericiliyə zidd olmayan digər mənbələr hesabına.

5.3. Kitabxananın əsas fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün ayrılan büdcə vəsaitlərindən onun məqsədinə aid olmayan istifadəsi, o cümlədən büdcə ayırmalarının kredit müəssisələrinin depozit hesablarında yerləşdirilməsi və kitabxana tərəfindən əlavə gəlir əldə edilməsi üçün qiymətli kağızlar alınması qadağandır.

5.4. Müxtəlif mənbələrdən daxil olan – əsaslı təmir, bərpa işləri, texniki vasitələr və avadanlıqla təchizat üçün ayırmalar, eləcə də məqsədli təyinatı olan könüllü ianələr müstəsna olmaqla, kitabxananın ümumi gəlirinə daxil edilir.

5.5. Kitabxana tərəfindən əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərdən və hər hansı ödənişli fəaliyyət formalarından əldə edilən gəlir müəyyən olunmuş qaydada tam həcmdə kitabxananın sərəncamında qalır və onun əsas fəaliyyətinin inkişafına, xidmətin təkmilləşdirilməsinə sərf edilir. fondlar formalaşdırır.

6. Kitabxananın idarə edilməsi

6.1. Kitabxananın idarə edilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin səlahiyyətləri daxilində həyata keçirilir.

6.2. Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin nəzdində yaradılmış Direktorlar Şurası kitabxanalara metodiki kömək göstərir, onların fəaliyyətini təhlil edir, mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması üçün təkliflər hazırlayır və rəhbərlik qarşısında məsələ qaldırır.

6.3. Kitabxana Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Kitabxanaya müdir (direktor) rəhbərlik edir. Kitabxanaya müdir (direktor) Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi tərəfindən təyin edilir.

6.4. Müdirin (direktorun) hüquq və vəzifələri:

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, bu Əsasnamə əsasında fəaliyyət göstərir;

- Kitabxananın fəaliyyətinə cari rəhbərliyi həyata keçirir, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin qarşısında hesabat verir;

- kitabxananı dövlət orqanlarında, digər idarə və müəssisələrdə, ictimai təşkilatlarda, hüquqi və fiziki şəxslərlə qarşılıqlı münasibətlərdə onun mənafeələrini təmsil edir;

- mövcud qanunvericilik əsasında öz səlahiyyətləri həddində kitabxananın adından müqavilələr bağlayır, etibarnamələr verir, kitabxananın mülkiyyət və vəsaitlərinə dair Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi ilə razılaşdıraraq sərəncamlar verir, qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada xəzinə hesabı açır;

- qarşıya qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi, kitabxananın əməkdaşlarının ixtisaslarının təkmilləşdirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır;

- nizam-intizam qaydalarına və qanunlara riayət olunmasına, dövlət mülkiyyətinin qorunmasına şərait yaradır, kollektivin sosial inkişafında və istehsalat vəzifələrinin yerinə yetirilməsində kitabxananın ehtiyatlarından səmərəli istifadə edir;

- şöbə müdirləri və əməkdaşlar arasında vəzifə bölgüsünü aparır;

- kitabxananın və ayrı-ayrı şöbələrin plan və hesabatlarını təsdiq edir;

- kitabxananın maddi-texniki bazasının lazımı səviyyədə saxlanması və inkişaf etdirilməsi, oxucuların və əməkdaşların işi üçün, kitabxana fondlarının və sorğu aparatının, eləcə də binaların, avadanlığın bədii dəyər kəsb edən və digər əmlakın salamatlığının təmin edilməsi üçün tədbirlər görür;

- kitabxananın ştat cədvəli və strukturu barədə təkliflər hazırlayır;

- vəzifə maaşları, maaş əlavələri və stimullaşdırıcı xarakterli digər ödənişlər barədə təklif hazırlayır;

- kitabxana üzrə ömr və göstərişlər verir;

müvafiq normativ sənədlərə əsasən Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi ilə razılaşdırma yolu ilə əməkdaşların əmək qanunvericiliyinə və mövcud qaydalara əsasən işə qəbul və işdən azad edir, onlarla əmək müqavilələri bağlayır, həvəsləndirmə tədbirləri görür və intizam tənbehləri tətbiq edir;

- kitabxananın fəaliyyətinin nəticələrinə görə fərdi məsuliyyət daşıyır.

6.5. Əməkdaşların hüquq və vəzifələri vəzifə təlimatlarında, daxili əmək intizamı qaydalarında, müdirin (direktorun) əmr və sərəncamlarında müəyyən edilir.

6.6. Kitabxananın strukturu Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi tərəfindən təsdiq edilir.

7. Digər şərtlər

7.1. Kitabxana qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada ləğv, yenidən təşkil, yaxud başqa kitabxanaya birləşdirilə bilər.

7.2. Kitabxananın məcburiyyət qarşısında başqa yerə köçürülməsi, habelə eyni rayonda fəaliyyət göstərən eyni profilli digər kitabxana ilə birləşdirilməsi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin müraciəti əsasında həyata keçirilir.

Azərbaycan xalqının ümumilli lideri Heydər Əliyev kitab və kitabxana haqqında

Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyət, bilik, zəka mənbəyidir.

Kitabxana elə bir yerdir ki, gərək daim onun fondu genişlənsin.

Kitabxanaya daim hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir.

Hər birimiz ilk növbədə ancaq kitab vasitəsilə təhsil, elm almışıq, həyatda yaşamağa, fəaliyyət göstərməyə hazırlaşmışıq. Ona görə də hər birimiz kitablara borcluyuq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mədəniyyət, ədəbiyyat və kitab haqqında

Dövlət Azərbaycanın mədəni həyatının daha da inkişafı üçün öz işini davam etdirəcəkdir.

Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin banisi Heydər Əliyev bizə azərbaycançılıq kimi dərin bir fəlsəfi konsepsiyanı bəxş edərək, Azərbaycan dilini, Azərbaycan tarixini, Azərbaycan mədəniyyətini və milli-mənəvi dəyərlərimizi qorumağı dönə-dönə tövsiyə etmişdir.

Azərbaycan kitabxanaları Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.

Ölkəmiz qədim dövrlərdən başlayaraq, öz yüksək kitab mədəniyyəti ilə seçilmiş və zəngin kitabxanaları ilə tanınmışdır.

Azərbaycan ədəbiyyatı, mədəniyyəti və elminin vaxtla kiril qrafikası ilə çap olunmuş qiymətli nümunələrinin latın

qrafikasında yenidən kütləvi şəkildə nəşr olunması günün ən vacib məsələlərindən biri olaraq qalır.

XIX əsrdə Azərbaycanda maarifçilik hərəkatının güclənməsi, neft sənayesinin görünməmiş yüksəlişi və ictimai-siyasi həyatda baş verən dəyişikliklər ölkəmizin elm-mədəniyyət mərkəzi kimi tanınan şəhərlərində kitabxanalar şəbəkəsinin yaradılması və genişləndirilməsinə gətirib çıxarmışdır.

Bu gün geniş kitabxana-informasiya şəbəkəsinə malik Azərbaycanda 12 mindən çox müxtəlif tipli kitabxana mövcuddur.

Son üç il ərzində ümumi sayı doqquz milyona yaxın ədəbiyyat nəşr olunmuş və ölkə kitabxanalarına hədiyyə edilmişdir.

Müasir Azərbaycan cəmiyyətinin informasiya təminatının həyata keçirilməsində ölkə kitabxanalarının tutduğu mühüm yer mədəniyyətin bu sahəsində informasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğun olaraq, müasir texnologiyaların tətbiqini zəruri edir.

Azərbaycançılıq ideyasının birləşdirici dəyər kimi bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar arasında yayılması, dilimizin, mədəniyyətimizin, mütərəqqi adət-ənənələrimizin, tariximizin yaşadılması və inkişaf etdirilməsi Prezident Heydər Əliyevin ideyası idi.

Latın qrafikası ilə çapdan çıxmış yeni kitablar ölkəmizin gənc nəslinin yetişməsində mühüm rol oynayacaqdır.

Bizim mədəniyyət ocaqlarımız yüksək səviyyədə olmalıdır.

Kitablarımızın latın qrafikası ilə çap olunmasına qısa müddət ərzində nail olduq. Əlbəttə, bu, böyük hadisədir.

...Kitabların latın əlifbası ilə nəşri üçün tədbirlər görülür. Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının hazırlanması və nəşri

haqqında qərarlar veriləlidir. Bu, bizim tariximiz üçün, gələcək üçün çox mühüm, önəmli addımlardır.

... İnformasiya texnologiyaları bu gün dünyada çox böyük əhəmiyyət daşıyan bir sahədir. Böyük potensialı, perspektivləri olan bir sahədir. Azərbaycan da burada geri qalmamalıdır. Biz bu sahədə də böyük addımlar atmalıyıq.

Bizim mədəniyyət ocaqlarımız yüksək səviyyədə olmalıdır. Bütün bu sahəyə diqqət gərək yüksək olsun.

Ölkəmizin inkişafının möhkəmlənməsi üçün, xalqımızın daha da tərəqqisi üçün, bütövlükdə, bu humanitar sahəyə böyük diqqət göstərilməlidir... Kitablarımızın latın qrafikası ilə çap olunmasına qısa müddət ərzində nail olduq. Əlbəttə, bu, böyük hadisədir. Amma dövlət, hökumət başqa hansı tədbirləri görməlidir ki, biz bu işdə istədiyimizə daha da tezliklə nail olaq.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2008-ci il 6 oktyabr tarixli 3072 nömrəli Sərəncamı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

**Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya
sahəsinin
2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə**

DÖVLƏT PROQRAMI

1. Ümumi əsaslar

1.1. Mövcud vəziyyət

Tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin toplanıb saxlanılmasında, nəsildən-nəslə çatdırılmasında və cəmiyyətin intellektual, mənəvi potensialının inkişafında əvəzsiz rol oynayan kitabxanaların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi bu sahədə əsaslı islahatların aparılmasını, fondların müasir informasiya daşıyıcıları ilə zənginləşdirilməsini, dünyanın qabaqcıl kitabxana-informasiya müəssisələrinin təcrübəsindən istifadə edilməsini, elektron məlumat banklarının yaradılmasını, kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsini zəruri edir və bütün bunlar mədəniyyət sahəsində dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindəndir.

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsində müxtəlif formada 40 milyon nüsxəyə yaxın informasiya daşıyıcıları və digər ənənəvi sənədlər qorunub saxlanılır. Son illər ərzində ölkədə kitabxana işinin inkişafı sahəsində bir sıra mühüm sənədlər qəbul edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" 2004-cü il 12 yanvar tarixli 56 nömrəli və "2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" 2004-cü il 27 dekabr tarixli 562 nömrəli sərəncamları ilə təsdiq edilmiş siyahı üzrə latın qrafikası ilə nəşr olunmuş kitablar ölkənin bütün kitabxanalarına

hədiyyə edilmişdir. Hazırda bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamları ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər)", "Bakı şəhərinin qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair tədbirlər Proqramı", "Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2005-2008-ci illər üçün Dövlət Proqramı (Elektron Azərbaycan)", "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı (2005-2007-ci illər)" kimi mühüm sənədlərdə kitabxana-informasiya sahəsinin inkişafı və modernləşdirilməsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.

Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində ölkədə baş verən hadisələr kitabxanaların da fəaliyyətinə mənfi təsir göstərmiş, kitab nəşri və kitab təchizatı sistemi tamamilə iflic vəziyyətinə düşmüş, onların maddi-texniki bazasının olduqca zəifləməsinə gətirib çıxarmışdır. Bütün bunlar kitabxana sahəsinin tənəzzülünə səbəb olmuşdur. Nəticədə kitabxanalar real və potensial oxucularını itirmiş, xeyli sayda kitabxanalar bağlanmış, əksəriyyəti oxucu tələbatını ödəyə bilməmiş, mövcud ştat vahidləri ixtisar edilmişdir. 1990-cı ildə respublika üzrə kütləvi kitabxanaların kitab fondu 45,3 milyon, 2002-ci ildə 36,9 milyon, 2003-cü ildə 36,8 milyon nüsxəyə enmişdir. 2004-cü ildə isə bu göstərici 36,5 milyon nüsxə təşkil etmişdir. Bunun əsas səbəbi Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən respublika ərazisinin 20 faizinin işğal olunması nəticəsində 9 Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin, 927 kitabxananın tamamilə məhv edilməsi, kitabxanaların yeni nəşrləri almaq üçün vəsaitlə təmin edilməməsi, habelə kitabxana fondlarından məzmunca əhəmiyyətini itirmiş və mənəvi cəhətdən köhnəlmiş kitabların çıxarılması olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasında 12 mindən çox müxtəlif tipli kitabxananın daxil olduğu geniş kitabxana-informasiya şəbəkəsi mövcuddur. Bu şəbəkəyə yalnız kütləvi kitabxanalar deyil, həm də elmi-texniki, uşaq, gənclər, musiqi məktəblərinin, muzey və digər mədəniyyət və tədris müəssisələrinin, eləcə də müxtəlif

təşkilatların tabeliyində olan kitabxanalar, o cümlədən 6 respublika əhəmiyyətli kitabxana, Bakı şəhərində 84 kitabxana və filialı, 72 şəhər və rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi (MKS) daxildir. Azərbaycanın erməni işğalçıları tərəfindən zəbt olunmuş ərazilərində 927 kitabxana və kitabxana filialını özündə birləşdirən 9 rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi, 4 milyondan artıq kitab fondu məhv edilmişdir.

Azərbaycanşünaslığa dair qiymətli əsərlərin böyük hissəsi XIX əsrin əvvəllərindən Rusiyanın Moskva, Sankt-Peterburq, Kazan və digər şəhərlərinin kitabxanalarına aparılmışdır. Həmin əsərlərin əslinin, yaxud surətlərinin Azərbaycan kitabxanalarına qaytarılması zəruridir.

Respublikada ən mühüm sənəd və digər çap əsərlərinin sığorta fondunun yaradılmasına ehtiyac vardır. Belə fondlar sözügedən çap məhsullarının müxtəlif dövrlərdə sosial və təbii təsirlər nəticəsində tamamilə məhv olmasının qarşısının alınmasına, millətin tarixi yaddaşının qorunub saxlanmasına xidmət edir.

Dünyanın qabaqcıl ölkələrində (Fransada Pompidu, ABŞ-da Kennedi, Vaşinqton və s.), olduğu kimi Azərbaycanda yaradılacaq Heydər Əliyev Mərkəzinin nəzdində də Heydər Əliyev Milli Kitabxana-İnformasiya Kompleksinin təşkili zəruridir.

Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya şəbəkəsinə daxil olan kitabxanaların 90 faizi müasir tələblərə cavab vermir. Bir neçə kitabxana istisna olmaqla, kitabxanaların əksəriyyəti yararsız vəziyyətdədir. Kitabxanaların bir çoxu qəza vəziyyətində olan uyğunlaşdırılmış və yardımçı binalarda fəaliyyət göstərir. Respublikanın rayonlarında kənd kitabxana filiallarının bir hissəsi şəxsi evlərdə yerləşir. Kənd və qəsəbə kitabxana filiallarının 79,2 faizinin sahəsi darısqal olduğundan, oxu zalları təşkil etmək qeyri-mümkündür. Bu səbəbdən əhalinin 66,8 faizi kitabxanalardan istifadə edə bilmir. Mingəçevir, Şəki, Naftalan, Sumqayıt, Yevlax, Şirvan şəhər, Ağcabədi, Astara, Beyləqan, Bərdə, Qazax, Qobustan, Zaqatala, Yardımlı, Lerik, Neftçala, Biləsuvar, Samux, Xaçmaz, Cəlilabad, Ucar, Kürdəmir və digər rayon kitabxanalarının müxtəlif sahələrə aid yeni nəşrlərlə təminatına, fondlarının mühafizəsinə, binalarının əsaslı təmirinə, avadanlıqla

təmin edilməsinə və kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılmasına ciddi ehtiyac vardır.

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsinə daxil olan cəmi 29 müəssisədə orta hesabla 1-5 ədəd kompyuter vardır, 14 kitabxana (0,19%) internet xidmətindən istifadə edə bilir ki, bu təchizat da daimi və sürətli deyildir. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsinə daxil olan cəmi 4 kitabxanada (0,07%) kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması işinə başlanılmışdır. Tabeliyindən asılı olmayaraq, digər kitabxanalarda da (səhiyyə, təhsil, həmkarlar və s.) informasiya təminatı aşağı səviyyədədir.

Kitabxana-informasiya sahəsində həll olunmamış əsas problemlərdən biri də kitabxana fondlarının mühafizəsi və bərpası məsələsidir. Respublikada kitab fondlarının bərpa mərkəzləri yaradılmadığından, xüsusi əhəmiyyətli nəşrlər sıradan çıxır və mövcud fondlarda qoruna bilmir. Latın qrafikası ilə buraxılan yeni nəşrlərin elektron daşıyıcılara köçürülməsi vacib və təxirə salınmaz məsələlərdəndir. Fondlarda saxlanılan nadir kitabların rəqəmli daşıyıcılara köçürülməməsi səbəbindən sözügedən kitablar alim və tədqiqatçılar, geniş oxucu kütləsi tərəfindən az istifadə edilir, digər tərəfdən isə qiymətli nəşr nümunələrinin və nadir kitabların saxlanılma şəraiti müvafiq normalara uyğun gəlmədiyindən, onlar təhlükə altındadır. Belə kitablar M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasında, Bakı Dövlət Universitetinin Elmi Kitabxanasında, Milli Arxiv İdarəsinin kitabxanalarında və digər kitabxanalarda saxlanılır.

Kitabxanaların beynəlxalq əlaqələr sahəsindəki fəaliyyəti müasir tələblərə cavab vermir. Ölkədə milli bibliografiyanın, milli formatın, elektron kitabxananın, toplu kataloqun, korporativ kitabxana şəbəkələrinin olmaması dünya informasiya məkanında layiqli təmsil edilməyə imkan vermir.

Bu gün elektron kataloqlar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin "Prezident Kitabxanası", M.F.

Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası, Bakı Dövlət Universitetinin Elmi Kitabxanası, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin Mərkəzi Aparatının kitabxanası, Azərbaycan Dillər Universitetinin kitabxanası, "Xəzər" Universitetinin elmi kitabxanası, Qərb Universitetinin kitabxanası, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası, Şamaxı rayon və Gəncə şəhər mərkəzi kitabxanaları istisna olunmaqla, digər kitabxanalarda yoxdur.

Kitabxana fondlarının tələbata uyğun, sistemli və məqsədli komplektləşdirilməməsi daim yeniləşən informasiya axınında oxucu kontingentinin itirilməsinə, bütövlükdə əhalinin mütaliyəyə marağının azalmasına səbəb olur. Respublikanın ən böyük kitabxanalarında belə kitabsaxlayıcıların vəziyyəti (istilik, siqnalizasiya, ventilyasiya və s. kommunikasiyalar) mövcud normalara cavab vermir.

Kitabxanaların maddi-texniki bazasının zəifliyi, əksəriyyətinin binalarının yararsız və qəza vəziyyətində olması, xidmət və komplektləşdirmə işinin lazımi səviyyədə olmaması, kadrların peşə hazırlığının aşağı olması, kitabxana işinə dair ədəbiyyatın və dövrü nəşrlərin kifayət qədər çap etdirilməməsi, beynəlxalq əlaqələrin zəifliyi bu sahənin inkişafına maneçilik törədən əsas amillərdir. Bütün bunlar ölkə əhalisinin informasiya təminatı sistemində ciddi problemlər yaradır.

"Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" (bundan sonra - Dövlət Proqramı) Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsində mövcud problemlərin sistemli həllinə yönəldilmişdir.

1.2. Dövlət Proqramının məqsəd və vəzifələri

Dövlət Proqramının əsas məqsədi "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda, habelə digər müvafiq normativ hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş müddəalara uyğun olaraq, kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin həyata

keçirilməsini, ölkədə tarixi-mədəni, ədəbi-bədii elmi-fəlsəfi sərəvtlərin toplanılmasını, mühafizəsini və onlardan istifadə imkanlarının) artırılmasını təmin etməkdən ibarətdir. Bundan başqa, kitabxana-informasiya sahəsində yeni texnologiyaların tətbiqi və istifadəsi nəticəsində müasir kitabxana-informasiya infrastrukturunun yaradılması, istifadəçilərə göstərilən kitabxana-informasiya xidmətinin dünya standartları səviyyəsinə çatdırılması, əhalinin intellektual potensialının və bilik səviyyəsinin inkişafı, habelə fasiləsiz təhsilin təmin edilməsi üçün şəraitin yaradılmasından ibarətdir.

Bu məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı əsas vəzifələrin həyata keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir:

- informasiya cəmiyyəti quruculuğu şəraitində beynəlxalq standartlar, normativ hüquqi aktlar, milli informasiyalaşdırma siyasəti əsasında ölkədə fəaliyyət göstərən kitabxanaların modernləşdirilməsi;

- köklü islahatların aparılması, kitabxana-informasiya resurslarının dünya məkanına inteqrasiyasının təmin edilməsi, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, idarələrarası koordinasiyanın təşkili;

- "İnformasiya cəmiyyəti", "Biliklər cəmiyyəti" Azərbaycan modelinin qurulması prosesinə yardım göstərilməsi;

- kitab nəşri, yayımı və fond komplektləşdirmə işini tənzimləyən, maraqlı tərəflərin mənafeyini ifadə edən "müəllif-nəşriyyat-kitabxana-oxucu" mexanizminin və infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi;

- elektron informasiya fondlarının formalaşdırılması və virtual kitabxanaların inkişaf etdirilməsi, "Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası"nın oxucuların istifadəsinə verilməsi;

- elektron kataloq və elektron kitabxanaların yaradılması işinin təmin edilməsi, onların müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması;

- kompyuterləşdirilmiş kitabxana infrastrukturunun qurulması, kitabxanaların yeni informasiya texnologiyaları ilə təchiz edilməsi;

- kitabxana fondlarının zənginləşdirilməsi, onların mühafizəsi və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi;

- "Azərbaycanın kitab abidələri" dövlət reyestrinin hazırlanması, milli informasiya resurslarının elektron daşıyıcılara köçürülməsi;

- əhalinin bütün təbəqələrinə kitabxana-informasiya xidməti səviyyəsinin yüksəldilməsi;

- kitabxanaların kadr təminatının yaxşılaşdırılması, bu məqsədlə fasiləsiz peşə təhsilinin təşkili və ixtisasartırma sisteminin təkmilləşdirilməsi;

- kitabxana-informasiya işinin təkmilləşdirilməsi üçün müasir idarəetmə sisteminin tətbiqi;

- maliyyələşmənin təkmilləşdirilməsi, sahə üzrə ayrılan vəsaitlərdən səmərəli istifadəni təmin edən yeni iqtisadi münasibətlər sisteminin tətbiqi;

- kitabxana-informasiya sahəsində idarəetmənin müasir iqtisadi münasibətlərə və sosial iqtisadi şəraitə uyğunlaşdırılması;

- kitabxana-informasiya sahəsinə ardıcıl olaraq müxtəlif mənbələrdən əlavə maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi, yeni xidmət növlərinin inkişafı, xüsusən də onların regionlarda təşkili, kitabxanalarda təsərrüfat fəaliyyətinin həyata keçirilməsi, büdcədən kənar gəlir və xərclərin bərpa olunması, onların həcmünün artırılması, kitabxanaçıların əməyində stimullaşdırıcı tədbirlərin müəyyənləşdirilməsi;

- Beynəlxalq Kitabxana Assosiasiyaları Federasiyası, Avropa Milli Kitabxanaları İttifaqı, ABŞ Kitabxana Assosiasiyası, Elektron Kitabxanalar İstifadəçilərinin Beynəlxalq Assosiasiyası və digər beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın genişləndirilməsi;

- kitabxana işi sahəsində elmi tədqiqat və elmi-metodiki fəaliyyətin stimullaşdırılması, sahəyə aid ədəbiyyat nəşrinin genişləndirilməsi;

- kitabxana binalarının təmiri, müasir tipli yeni kitabxana binalarının inşası;

- respublika kitabxana-informasiya şəbəkəsinin yeni dislokasiya xəritəsinin işlənilməsi və müasir tələblərə cavab verməyən kitabxanalarla bağlı müvafiq tədbirlərin görülməsi;

- Azərbaycanda kitabxana-informasiya şəbəkəsinin modernləşdirilməsini təmin edən layihələrin işlənilməsi üçün dövlət və donor təşkilatların cəlb edilməsi;

- kitabxana-informasiya sahəsində dövlət siyasətinin prioritet istiqamətləri üzrə elmi araşdırmaların genişləndirilməsi və müvafiq nəşrlərin hazırlanması;

- kitabxanaların ictimai statusunun yüksəldilməsi, kitabxana-informasiya sahəsinə dövlət qayğısının gücləndirilməsi, habelə müxtəlif ictimai qurumlar, beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən bu sahəyə diqqətin artırılması.

1.3. Dövlət Proqramının icrasının əsas istiqamətləri

Dövlət Proqramında qeyd olunan vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün aşağıdakı istiqamətlərdə işlərin aparılması nəzərdə tutulur:

- kitabxana fondlarının müasir komplektləşdirmə mexanizminin yaradılması, inkişafı və müasir informasiya daşıyıcıları ilə təmin edilməsi;

- kitabxanaların kompyuter və informasiya-proqram təminatı, respublika üzrə kompyuterləşdirilmiş kitabxana-informasiya şəbəkəsinin yaradılması və inkişafı;

- respublikanın milli mədəni irsinin və informasiya ehtiyatlarının qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması;

- kitabxana xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, onun forma və məzmunca yeniləşdirilməsi;

- kitabxana şəbəkəsinin idarəetmə strukturunun təkmilləşdirilməsi, şəbəkənin optimallaşdırılması və kadr islahatlarının həyata keçirilməsi;

- kitabxana işi sahəsində elmi tədqiqatların aparılması, kitabların hazırlanması və nəşri;

- yeni kitabxana binalarının tikilməsi, onların, eləcə də fəaliyyət göstərən kitabxanaların maddi-texniki bazasının müasir dövrün tələblərinə uyğun möhkəmləndirilməsi;

- kitabxanaların beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı, genişləndirilməsi və beynəlxalq tədbirlərin təşkili;

- M.F. Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının modernləşdirilməsi, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi.

1.4. Dövlət Proqramının maliyyə mənbələri

Dövlət Proqramı dövlət büdcəsindən ayırmalar və qanunvericiliklə qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına maliyyələşdiriləcəkdir.

1.5. Gözlənilən nəticələr

Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin yerinə yetirilməsi aşağıdakı nəticələri əldə etməyə imkan verəcəkdir:

- Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən kitabxanaların fondlarının ənənəvi və müasir informasiya daşıyıcıları ilə tam komplektləşdirilmə mexanizminin yaradılması və bu işin davamlı şəkildə inkişaf etdirilməsi;

- xüsusilə dəyərli, nadir və əhəmiyyətli kitab və sənədlərin surətlərindən respublika sığorta fondunun və Azərbaycan kitabının toxunulmaz fondunun təşkil edilməsi;

- respublikanın milli mədəni irsinin qorunması, elektron informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və nəsil-dən-nəslə çatdırılması, qiymətli və nadir nəşrlərin dövlət reyestrinin hazırlanması;

- kitabxana fondlarında saxlanılan müxtəlif qrafikada nəşr olunmuş qiymətli əsərlərin əlifbalarının konvertizasiya olunaraq oxucuların istifadəsinə verilməsi, azərbaycanşünaslığa aid fondların zənginləşdirilməsi;

- fəvqəladə hallara hazırlığın yaxşılaşdırılması;

- dünya informasiya sistemlərində Azərbaycan kitabxana resurslarının təbliği və beynəlxalq informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi;

- əhalinin bütün təbəqələrinə kitabxana xidmətinin yaxşılaşdırılması, bu xidmətin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi,

səmərəliliyinin artırılması, informasiya qıtlığının və rəqəmsal uçurumun aradan qaldırılması;

- mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, respublika kitabxana-informasiya şəbəkəsinin təkmilləşdirilməsi, kitabxanaların birləşdirilməsi və yenidən təşkili prosesinin həyata keçirilməsi, qənaət edilmiş vəsait hesabına əhaliyə səyyar xidmətin göstərilməsi;

- kitabxana sisteminin maliyyələşdirilməsinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə bu sahəyə ayrılan vəsaitin yeni iqtisadi münasibətlərə uyğun rasionallaşdırılması, subyektiv amillərin aradan qaldırılması, təminat normativinin maliyyələşdirmə prinsipi ilə müəyyən edilməsi, büdcədən kənar gəlirlərin artırılması;

- respublikada fəaliyyət göstərən kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və kitabxanaların müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi.

**2. Dövlət Programının həyata keçirilməsi
üzrə Tədbirlər Planı**

Sıra №-si	Tədbirlərin adı	İcra müddəti (illər üzrə)	İcraçı təşkilatlar
1	2	3	4
2.1. Kitabxana fondlarının müasir komplektləşdirmə mexanizminin yaradılması, inkişafı və müasir informasiya daşıyıcıları ilə təmin edilməsi			
2.1.1.	“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsində qeyd edilən kitabxanaların məcburi nüsxələrlə təmin edilməsi mexanizminin yaradılması (ənənəvi və müasir)	2008-2009	NK, MdTN, AMEA, TN, VN
2.1.2.	Azərbaycanşünaslığı inkişaf etdirmək məqsədi ilə fondların ölkəşünaslığa və diyarşünaslığa dair materiallarla zənginləşdirilməsi	2008-2013	MdTN, AMEA, AO
2.1.3.	Gözdən əlil insanların informasiya tələbatını ödəmək məqsədi ilə kitabxana fondlarının xüsusi nəşrlərlə komplektləşdirilməsi	2008-2009	NK, MdTN, YİHO, ƏƏSM, N, AO
2.1.4.	İşğal altında və cəbhə bölgəsində olan rayonların kitabxana fondlarının (onların müvəqqəti məskunlaşdığı ərazilərdə) bərpası	2009-2010	MdTN, MKİDK, İİN, YİHO, AO
2.1.5.	Bakı şəhərində mövcud kitabxanaların bazasında 9 mərkəzləşdirilmiş kitabxana sistemlərinin yaradılması, şəhər və rayonlarda isə bir çox kitabxana filiallarının birləşdirilməsi	2009	NK, MdTN, BŞİH, YİHO

1	2	3	4
2.1.6.	Ölkəşünaslığa (Azərbaycanşünaslığa) dair Rusiya Dövlət Kitabxanasında, Rusiya Milli Kitabxanasında, Kazan, Tbilisi şəhər və digər milli kitabxanalarda saxlanılan ədəbiyyatın (o cümlədən dövrü mətbuatın) müəyyənləşdirilməsi və onların çatışmayan nüsxələrinin Azərbaycan Respublikasına gətirilməsi məqsədi ilə layihələrin həyata keçirilməsi	2010-2011	MdTN, TN, XİN, MK, AMEA, AO
2.1.7.	Oxuculara verilən ədəbiyyatın tematik – tipoloji uçotunun təşkili, fəal və qeyri-fəal istifadə edilən nəşrlərin müəyyənləşdirilməsi, oxucuların informasiya tələbatının ödənilməsinə yönəldilmiş sorğuların keçirilməsi və əldə edilmiş nəticələr əsasında fondların komplektləşdirilməsi	2008-2009	MdTN, AMEA, TKNDK
2.1.8.	Respublikanın bütün kitabxanalarının pasportlaşdırılması, respublika üzrə statistik göstəricilərin hazırlanması və nəşri, kitabxanalarda fondların komplektləşdirilməsinə dair monitorinqlərin keçirilməsi	2009	MdTN, DSK, TKNDK
2.2. Kitabxanaların kompyuter və informasiya-program təminatı, respublika üzrə kompyuterləşdirilmiş kitabxana-informasiya şəbəkəsinin yaradılması və inkişafı			
2.2.1.	“Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”nın yaradılması və oxucuların istifadəsinə verilməsi	2009	NK, MdTN, RİTN, TN, AMEA
2.2.2.	Ulu öndər Heydər Əliyevin unikal dövlət və mədəni quruculuq təcrübəsinin, intellektual və mənəvi irsinin respublikanın və dünyanın rəqəmsal irs fondlarına daxil edilməsi	2008-2009	NK, MdTN, AMEA

2.2.3	Kitabxanalarda müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi, kompyuterləşdirilmiş kitabxana infrastrukturunun, elektron informasiya resurslarının və müxtəlif sahələr üzrə elektron kitabxanaların yaradılması	2009-2010	MdTN, RITN, AMEA, TKND K
-------	---	-----------	--------------------------

1	2	3	4
2.2.4	"Biliklər cəmiyyətinin Azərbaycan modeli" konsepsiyasının hazırlanması	2009	MdTN, RITN, AMEA, AO
2.2.5	Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən kitabxanaların veb-saytlarının yaradılması, onların İnternetlə təchiz edilməsi, telefon xətti olmayan kitabxanalara telefon xəttinin çəkilməsi	2008-2009	MdTN, RITN, YIHO, AO
2.2.6	Azərbaycan kitabxanalarının informasiya cəmiyyəti və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə birgə əməkdaşlığının həyata keçirilməsi	2009-2010	NK, MdTN, TKND K
2.2.7	Mərkəzi kitabxanaların nəzdində əhalinin bütün təbəqələrinə pulsuz xidmət göstərən, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin olunmuş hüquq-informasiya mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2008-2009	MdTN, YIHO, AO
2.2.8	Yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər üçün tərbiyə müəssisələrinin kitabxanalarında müasir kompyuter texnologiyaları ilə təmin olunmuş informasiya resurs mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2009	MdTN, ƏN, TN, AQUPDK, YIHO
2.2.9	"Azərbaycan ədəbiyyatı", "Azərbaycan tarixi", "Azərbaycan muzeyləri", "Qobustan", "Azərbaycanın turizm gözəllikləri" adlı elektron kitabxanaların yaradılması (möv-	2009-2010	MdTN, RITN, AMEA

	cud kitabxanaların bazasında şəbəkə və ştat sayı dairəsində)		
2.2.10	Bir sıra rayon uşaq kitabxanalarında "Uşaq hüququ" informasiya mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2008-2009	MdTN, AQUPDK, YIHO

1	2	3	4
2.2.11	Azərbaycanın elektron kitabxanaları üçün Rusiya Federasiyasının LIBNET Mərkəzindən rus və xarici dillərdə olan və digər yeni ədəbiyyatların bibliografik təsvirlərinin alınması	2009	MdTN, XIN, AMEA, TKNDK
2.2.12	Gözdən əlil insanların intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədi ilə respublika əhəmiyyətli və mərkəzi kitabxanaların nəzdində fəaliyyət göstərən informasiya mərkəzlərində xüsusi proqramlı kompyuterlərin quraşdırılması	2009-2010	MdTN, ƏƏSMN, YIHO, AO,
2.2.13	"Kitabxana fondları-regionun inkişafının əsas informasiya resursu kimi" mövzusunda dəyirmi masaların keçirilməsi	2010-2011	MdTN, AMEA, TKND K
2.2.14	"Milli ədəbiyyat" müasir informasiya daşıyıcıları fondlarının yaradılması	2008-2011	MdTN, YIHO, AO,
2.2.15	İnternetin mövcud veb-saytlarında Azərbaycanın tarixi, ədəbiyyatı, mədəniyyəti və incəsənəti haqqında informasiyaların monitorinqi	2010	MdTN, RITN, AMEA, TKND K
2.2.16	Azərbaycan kitabxanalarının dünyanın ən böyük kitabxanalarının məlumat bazalarına daxil olmasının və onların resurslarından istifadənin təmin edilməsi	2009-2010	MdTN, RITN, AMEA, TKND K
2.2.17	İşğal olunmuş rayon kitabxanalarının vəziyyəti haqqında "Dağıdılmış sərəvətlər,	2010	MdTN, RITN, MKDK,

	məhv olmuş kitabxanalar” adlı 3 dildə (Azərbaycan, rus, ingilis) materialların çap və elektron nəşrinin hazırlanması, veb-saytın yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi		YİHO, AO
2.2.18	Rusiya Dövlət Kitabxanasının dissertasiya mərkəzinə daxil olmaq üçün virtual oxu zalının təşkili	2009	MdTN, AO

1	2	3	4
2.2.19	“Azərbaycan kitabxanaları” veb-portalının yaradılması	2009	MdTN, RİTN, TKNDK
2.2.20	Hüquq-informasiya mərkəzlərinin veb-portallarının yaradılması və onların informasiya təminatının təşkili	2010	MdTN, RİTN, TKNDK
2.2.21	Lerik və Yardımlı rayon mərkəzi kitabxanalarında “Ətraf mühit”, “Uzunömürlülər” məlumat bazalarının yaradılması və kitabxanaların veb-saytına əlavə edilməsi	2010	MdTN, ETSN, ƏƏSMN, AO,
2.2.22	Azərbaycanın regionları üzrə “Qədim Bakı və bakılılar”, “Qədim Şuşa və şuşalılar”, “Qədim Bərdə və bərdəlilər” məlumat bazalarının yaradılması və internet şəbəkəsində yerləşdirilməsi	2011	MdTN, YİHO, AO
2.2.23	Şəki-Zaqatala regionunda əhaliyə səyyar kitabxana xidmətinin göstərilməsi məqsədi ilə pilot layihələrinin həyata keçirilməsi	2009	MdTN, RİTN, YİHO, AO,
2.2.24	Əhalinin operativ informasiya təminatı üçün tabeliyindən asılı olmayaraq, Bakı şəhəri və respublikanın digər şəhər və rayon mərkəzi, uşaq və gənclər kitabxanalarında yeni informasiya texnologiyalarının, habelə avtomatlaşdırılmış kitabxana-informasiya sistemlərinin tətbiqi və Azərbaycanda ən	2009	MdTN, TN, İİN, MN, RİTN, AMEA, TKNDK,

	çox yayılan İRBİS-64 Avtomatlaşdırılmış Kitabxana-İnformasiya Sisteminin sərlovhə və sərlovhəaltı məlumatlarının Azərbaycan dilinə tərcüməsi		
2.2.25	Respublika kitab fondunun, elektron sənədlərin toplu kataloqunun yaradılması, sənədlərin tammətnli bazaya birbaşa keçid texnologiyasının tətbiq edilməsi	2011	MdTN, RİTN, AO

1	2	3	4
2.2.26	“Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası: XIX-XX əsrlər” elektron məlumat bazasının və elektron nəşrinin hazırlanması	2010	MdTN
2.2.27	Şəki şəhərinin Mərkəzi Kitabxanasında “Azərbaycanın ipək diyarı” məlumat bazasının yaradılması	2010	YİHO, MdTN, AO,
2.2.28	Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının nəzdində mövcud ştat vahidləri çərçivəsində ictimai əsaslarla müasir multimedia tədris metodiki kompyuter mərkəzinin təşkili	2009	TN, RİTN, MdTN,
2.2.29	Şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanalarında, iri yaşayış massivlərində və qəsəbələrdə fəaliyyət göstərən kitabxanalarda elektron kitabxanaların, elektron kataloqların məlumat və təhsil portallarının yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi	2009-2010	MdTN, RİTN, TN, TKNDK AO
2.2.30	“Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 12 yanvar tarixli və “2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında” 2004-cü il 27	2008-2009	MdTN, AO

	dekabr tarixli sərəncamlarına əsasən nəşr olunan kitabların elektron kitabxanasının təşkili və İnternetdə yerləşdirilməsi		
2.2.31	Azərbaycan-Türkiyə, Azərbaycan-Rusiya ilə birgə elektron kitabxanalarının yaradılması və "Sərhəddə görüş" layihəsinin həyata keçirilməsi	2009-2010	MdTN, XIN, AO
2.2.32	"Milli internet şəbəkəsinin hamisi-hifz-edicisi (qoruyucusu)" simvolunun seçilməsi üzrə respublika müsabiqəsinin təşkili	2009	MdTN, RİTN, TN, AO

1	2	3	4
2.2.33	Kitabxanalarda kitabxana-biblioqrafiya proseslərinin avtomatlaşdırılması sahəsində kiçik qrantlar müsabiqəsinin təşkili	2009-2010	MdTN, TN, RİTN, AMEA, TKND K,
2.2.34	Regionlardakı kitabxanalar arasında "Ən yaxşı ictimai internet mərkəzi", "Ən maraqlı veb-sayt" mövzusunda respublika müsabiqəsinin keçirilməsi	2008-2013	MdTN, TN, RİTN, TKND K
2.2.35	Elektron kitabxanaların respublika müsabiqəsinin keçirilməsi	2009-2012	MdTN, AMEA, RİTN, TN, TKNDK
2.2.36	"Kitabxana-bələdiyyə informasiya mərkəzi kimi" layihələrinin həyata keçirilməsi	2008-2013	NK, MdTN, ƏN(bələdiyyələrin fəaliyyətinin irəliləməsinə töhfə vermək üçün təşkilatların fəaliyyətinə kömək etməklə), AO
2.2.37	Gözdən əlillərin informasiya təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə xüsusi proqramların hazırlanması	2008-2009	MdTN, RİTN, ƏƏSMN, YİHO,

1	2	3	4
2.2.38	Azərbaycan kitabının milli biblioqrafiyasının hazırlanması və nəşri, dövlət kitabxanalarında mühafizə edilən XIX əsrin 20-ci illərində nəşr olunmuş ədəbiyyatın (kitab, qəzet və jurnalların) əlifbasının kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi və informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2009-2010	MdTN, AO
2.2.39	Kitabxana fondlarında saxlanılan qramofon vallarının "Azərbaycanın səs irsi" adı ilə informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2011	MdTN, AMEA,
2.2.40	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 90 illiyi ilə əlaqədar 1918-1920-ci illərdə nəşr edilən "Azərbaycan" qəzetinin mikrofilməşdirilməsi və əlifbasının kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi	2008-2009	MdTN, AMEA, MAI, AO

1	2	3	4
2.2.41	Azərbaycan Milli Avtomatlaşdırılmış Kataloqlaşdırma Formatının (AZMARC) yaradılması və ölkə kitabxanalarında tətbiqi	2010	MdTN, RİTN, TKNDK
2.2.42	UNIMARC formatının Azərbaycan dilinə tərcüməsi və nəşri	2009-2010	MdTN, TN, SMPDA, AMEA, AO
2.2.43	Azərbaycan Respublikasının kitab abidələrinin müəyyən edilməsi, informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və "Azərbaycanın kitab abidələri" adlı məlumat bazasının yaradılması	2010	MdTN, TN, AMEA, YİHO, TKNDK
2.2.44	Regionlarda kiçik və orta biznesin informasiyaya olan tələbatını ödəmək üçün mərkəzləşdirilmiş kitabxana sistemlərinin	2010-2011	MdTN, RİTN, MN, İİN, YİHO,

	bazasında kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində və ictimai əsaslarla informasiya mərkəzlərinin yaradılması		AO,
2.2.45	Yaradılan milli elektron resurslarının qeydiyyatı üçün AMEA-nın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda "İnformasiya registri" bölməsinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2009	AMEA, MdTN, RİTN, AO
2.2.46	"Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə təşkil olunaçaq kitabxanaya "Milli Kitabxana-İnformasiya Kompleksi" statusunun verilməsi	2009	NK, MdTN
2.2.47	Dünyanın böyük kitabxana mərkəzlərində saxlanılan diyarşunaslıq (ölkəşunaslıq) xarakterli qiymətli və nadir kitabların (əslə və ya surəti və elektron variantı) "Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə toplanması ilə bağlı zəruri tədbirlərin təşkili	2009	NK, MdTN, XIN
2.2.48	2009-cu ili kitabxanaların avtomatlaşdırılması ili elan edilməsi	2008-2009	MdTN

1	2	3	4
2.3. Azərbaycan Respublikasının milli-mədəni irsinin və informasiya ehtiyatlarının qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması			
2.3.1	Xüsusi əhəmiyyətli çap sənədlərini, nadir kitabları, diyarşunaslığa aid nəşrləri qoruyub saxlamaq və nəsillərdən-nəsillərə ötürmək məqsədi ilə onların informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2011-2012	NK, MdTN, RİTN, AMEA, TKNDK
2.3.2	"Ədəbiyyat" qəzetinin bütün nömrələrinin informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və	2008-2010	MdTN, AMEA, AYB-nin

	1934-1950-ci illər üzrə çatışmayan nömrələrinin bərpası		və "Ədəbiyyat qəzeti"nin red-sının tövsiyələri nəzərə alınmaqla
2.3.3	Azərbaycanın kitab mədəniyyətinin qorunması və dünyaya tanıtılması məqsədi ilə layihələrin həyata keçirilməsi	2009-2012	MdTN, TN, AMEA, XIN, AO
2.3.4	Nazirlik, komitə və idarələrin kitabxanalarında saxlanılan Azərbaycan kitab abidələrinin inventarizasiyasının aparılması və uçotunun təşkili	2009-2010	MdTN, MAI, AO
2.3.5	Tarixi əhəmiyyət kəsb edən milli nəşrlərin mühafizəsini təmin etmək məqsədilə böyük kitabxanalarda depozitar fondların yaradılması	2010-2012	MdTN, TKNDK
2.3.6	"Kitab irsi Azərbaycanın milli sərvətidir" adlı layihənin həyata keçirilməsi, Sankt-Peterburq, Moskva, Kazan, Tbilisi, Paris, London, Drezden kitabxanalarının arxivlərində mühafizə olunan Azərbaycanla bağlı diyarşunaslıq nəşrlərinin müəyyən edilməsi və surətlərinin Azərbaycana gətirilməsinin təşkili	2009-2012	MdTN, XIN, AO
2.3.7	Naxçıvan Muxtar Respublikasının kitab fondunun elmi ekspertizası və monitorinqi	2008-2009	MdTN, AO
2.3.8	Respublikanın regionlarında nəşr edilən yerli qəzetlərdə diyarşunaslığa dair materialların toplanması, qorunması məqsədi ilə onların bibliografik uçotunun aparılması, əlifbanın kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsi, informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və zəruri materialların istifadəsinin təmin edilməsi	2008-2013	MdTN, RİTN, YİHO, AO

2.3.9	“Kitab xəzinəsi: qədim kitablar əlyazmaların uçotu və bərpası” adlı layihənin həyata keçirilməsi	2008-2009	MdTN, TN, AMEA, MAI, AO
2.3.10	“Azərbaycanın kitab yaddaşı” adlı layihənin həyata keçirilməsi və müvafiq məlumat bazasının yaradılması	2009-2011	NK, MdTN, AMEA, TKNDK, AO

1	2	3	4
2.3.11	Nadir, qiymətli və aktual nəşrlərin informasiya daşıyıcılarına köçürülmə proqramının işlənilib hazırlanması	2009	MdTN, TN, MAI, AMEA, RITN, AO
2.3.12	“Dirçələn fondlar” şüarı ilə milli kitab irsimizin mühüm tərkib hissəsi olan fondların aktivləşdirilməsi, kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi və informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2008-2012	MdTN, AMEA, TN, RITN, YİHO, AO

2.4. Kitabxana xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, onun forma və məzmunca yeniləşdirilməsi

2.4.1	Respublikanın uşaq kitabxanalarında uşaqların informasiya tələbatı probleminin həlli məqsədi ilə monitorinqlərin keçirilməsi	2008-2010	MdTN, RITN, TN, YİHO
2.4.2	İslam Konfransı Təşkilatı dövlətlərinin kitabxanaları ilə informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi	2008-2012	MdTN, XIN, AO

2.5. Kitabxana şəbəkəsinin idarəetmə strukturunun təkmilləşdirilməsi, şəbəkənin optimallaşdırılması və kadr islahatlarının həyata keçirilməsi

2.5.1	Kitabxana işini tənzimləyən normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	2008-2009	NK, MdTN, AMEA, AO
2.5.2	F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitab-	2009	NK,

	xanasına Milli Uşaq Kitabxanası statusunun verilməsi		MdTN
2.5.3	Kitabxanaçıların təhsili, o cümlədən ixtisaslarının artırılması ilə bağlı zəruri tədbirlərin təşkili	2009-2013	MdTN, TN, YİHO, AO

1	2	3	4
2.5.4	“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinin magistratura şöələrində milli kitabxanaçı kadrların hazırlığının təşkili məqsədi ilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi	2008-2013	NK, MdTN, TN, XIN
2.5.5	“Kitabxanalar milli mədəniyyətin dirçəliş resursudur” mövzusunda respublika müşavirəsinin keçirilməsi	2009	MdTN, TN, AMEA, TKNDK
2.5.6	Bakı şəhərində ilk kitabxana-qiraətxananın 115 illiyinə həsr edilmiş “İlk kütləvi kitabxanalar-tarixdən müasirliyə qədər” mövzusunda tədbirin keçirilməsi	2008	MdTN, YİHO, TKNDK
2.5.7	Naxçıvan MR-da “Gənc peşəkarlar cəmiyyətinə xidmət edir” mövzusunda gənc kitabxanaçıların forumunun keçirilməsi	2011	MdTN, AO
2.5.8	Tabeliyindən asılı olmayaraq kitabxanalar arasında müxtəlif nominasiyalar üzrə müsabiqələrin keçirilməsi (“İlin nümunəvi Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi”, “Ən yaxşı kitabxanaçı”, “Yaradıcı təkamül müəssisəsi”, “İçərişəhər Azərbaycan mədəniyyətinin incisidir”, “İlin ən yaxşı kitabxanası” və s.)	2008-2013	MdTN, YİHO, AO
2.5.9	Azərbaycan Respublikasının kitabxana mütəxəssisləri haqqında məlumat bazasının	2008-2013	MdTN, TKNDK

	yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi		
2.5.10.	Azərbaycan Respublikasında kitabxanaçı kadrlara tələbatın öyrənilməsi və məzunların yerləşdirilməsi sisteminin yaradılması	2008-2013	MdTN, TN, YİHO, AO

1	2	3	4
2.6. Kitabxana işi sahəsində elmi tədqiqatların aparılması, kitabların hazırlanması və nəşri			
2.6.1	Respublika kitabxana şəbəkəsinin pasportlaşdırılması ilə əlaqədar illik statistik məlumat toplularının hazırlanması və nəşr edilməsi	2008-2013	MdTN, TN, YİHO TKNDK, AMEA
2.6.2	Dünya kitabxana standartlarının tərcüməsi və onların əsasında Milli Kitabxana standartlarının hazırlanması	2008-2013	MdTN, SMPDA, TN, AMEA, TKNDK
2.6.3	Avropa Şurasının sənədləri əsasında "Mədəniyyət siyasəti bu gün: strategiyanın seçilməsi və Avropa Birliyinin istiqamətləri" adlı materialların nəşr edilməsi	2009	MdTN, XİN AO
2.6.4	Kitabxana-informasiya sahəsinə və kitabxanaşünaslığa dair elmi araşdırmaların aparılması və sosioloji sorğuların keçirilməsi	2008-2013	MdTN, TN, AMEA
2.6.5	Milli kataloqlaşdırma qaydalarının, təlimatlarının tərtibi və nəşr edilməsi	2008-2009	MdTN, TN, SMPDA AMEA, AO
2.6.6	"Ədəbiyyat qəzeti"nin biblioqrafik göstəricisinin tərtib edilməsi (qəzetin 75 illik yubileyi ilə əlaqədar)	2008-2009	AMEA, AYB-nin və Ədəbiyyat qəzeti"nin redaksiyasının təvsiyələri nəzərə alınmaq

			la
2.6.7	Kütləvi kitabxanalar üçün Universal Onluq Təsnifatının uyğunlaşdırılmış variantının hazırlanması	2010	MdTN, TN, SMPDA, AMEA
2.6.8	Respublika əhəmiyyətli kitabxanaların veb-saytlarında Azərbaycanın turizm gözəlliklərinin təbliği və bu sahədə dünya kitabxanaları ilə informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi	2008-2013	MdTN, TKNDK

1	2	3	4
2.6.9	Ümummilli lider Heydər Əliyevin "Müstəqilliyimiz əbədidir" çoxcildli kitabının biblioqrafik göstəricisinin və elektron nəşrinin hazırlanması	2008-2010	MdTN, TN, AMEA, AO
2.6.10	"Azərbaycan kitabxanaları XXI əsrin əvvəllərində" adlı sənədli filmin hazırlanması	2009	MdTN, TKNDK AO
2.6.11	Azərbaycanın mədəniyyəti, incəsənəti, ədəbiyyatı haqqında ən çox istifadə edilən kitabların elektron nəşrinin hazırlanması və internetə yerləşdirilməsi	2009-2010	MdTN, TN, RİTN, TKND K
2.6.12	Ümummilli lider Heydər Əliyev haqqında ən çox soruşulan kitabların informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2008-2009	MdTN, RİTN, TKND K, AO
2.6.13	Azərbaycanın klassik musiqi əsərləri yazılmış qramofon vallarının informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2009-2011	MdTN, AO
2.6.14	İşğal olunmuş ərazilərdə məhv edilmiş kitabxanalar haqqında ətraflı məlumatların hazırlanması və beynəlxalq təşkilatlara göndərilməsi	2008-2009	MdTN, TN, QMKDK, AO

2.6.15	Kitabxana-informasiya terminlərinin izahlı lüğətinin nəşr edilməsi	2009	MdTN, RITN, TKND K
2.6.16	Kitabxana Ensiklopediyasının Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi	2008-2009	MdTN
2.6.17	Kitabxana fəaliyyətinin monitorinq sisteminin təşkili	2008-2013	MdTN, YİHO, TKNDK AO

2.7. Yeni kitabxana binalarının tikilməsi, yeni və fəaliyyət göstərən kitabxanaların maddi-texniki bazasının müasir tələblərə uyğun möhkəmləndirilməsi

Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar üzrə

2.7.1	C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasının əsaslı təmiri, modernləşdirilməsi, avadanlıqla və avtomatlaşmış kitabxana-informasiya sistemi (AKİS) ilə təchiz edilməsi	2008-2010	MdTN
2.7.2	Gözdən Əlillər üçün Respublika Kitabxanasının müasir avadanlıqla təchiz edilməsi	2010	NK, MdTN

Respublikanın şəhər və rayonları, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə

2.7.3	Qəza vəziyyətində olan və şəxsi evlərdə yerləşən kitabxanalar üçün yeni binaların tikilməsi	2010-2013	NK, MdTN, YİHO
2.7.4	Təmiri zəruri hesab edilən kitabxanaların əsaslı təmiri, modernləşdirilməsi, inventar və avadanlıqla təchiz edilməsi	2008-2013	NK, MdTN, YİHO
2.7.5	Mərkəzi kitabxanaların avtomatlaşmış kitabxana-informasiya sistemi (AKİS) ilə təchiz edilməsi	2008-2013	NK, MdTN, YİHO
2.7.6	Yeni dislokasiya xəritəsi əsasında (kitabxanası olmayan yeni salınmış qəsəbə, kənd	2010-2013	NK, MdTN, YİHO

	və digər yaşayış massivlərində) kitabxanalar üçün binaların tikilməsi		
2.8. Kitabxanaların beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı və beynəlxalq tədbirlərin təşkili			
2.8.1	YUNESKO-nun "İnformasiya hamı üçün" Proqramının Azərbaycan komitəsinin təşkili	2008-2009	NK, MdTN, XIN, TKND K
2.8.2	Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi ilə əlaqədar "Heydər Əliyev Mərkəzi-milli yaddaşımızın Mərkəzidir" mövzusunda Bakıda kitabxanaçıların beynəlxalq simpoziumunun təşkili	2013	NK, MdTN, AMEA

1	2	3	4
2.8.3	Dünyanın böyük kitabxanalarında və informasiya mərkəzlərində Azərbaycan gushələrinin yaradılması, kitab sərgilərinin və təqdimatlarının keçirilməsi	2008-2013	MdTN, XIN, XÖYALDI
2.8.4	Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərində yerləşən "Puşkin Kitabxanası" meqalayihəsinin iş təcrübəsinin öyrənilməsi və Azərbaycanda kitabxanalarını zəruri ədəbiyyat və elektron informasiya daşıyıcıları ilə təmin etmək məqsədi ilə "Nizami" layihəsinin təşkili	2008-2009	MdTN, TKNDK
2.8.5	Kitabxana sahəsinin zəruri istiqamətləri üzrə keçirilən konfranslarda Azərbaycan kitabxanaçılarının iştirakının təmin edilməsi (Kırım, IFLA-nın illik, LIBKOM, Anapa, Soçi və s. konfransları)	2008-2013	MdTN, XIN, TN, AMEA, TKNDK
2.8.6	ABŞ, Avropa və MDB ölkələri kitabxanalarının avtomatlaşdırma, fondların bərpası və mühafizəsi, habelə UNIMARC formatının tətbiqi sahəsində təcrübələrin öyrə-	2013	MdTN, XIN, TN, AMEA, TKND

	nilməsi		K
2.8.7	Azərbaycan və Rusiya kitabxanaçılarının qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin təşkili, Azərbaycan kitabxanaçılarının Buryatiya Respublikasına və digər regionlara ezam olunması	2008-2013	MdTN, XİN, AO
2.8.8	Ölkədə Kitabxanalararası Abonement Sisteminin optimallaşdırılması	2008-2012	MdTN, AO
2. 9. M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının modernləşdirilməsi, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi			
2.9.1	Modernləşdirilmə məqsədi ilə maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi və müasir (veni) informasiya texnologiyaları ilə təchizat	2008-2010	MdTN
2.9.2	Mövcud elektron kataloq və elektron kitabxana sistemlərinin təkmilləşdirilməsi	2008-2009	MdTN

1	2	3	4
2.9.3	Kitabxana fondunun, oxu zallarının, xidmət bölmələrinin və mətbəənin müasir tipli inventar və avadanlıqlarla təchizat	2008-2009	MdTN
2.9.4	Zəruri nəqliyyat vasitələri ilə təchizat	2009-2010	MdTN
2.9.5	Kitabxana binasının müasir standartlar səviyyəsində yenidən qurulması	2008-2010	MdTN
2.9.6	Kitab fondlarının bərpası və konservasiyasının həyata keçirilməsi	2008-2010	MdTN

Akronimlər

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	AQUPDK
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası	AMEA
Aidiyyəti orqanlar	AO
Azərbaycan Yazıçılar Birliyi	AYB
Dövlət Statistika Komitəsi	DSK
Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	ETSN
Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	ƏƏSMN
Ədliyyə Nazirliyi	ƏO
Xarici İşlər Nazirliyi	XİN
Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	XÖYAİDK
Beynəlxalq Kitabxana Assosiasiyası	İFLA
İqtisadi İnkişaf Nazirliyi	İİN
Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	QMKİDK
Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	NK
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	MdTN
Milli Arxiv İdarəsi	MAİ
Maliyyə Nazirliyi	MN
Nəqliyyat Nazirliyi	NN
Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi	RİTN
Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyi	SMPDA
Tabeliyində kitabxanalar olan nazirlik və dövlət komitələri	TKNDK
Təhsil Nazirliyi	TN
Beynəlxalq Avtomatlaşdırılmış Kataloqlaşma Formatı	UNIMARC
Vergilər Nazirliyi	VN
Yerli icra hakimiyyəti orqanları	YİHO

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın təsdiq edilməsi barədə Sərəncamının icrası haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın təsdiq edilməsi barədə 6 oktyabr 2008-ci il tarixli, 3072 nömrəli Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə

Əmr edirəm:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın təsdiq edilməsi barədə 6 oktyabr 2008-ci il tarixli, 3072 nömrəli Sərəncamının icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Tədbirlər Planı təsdiq edilsin (əlavə edilir).

2. İncəsənət şöbəsi (F. Əliyeva), Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (F.Babayev), Turizm şöbəsi (A.İsmiyev), Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi (V.Quliyev), Elm və təhsil şöbəsi (Y.Əliyev), Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi (N.Səmədov), İqtisadiyyat şöbəsi (D.İbrahimova), Maliyyə və uçot şöbəsi (N.Abdullayev), Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi (Q.Abbasov), Hüquq sektoru (N.Qulamov), Regionlarla iş sektoru (O. Muxtarov), M.F.Axundov adına Milli Kitabxana (K.Tahirov), şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın təsdiq edilməsi barədə 6 oktyabr 2008-ci il

tarixli, 3072 nömrəli Sərəncamının icrası ilə bağlı Tədbirlər Planının həyata keçirilməsini təmin etsinlər və görülən işlər barədə mütəmadi (hər il dekabrın 25-dək) Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinə məlumat versinlər.

3. İqtisadiyyat şöbəsi (D.İbrahimova), Investisiyalar və texniki proqramlar şöbəsi (R.Abduləlimov) hər il Dövlət Bütəcəsi tərtib olunarkən «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın icrasını təmin etmək üçün müəyyən olunmuş qaydada maliyyə vəsaitinin ayrılması barədə müvafiq dövlət orqanları qarşısında məsələ qaldırsınlar.

4. Əmrin icrasına nəzarət nazir müavinləri S.Məmmədəliyeva və Ə.Vəliyeva həvalə olunsun.

Əsas: "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 oktyabr 2008-ci il tarixli, 3072 nömrəli Sərəncamı.

	Nazir	Əbülfəs Qarayev

**Azərbaycan Respublikasının
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin
569 nömrəli, 18.11.2008-ci il tarixli
əmrinə əsasən təsdiq edilmişdir.**

**«Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya
sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət
Programı»nın həyata keçirilməsinə dair
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tədbirlər planı**

Sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müd-dəti (illər üzrə)	Məsul şöbə, bölmələr və təşkilatlar
1	2	3	4
	2.1. Kitabxana fondlarının müasir komplektləşdirmə mexanizminin yaradılması, inkişafı və müasir informasiya daşıyıcıları ilə təmin edilməsi		
2.1.1.	“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15-ci maddəsində qeyd edilən kitabxanaların məcburi nüsxələrlə təmin edilməsi mexanizminin yaradılması (ənənəvi və müasir)	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Hüquq sektoru Nəşriyyat, reklamın şifəli və informasiya şöbəsi, Milli Kitabxana (AMEA, TN, VN ilə birgə)
2.1.2.	Azərbaycanşünaslığın inkişaf etdirmək məqsədi ilə ölkəşünaslığa və diyarşünaslığa dair materiallarla fondların zənginləşdirilməsi	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Turizm şöbəsi, İncəsənət şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın şifəli və informasiya şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AMEA, AO ilə birgə)

1	2	3	4
2.1.3.	Gözdən əlil insanların informasiya tələbatını ödəmək məqsədi ilə kitabxana fondlarının xüsusi nəşrlərlə komplektləşdirilməsi	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Gözdən Əlillər üçün Respublika Kitabxanası, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm şöbələri, mərkəzi kitabxanaları (ƏƏSMN, YİHO, AO ilə birgə)
2.1.4.	İşğal altında və cəbhə bölgəsində olan rayonların kitabxana fondlarının (onların müvəqqəti məskunlaşdığı ərazilərdə) bərpası	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, rayon mədəniyyət və turizm şöbələri (QMKİDK, İİN, YİHO, AO ilə birgə)
2.1.5.	Bakı şəhərində mövcud kitabxanaların bazasında 9 mərkəzləşdirilmiş kitabxana sisteminin yaradılması, şəhər və rayonlarda isə bir çox kitabxana filiallarının birləşdirilməsi	2009	İqtisadiyyat şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (BŞİH və YİHO ilə birgə)
2.1.6.	Ölkəşünaslığa (Azərbaycanşünaslığa) dair Rusiya Dövlət Kitabxanasında, Rusiya Milli Kitabxanasında, Kazan, Tbilisi şəhər və digər milli kitabxanalarda saxlanılan ədəbiyyatın (o cümlədən dövrü mətbuatın) müəyyənləşdirilməsi	2010-2011	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN, ARPIK, MK, AMEA, BDU, AO ilə birgə)

və onların nüsxələrinin Respublikasına məqsədi ilə keçirilməsi	çatışmayan Azərbaycan gətirilməsi həyata layihələrin		
--	--	--	--

1	2	3	4
2.1.7.	Oxuculara verilən ədəbiyyatın tematik – tipoloji uçotunun təşkili, fəal və qeyri-fəal istifadə edilən nəşrlərin müəyyənləşdirilməsi, oxucuların informasiya tələbatının ödənilməsinə yönəldilmiş sorğuların keçirilməsi və əldə edilmiş nəticələr əsasında fondların komplektləşdirilməsi	2008-2009	Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.1.8.	Respublikanın bütün kitabxanalarının pasportlaşdırılması, respublika üzrə statistik göstəricilərin hazırlanması və nəşri, kitabxanalarda fondların komplektləşdirilməsinə dair monitorinqlərin keçirilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (DSK, TKNDK ilə birgə)
2.2. Kitabxanaların kompyuter və informasiya- proqram təminatı, respublika üzrə kompyuterləşdirilmiş kitabxana-informasiya şəbəkəsinin yaradılması və inkişafı			
2.2.1.	“Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”nın yaradılması və oxucuların istifadəsinə verilməsi	2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana

			(RİTN, TN, AMEA ilə birgə)
2.2.2.	Ulu öndər Heydər Əliyevin unikal dövlət və mədəni quruculuq təcrübəsinin, intellektual və mənəvi irsinin respublikanın və dünyanın rəqəmsal irs fondlarına daxil edilməsi	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (AMEA ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.3.	Kitabxanalarda müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi, kompyuterləşdirilmiş kitabxana infrastrukturunun, elektron informasiya resurslarının və müxtəlif sahələr üzrə elektron kitabxanaların yaradılması	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.2.4.	“Biliklər cəmiyyətinin Azərbaycan modeli” konsepsiyasının hazırlanması	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi, Respublika Mədəniyyət Müəssisələri İşçilərinin Hazırlıq və İxtisasartırma Mərkəzi, Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodiki Mərkəz (RİTN, AMEA, AO ilə birgə)

2.2.5.	Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən kitabxanaların veb-saytlarının yaradılması, onların İnternetlə təchiz edilməsi, telefon xətti olmayan kitabxanalara telefon xəttinin çəkilməsi	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İşlər şöbəsi, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi (RİTN, BŞİH, AO ilə birgə)
2.2.6.	Azərbaycan kitabxanalarının informasiya cəmiyyəti və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə birgə əməkdaşlığının həyata keçirilməsi	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (TKNDK ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.7.	Mərkəzi kitabxanaların nəzdində əhalinin bütün təbəqələrinə pulsuz xidmət göstərən, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin olunmuş hüquq-informasiya mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (YİHO, AO ilə birgə)
2.2.8.	Şəhərlərdəki uşaq cəzaçəkmə müəssisələrinin kitabxanalarında müasir kompyuter texnologiyaları ilə təmin olunmuş informasiya resurs mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AQUPDK, BŞİH ilə birgə)

2.2.9.	“Azərbaycan ədəbiyyatı”, “Azərbaycan tarixi”, “Azərbaycan muzeyləri”, “Qobustan”, “Azərbaycanın turizm gözəllikləri” adlı elektron kitabxanaların yaradılması (mövcud kitabxanaların bazasında şəbəkə və ştat sayı dairəsində)	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi, Turizm şöbəsi, Milli Kitabxana (RİTN, AMEA ilə birgə)
2.2.10.	Bir sıra rayon uşaq kitabxanalarında “Uşaq hüququ” informasiya mərkəzlərinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2008-2009	şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AQUPDK, İH, RUK ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.11.	Azərbaycanın elektron kitabxanaları üçün Rusiyanın LİBNET Mərkəzindən rus və xarici dillərdə olan yeni ədəbiyyatların bibliografik təsvirlərinin alınması	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (XİN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.2.12.	Gözdən əlil insanların intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədi ilə respublika əhəmiyyətli və mərkəzi kitabxanaların nəzdində fəaliyyət göstərən informasiya mərkəzlərində xüsusi proqramlı kompyuterlərin quraşdırılması	2009-2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (ƏƏSMN, GÖRK,

			YİHO, AO, YSM ilə birgə)
2.2.13.	“Kitabxana fondları-regionun inkişafının əsas informasiya resursu kimi” mövzusunda dəyirmi masaların keçirilməsi	2010-2011	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.2.14.	“Milli ədəbiyyat” müasir informasiya daşıyıcıları fondlarının yaradılması	2008-2011	Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (YİHO, AO, YSM ilə birgə)
2.2.15.	İnternetin mövcud veb-saytlarında Azərbaycanın tarixi, ədəbiyyatı, mədəniyyəti və incəsənəti haqqında informasiyaların monitorinqi	2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, AMEA, TKNDK ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.16.	Azərbaycan kitabxanalarının dünyanın ən böyük kitabxanalarının məlumat bazalarına daxil olmasının və onların resurslarından istifadənin təmin edilməsi	2009-2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (RİTN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.2.17.	İşğal olunmuş rayon kitabxanalarının vəziyyəti haqqında “Dağıdılmış sərvətlər,	2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, şəhər (rayon)

	məhv olmuş kitabxanalar” adlı 3 dildə (Azərbaycan, rus, ingilis) materialların çap və elektron nəşrinin hazırlanması, veb-saytın yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi		mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, MK, QMKİDK, YİHO, AO ilə birgə)
2.2.18.	Rusiya Dövlət Kitabxanasının dissertasiya mərkəzinə daxil olmaq üçün virtual oxu zalının təşkili	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (AO ilə birgə)
2.2.19.	“Azərbaycan kitabxanaları” veb-portalinin yaradılması	2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi (RİTN, TKNDK, YSM ilə birgə)
2.2.20.	Hüquq-informasiya mərkəzlərinin veb-portallarının yaradılması və onların informasiya təminatının təşkili	2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası (RİTN, TKNDK ilə birgə)
2.2.21.	Lerik və Yardımlı rayon mərkəzi kitabxanalarında “Ətraf mühit”, “Uzunömürlülər” məlumat bazalarının yaradılması və kitabxanaların veb-saytına əlavə edilməsi	2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, rayon mədəniyyət və turizm şöbələri, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (ETSN, ƏƏSMN, AO, YSM ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.22.	Azərbaycanın regionları üzrə “Qədim Bakı və bakılılar”, “Qədim Şuşa və şuşalılar”, “Qədim Bərdə və bərdəlilər”, məlumat bazalarının yaradılması və internet şəbəkəsində yerləşdirilməsi	2011	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (İH, AO, YSM ilə birgə)
2.2.23.	Şəki-Zaqatala regionunda əhaliyə səyyar kitabxana xidmətinin göstərilməsi məqsədi ilə pilot layihələrinin həyata keçirilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Şəki şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi, Şəki şəhər Mərkəzi Kitabxanası (RİTN, YİHO, AO, YSM ilə birgə)
2.2.24.	Əhalinin operativ informasiya təminatı üçün tabeliyindən asılı olmayaraq, Bakı şəhəri və respublikanın digər şəhər və rayon mərkəzi, uşaq və gənclər kitabxanalarında yeni informasiya texnologiyalarının, habelə avtomatlaşdırılmış kitabxana-informasiya sistemlərinin tətbiqi və Azərbaycanda ən çox yayılan İRBİS-64 Avtomatlaşdırılmış Kitabxana-İnformasiya Sisteminin sərlihvə və sərlihvəaltı məlumatlarının Azərbaycan dilinə tərcüməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (TN, İİN, MN, RİTN, AMEA, TKNDK, YSM ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.25.	Respublika kitab fondunun, elektron sənədlərin toplu kataloqunun yaradılması, sənədlərin tammətənzil bazaya birbaşa keçid texnologiyasının tətbiqi edilməsi	2011	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (RİTN, AO ilə birgə)
2.2.26.	“Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası: XIX-XX əsrlər” elektron məlumat bazasının və elektron nəşrinin hazırlanması	2010	Milli Kitabxana, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi
2.2.27.	Şəki şəhərinin Mərkəzi Kitabxanasında “Azərbaycanın ipək diyarı” məlumat bazasının yaradılması	2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Şəki şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi (İH, AO, YSM ilə birgə)
2.2.28.	Bakı Musiqi Akademiyasının nəzdində mövcud ştat vahidləri çərçivəsində ictimai əsaslarla müasir multimedia tədris metodiki kompyuter mərkəzinin yaradılması	2009	İncəsənət şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (TN, RİTN, BMA ilə birgə)
2.2.29.	Şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanalarında, iri yaşayış massivlərində və qəsəbələrdə fəaliyyət göstərən kitabxanalarda elektron kitabxanaların, elektron kataloqların məlumat və təhsil portallarının yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi	2009-2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (RİTN, TN, AO, TKNDK ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.30.	“Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 12 yanvar tarixli və “2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında” 2004-cü il 27 dekabr tarixli sərəncamlarına əsasən nəşr olunan kitabların elektron kitabxanasının təşkili və İnternetdə yerləşdirilməsi	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AO ilə birgə)
2.2.31.	Azərbaycan-Türkiyə, Azərbaycan-Rusiya ilə birgə elektron kitabxanalarının yaradılması və “Sərhəddə görüş” layihəsinin həyata keçirilməsi	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN, AO ilə birgə)
2.2.32.	“Milli İnternet şəbəkəsinin hamisi-hifzedicisi (qoruyucusu)” simvolunun seçilməsi üzrə respublika müsabiqəsinin təşkili	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi (RİTN, TN, AO ilə birgə)
2.2.33.	Kitabxanalarda kitabxana-biblioqrafiya proseslərinin avtomatlaşdırılması sahəsində kiçik qrantlar müsabiqəsinin təşkili	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi

1	2	3	4
			(TN, RİTN, AMEA, TKNDK, YSM ilə birgə)
2.2.34.	Regionlardakı kitabxanalar arasında “Ən yaxşı ictimai internet mərkəzi”, “Ən maraqlı veb-sayt” mövzusunda respublika müsabiqəsinin keçirilməsi	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi (TN, RİTN, TKNDK ilə birgə)
2.2.35.	Elektron kitabxanaların respublika müsabiqəsinin keçirilməsi	2009-2012	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi (AMEA, RİTN, TN, TKNDK, YSM ilə birgə)
2.2.36.	“Kitabxana-bələdiyyə informasiya mərkəzi kimi” layihələrinin həyata keçirilməsi	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (YB, AO ilə birgə)
2.2.37.	Gözdən əlillərin informasiya təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə xüsusi proqramların hazırlanması	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Gözdən Əlillər üçün Respublika Kitabxanası (RİTN, ƏƏSMN, YİHO, GƏRK, AO ilə birgə)
2.2.38.	Azərbaycan kitabının milli biblioqrafiyasının hazırlanması və nəşri, dövlət kitabxanalarında mühafizə edilən XIX əsrin 20-ci illərində nəşr olunmuş ədəbiyyatın (kitab, qəzet və jurnalların)	2009-2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mərkəzi

	əlifbasının kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi və informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi		kitabxanaları (AO ilə birgə)
--	--	--	------------------------------

			AO, AMEA ilə birgə)
2.2.43.	Azərbaycan Respublikasının kitab abidələrinin müəyyən edilməsi, informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və "Azərbaycanın kitab abidələri" adlı məlumat bazasının yaradılması	2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (TN, AMEA, YİHO, TKNDK ilə birgə)

1	2	3	4
2.2.39.	Kitabxana fondlarında saxlanılan qramofon vallarının "Azərbaycanın səs irsi" adı ilə informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2011	İncəsənət şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (AMEA ilə birgə)
2.2.40.	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 90 illiyi ilə əlaqədar 1918-1920-ci illərdə nəşr edilən "Azərbaycan" qəzetinin mikrofilməşdirilməsi və əlifbasının kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (AMEA, MAİ, AO ilə birgə)
2.2.41.	Azərbaycan Milli Avtomatlaşdırılmış Kataloqlaşdırma Formatının (AZMARC) yaradılması və ölkə kitabxanalarında tətbiqi	2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (RİTN, TKNDK ilə birgə)
2.2.42.	Beynəlxalq Avtomatlaşdırılmış Kataloqlaşdırma Formatının (UNIMARC) Azərbaycan dilinə tərcüməsi və nəşri	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (TN, SMPÜDA,

1	2	3	4
2.2.44.	Regionlarda kiçik və orta biznesin informasiyaya olan tələbatını ödəmək üçün mərkəzləşdirilmiş kitabxana sistemlərinin bazasında kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində və ictimai əsaslarla informasiya mərkəzlərinin yaradılması	2010-2011	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, MN, İİN, YİHO, AO, YSM ilə birgə)
2.2.45.	Yaradılan milli elektron resurslarının qeydiyyatı üçün AMEA-nın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda "İnformasiya registri" bölməsinin yaradılması (kitabxanaların mövcud ştat vahidləri çərçivəsində, ictimai əsaslarla)	2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar (MdTN, RİTN, AO ilə birgə)
2.2.46.	"Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə təşkil olunacaq kitabxanaya "Milli Kitabxana-İnformasiya Kompleksi" statusunun verilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi
2.2.47.	Dünyanın böyük kitabxana	2009	Beynəlxalq əlaqələr

	mərkəzlərində saxlanılan diyarşünaslıq (ölkəşünaslıq) xarakterli qiymətli və nadir kitabların (əsl, yaxud surəti və elektron variantı) "Heydər Əliyev Mərkəzi"ndə yaradılacaq "Milli yaddaş" mərkəzində toplanması		və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN ilə birgə)
2.2.48.	2009-cu ili kitabxanaların avtomatlaşdırılması ili elan edilməsi	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi

2.3. Azərbaycan Respublikasının milli-mədəni irsinin və informasiya ehtiyatlarının qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması

1	2	3	4
2.3.1.	Xüsusi əhəmiyyətli çap sənədlərini, nadir kitabları, diyarşü-naslığa aid nəşrləri qoruyub saxlamaq və nəsillərdən-nəsillərə ötürmək məqsədi ilə onların informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2011-2012	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, FHN, AMEA, BDU, TKNDK ilə birgə)
2.3.2.	"Ədəbiyyat" qəzetinin bütün nömrələrinin informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və qəzetin 1934-1950-ci illər üzrə çatışmayan nömrələrinin bərpası	2008-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (AYB, AMEA, "Ədəbiyyat qəzeti"nin redaksiyası ilə

			birgə)
2.3.3.	Azərbaycanın kitab mədəniyyətinin, onun qorunması və dünyaya tanıtılması məqsədi ilə layihələrin həyata keçirilməsi	2009-2012	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (TN, AMEA, XİN, AO ilə birgə)
2.3.4.	Nazirlik, komitə və idarələrin kitabxanalarında saxlanılan Azərbaycan kitab abidələrinin inventarizasiyasının aparılması və uçotunun təşkili	2009-2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (MAL, AO ilə birgə)

1	2	3	4
2.3.5.	Tarixi əhəmiyyət kəsb edən milli nəşrlərin mühafizəsini təmin etmək məqsədi ilə böyük kitabxanalarda depozitar fondların yaradılması	2010-2012	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (TKNDK ilə birgə)
2.3.6.	"Kitab irsi Azərbaycanın milli sərvətidir" adlı layihənin həyata keçirilməsi, Sankt-Peterburq, Moskva, Kazan, Tbilisi, Paris, London, Drezden kitabxanalarının arxivlərində mühafizə olunan Azərbaycanla bağlı diyarşünaslıq nəşrlərinin müəyyən edilməsi və	2009-2012	Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN, AO ilə birgə)

	surətlərinin Azərbaycana gətirilməsinin təşkili		
2.3.7.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının kitab fondunun elmi ekspertizası və monitorinqi	2008-2009	Naxçıvan MR-nın aidiyyəti dövlət qurumları (YİHO, AO ilə birgə)
2.3.8.	Respublikanın regionlarında nəşr edilən yerli qəzetlərdə diyarşünaslığa dair materialların toplanması, qorunması məqsədi ilə onların biblioqrafik uçotunun aparılması, Əlifbanın kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsi, informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi və zəruri materialların istifadəsinin təmin edilməsi	2008-2013	Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (RİTN, İH, AO ilə birgə)
2.3.9.	"Kitab xəzinəsi: qədim kitablar əlyazmaların uçotu və bərpası" adlı layihənin həyata keçirilməsi	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (AMEA, BDU, MAİ, AO ilə birgə)

1	2	3	4
2.3.10.	"Azərbaycanın kitab yaddaşı" adlı ümumrespublika proqramının işlənməsi və məlumat bazasının yaradılması	2009-2011	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (AMEA, TKNDK, AO ilə birgə)
2.3.11.	Nadir, qiymətli və aktual nəşrlərin informasiya	2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi

	daşıyıcılarına köçürülmə proqramının işlənilib hazırlanması		(TN, MAİ, AMEA, RİTN, AO ilə birgə)
2.3.12.	"Dirçələn fondlar" devizi ilə milli kitab irsimizin mühüm tərkib hissəsi olan fondların aktivləşdirilməsi, kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilməsinin həyata keçirilməsi və informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2008-2012	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana, şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (AMEA, TN, RİTN, YİHO, AO ilə birgə)
2.4. Kitabxana xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, onun forma və məzmunca yeniləşdirilməsi			
2.4.1.	Respublikanın uşaq kitabxanalarında uşaqların informasiya tələbatı probleminin həlli məqsədi ilə monitorinqlərin keçirilməsi	2008-2010	F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası, şəhər (rayon) uşaq kitabxanaları (RİTN, TN, BŞİH, RUK ilə birgə)
2.4.2.	İslam Konfransı Təşkilatı dövlətlərinin kitabxanaları ilə informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi	2008-2012	Milli Kitabxana (XİN, AO ilə birgə)

1	2	3	4
2.5. Kitabxana şəbəkəsinin idarəetmə strukturunun kəmilləşdirilməsi, şəbəkənin optimallaşdırılması və kadr islahatlarının həyata keçirilməsi			
2.5.1.	Respublikada kitabxana işini tənzimləyən normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Hüquq sektoru, Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəz

			(AMEA, AO ilə birgə)
2.5.2.	F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına Milli Uşaq Kitabxanası statusunun verilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi
2.5.3.	Kitabxanaçıların təhsili, o cümlədən ixtisaslarının artırılması ilə bağlı zəruri tədbirlərin təşkili		Elm və təhsil şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (TN, YİHO, AO ilə birgə)
2.5.4.	“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinin magistratura şöbələrində milli kitabxanaçı kadrların hazırlığının təşkili məqsədi ilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi	2008-2013	Elm və təhsil şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (TN, XIN ilə birgə)
2.5.5.	“Kitabxanalar milli mədəniyyətin dirçəliş resursudur” mövzusunda respublika müşavirəsinin keçirilməsi	2009	Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (TN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.5.6.	Bakı şəhərində ilk kitabxana-qiraətxananın 115 illiyinə həsr edilmiş “İlk kütləvi kitabxanalar-tarixdən müasirliyə qədər” mövzusunda tədbirin keçirilməsi	2008	Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi

1	2	3	4
2.5.7.	Naxçıvan MR-da “Gənc peşəkarlar cəmiyyətə xidmət edir” mövzusunda gənc kitabxanaçıların forumunun keçirilməsi	2011	Naxçıvan MR-nın aidiyyəti orqanları (YİHO, AO ilə birgə)
2.5.8.	Tabeliyindən asılı olmayaraq kitabxanalar arasında müxtəlif nominasiyalar üzrə müsabiqələrin keçirilməsi (“İlin nümunəvi Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi”, “Ən yaxşı kitabxanaçı”, “Yaradıcı təkamül müəssisəsi”, “İçərişəhər Azərbaycan mədəniyyətinin incisidir”, “İlin ən yaxşı kitabxanası” və s.)	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri), şəhər (rayon) mərkəzi kitabxanaları (YİHO, AO ilə birgə)
2.5.9.	Respublika kitabxana mütəxəssisləri haqqında məlumat bazasının yaradılması və internetdə yerləşdirilməsi	2008-2013	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (MK, TKNDK ilə birgə)
2.5.10.	Respublikada kitabxanaçı kadrlara tələbatın öyrənilməsi və məzunların yerləşdirilməsi sisteminin yaradılması	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi (TN, YİHO, AO ilə birgə)
2.6. Kitabxana işi sahəsində elmi tədqiqatların aparılması, kitabların hazırlanması və nəşri			
2.6.1.	Respublika kitabxana şəbəkəsinin pasportlaşdırılması ilə əlaqədar illik statistik məlumat toplularının hazırlanması və nəşr edilməsi	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (TN, YİHO, TKNDK, AMEA ilə birgə)

1	2	3	4
2.6.2.	Dünya kitabxana standartlarının tərcüməsi və onların əsasında Milli Kitabxana standartlarının hazırlanması	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Milli Kitabxana (SMPÜDA, TN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.6.3.	Avropa Şurasının sənədləri əsasında "Mədəniyyət siyasəti bu gün: strategiyanın seçilməsi və Avropa Birliyinin istiqamətləri" adlı materialların nəşr edilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi (XİN, AO ilə birgə)
2.6.4.	Kitabxana-informasiya sahəsinə və kitabxanaşünaslığa dair elmi araşdırmaların aparılması və sosioloji sorğuların keçirilməsi	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Elm və təhsil şöbəsi, Milli Kitabxana (TN, AMEA ilə birgə)
2.6.5.	Milli kataloqlaşdırma qaydalarının, təlimatlarının tərtibi və nəşr edilməsi	2008-2009	Milli Kitabxana (SMPÜDA, AMEA, AO ilə birgə)
2.6.6.	"Ədəbiyyat qəzeti"nin bibliografik göstəricisinin tərtib edilməsi (qəzetin 75 illik yubileyi ilə əlaqədar)	2008-2009	Milli Kitabxana AMEA, "Ədəbiyyat qəzeti"nin redaksiyası
2.6.7.	Kütləvi kitabxanalar üçün Universal Onluq Təsnifatının uyğunlaşdırılmış variantının hazırlanması	2010	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (TN, SMPÜDA, AMEA ilə birgə)
2.6.8.	Respublika əhəmiyyətli kitabxanaların veb-saytlarında Azərbaycanın turizm gözəlliklərinin təbliği və bu sahədə dünya kitabxanaları ilə informasiya mübadiləsinin həyata keçirilməsi	2008-2013	Turizm şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, respublika əhəmiyyətli kitabxanalar, şəhər

			(rayon) mərkəzi kitabxanaları (MK, TKNDK ilə birgə)
--	--	--	---

1	2	3	4
2.6.9.	Ümummilli lider Heydər Əliyevin "Müstəqilliyimiz əbədidir" çoxcildli kitabının bibliografik göstəricisinin və elektron nəşrinin hazırlanması	2008-2010	Milli Kitabxana (TN, MK, AMEA, AO ilə birgə)
2.6.10.	"Azərbaycan kitabxanaları XXI əsrin əvvəllərində" adlı sənədli filmin hazırlanması	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Kinematografiya şöbəsi (AO, TKNDK ilə birgə)
2.6.11.	Azərbaycanın mədəniyyəti, incəsənəti, ədəbiyyatı haqqında ən çox istifadə edilən kitabların elektron nəşrinin hazırlanması və internetə yerləşdirilməsi	2009-2010	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (TN, RİTN, TKNDK ilə birgə)
2.6.12.	Ümummilli lider Heydər Əliyev haqqında ən çox soruşulan kitabların informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (RİTN, TKNDK, AO ilə birgə)
2.6.13.	Azərbaycanın klassik musiqi əsərləri yazılmış qramofon vallarının informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi	2009-2011	İncəsənət şöbəsi, Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana (AO ilə birgə)
2.6.14.	İşğal olunmuş ərazilərdə məhv edilmiş kitabxanalar haqqında ətraflı məlumatların	2008-2009	Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları

	hazırlanması və onların beynəlxalq təşkilatlara göndərilməsi		şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, rayon mədəniyyət və turizm şöbələri, rayon mərkəzi kitabxanaları (TN, QMKİDK, OMBUDSMAN, AO ilə birgə)
--	--	--	--

1	2	3	4
2.6.15.	Kitabxana-informasiya terminlərinin izahlı lüğətinin nəşr edilməsi	2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Milli Kitabxana (RİTN, TKNDK ilə birgə)
2.6.16.	Kitabxana Ensiklopediyasının Azərbaycan dilinə tərcümə edilməsi	2008-2009	Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana
2.6.17.	Kitabxana fəaliyyətinin monitoring sisteminin təşkili	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (YİHO, AO, TKNDK ilə birgə)
2.7. Yeni kitabxana binalarının tikilməsi, yeni və fəaliyyət göstərən kitabxanaların maddi-texniki bazasının müasir dövrün tələblərinə uyğun			

möhkəmləndirilməsi			
Respublika əhəmiyyətli kitabxanalar üzrə			
2.7.1.	C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasının əsaslı təmiri, modernləşdirilməsi, avadanlıqla və avtomatlaşmış kitabxana-informasiya sistemi (AKİS) ilə təchiz edilməsi	2008-2010	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İşlər şöbəsi (YSM ilə birgə)
2.7.2.	Gözdən Əlillər üçün Respublika Kitabxanasının müasir avadanlıqla təchiz edilməsi	2010	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi, İqtisadiyyat şöbəsi, İşlər şöbəsi
Respublikanın şəhər və rayonları, Naxçıvan MR üzrə			
2.7.3.	Qəza vəziyyətində olan və şəxsi evlərdə yerləşən kitabxanalar üçün yeni binaların tikilməsi	2010-2013	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi (YİH ilə birgə)

1	2	3	4
2.7.4.	Təmiri zəruri hesab edilən kitabxanaların əsaslı təmiri, modernləşdirilməsi, inventar və avadanlıqla təchiz edilməsi	2008-2013	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (YİH ilə birgə)
2.7.5.	Mərkəzi kitabxanaların avtomatlaşmış kitabxana-informasiya sistemi (AKİS) ilə təchiz edilməsi	2008-2013	şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri) (YİH ilə birgə)
2.7.6.	Yeni dislokasiya xəritəsi əsasında (kitabxanası olmayan yeni salınmış qəsəbə, kənd və digər yaşayış massivlərində) kitabxanalar	2010-2013	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi, şəhər (rayon) mədəniyyət və turizm idarələri (şöbələri)

	üçün binaların tikilməsi		(YİH ilə birgə)
	2.8. Kitabxanaların beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı və beynəlxalq tədbirlərin təşkili		
2.8.1.	YUNESKO-nun "İnformasiya hamı üçün" Proqramının Azərbaycan komitəsinin təşkili	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi (XİN, TKNDK ilə birgə)
2.8.2.	Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi ilə əlaqədar "Heydər Əliyev Mərkəzi-Milli yaddaşımızın Mərkəzidir" mövzusunda Bakıda kitabxanaçıların beynəlxalq simpoziumunun təşkili	2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (AMEA ilə birgə)
2.8.3.	Dünyanın böyük kitabxanalarında və informasiya mərkəzlərində Azərbaycan güşələrinin yaradılması, kitab sərgilərinin və təqdimatlarının keçirilməsi	2008-2013	Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN, XÖYADK ilə birgə)

1	2	3	4
2.8.4.	Moskvadakı "Puşkin Kitabxanası" meqalayihəsinin iş təcrübəsinin öyrənilməsi və Azərbaycanda kitabxanalarını zəruri ədəbiyyat və elektron informasiya daşıyıcıları ilə təmin etmək məqsədi ilə "Nizami" layihəsinin təşkil	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Nəşriyyat, reklamın təşkili və informasiya şöbəsi, Milli Kitabxana (TKNDK ilə birgə)

	edilməsi		
2.8.5.	Kitabxana sahəsinin zəruri istiqamətləri üzrə keçirilən konfranslarda Azərbaycan kitabxanaçılarının iştirakının təmin edilməsi (Kırım, İFLA-nın illik, LIBKOM, Anapa, Soçi və s. konfransları)	2008-2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi (XİN, TN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.8.6.	ABŞ, Avropa və MDB ölkələri kitabxanalarının avtomatlaşdırma, fondların bərpası və mühafizəsi, habelə UNIMARC formatının tətbiqi sahəsində təcrübələrin öyrənilməsi	2013	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, Milli Kitabxana (XİN, TN, AMEA, TKNDK ilə birgə)
2.8.7.	Azərbaycan və Rusiya kitabxanaçılarının qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin təşkili. Azərbaycan kitabxanaçılarının Buryatiya Respublikasına və digər regionlara ezam olunması	2008-2013	Beynəlxalq əlaqələr və mədəniyyət proqramları şöbəsi, Mədəniyyət siyasəti şöbəsi (XİN, AO ilə birgə)
2.8.8.	Ölkədə Kitabxanalararası Abonement Sisteminin optimallaşdırılması	2008-2012	Milli Kitabxana (AO ilə birgə)

	2.9. M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının modernləşdirilməsi, müasir informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi		
2.9.1.	Modernləşdirilməsi məqsədi ilə maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi və müasir informasiya	2008-2010	Investisiya və texniki proqramlar şöbəsi, Milli Kitabxana

	texnologiyaları ilə təchizatı		
2.9.2.	Mövcud elektron kataloq və elektron kitabxana sistemlərinin təkmilləşdirilməsi	2008-2009	Analitik təhlil və proqram təminatı şöbəsi, Milli Kitabxana
2.9.3.	Kitabxana fondunun, oxu zallarının, xidmət bölmələrinin və mətbəəsinin müasir tipli inventar və avadanlıqlarla təchizatı	2008-2009	Mədəniyyət siyasəti şöbəsi, İşlər şöbəsi, Milli Kitabxana
2.9.4.	Zəruri nəqliyyat vasitələri ilə təchizatı	2009-2010	İqtisadiyyat şöbəsi, İşlər şöbəsi
2.9.5.	Kitabxana binasının müasir standartlar səviyyəsində yenidən qurulması	2008-2010	İnvestisiya və texniki proqramlar şöbəsi, Milli Kitabxana
2.9.6.	Kitab fondlarının bərpası * və konservasiyasının həyata keçirilməsi	2008-2010	Milli Kitabxana

Akronimlər

AQUPDK	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi
AMEA	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
AO	Aidiyyəti orqanlar
AYB	Azərbaycan Yazıçılar Birliyi
DSK	Dövlət Statistika Komitəsi
ETSN	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
ƏƏSMN	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
ƏO	Ədliyyə Nazirliyi
XİN	Xarici İşlər Nazirliyi
XÖYAİDK	Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi
İFLA	Beynəlxalq Kitabxana Assosiasiyası
İİN	İqtisadi İnkişaf Nazirliyi
QMKİDK	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi
NK	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti
MdTN	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
MAİ	Milli Arxiv İdarəsi
MN	Maliyyə Nazirliyi
NN	Nəqliyyat Nazirliyi
RİTN	Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi
SMPDA	Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyi
TKNDK	Tabeliyində kitabxanalar olan nazirlik və dövlət komitələri
TN	Təhsil Nazirliyi
UNIMARC	Beynəlxalq Avtomatlaşdırılmış Kataloqlaşma Formatı
VN	Vergilər Nazirliyi
YİHO	Yerli icra hakimiyyəti orqanları

MÜNDƏRİCAT

Ön söz	3
I BÖLMƏ.	
§ 1. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana quruculuğu.....	6
II BÖLMƏ	
§ 1. XXI əsrin ilk illərində kitabxana işinə dair Heydər Əliyev siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi (2004-2008-ci illər).....	15
§ 2. Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	30
§ 3. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	46
§ 4. Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	49
§ 5. Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	50
§ 6. Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin Kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	50
§ 7. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kitabxana şəbəkəsi 2004-2008-ci illərdə.....	51
III BÖLMƏ ƏLAVƏLƏR	62
“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu.....	63
“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı.....	78
Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....	80
Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə ilk növbədə yenidən nəşri nəzərdə tutulan kitabların siyahısı.....	82

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının nəşri haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....	89
2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....	91
2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşri nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısı.....	92
“Vətənə, dövlətə, xalqa sədaqət andı” miniatür kitabının təqdimat-sərgisində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin çıxışından (M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Kitabxanası. 3 iyun 1995-ci il).	98
Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi sistemindəki şəhər (rayon) Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi haqqında Əsasnamə.....	103
Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Bakı şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsi üzrə şəhər (rayon) kütləvi və uşaq kitabxanasının Nümunəvi Əsasnaməsi.....	115
Azərbaycan xalqının ümumilli lideri Heydər Əliyev kitab və kitabxana haqqında.....	123
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mədəniyyət, ədəbiyyat və kitab haqqında.....	123
Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı.....	126
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın təsdiq edilməsi barədə Sərəncamının icrası haqqında Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin əmri.....	154
«Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»nın həyata keçirilməsinə dair Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tədbirlər planı.....	156

Abuzər Xələfov

**Azərbaycanda kitabxana işinə dair
Heydər Əliyev doktrinası uğurla davam edir**

Texniki redaktor: T.Ağamirova

Ünvan: AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç.29

E-mail: contact@anl.az

URL: www.anl.az

M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli
Kitabxanasının mətbəəsində çap

olunmuşdur

Sifariş 34

Çapa imzalanmışdır:

Tirajı: 150

Pulsuz:

243
X-48

Azərbaycan Respublikasının əməkdar elm xadimi, əməkdar mədəniyyət işçisi, BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalasdırma Akademiyasının akademiki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdcüsü, tarix elmləri doktoru, professor **Abuzər Alı oğlu Xələfov** 54 ildir ki, Bakı Dövlət Universitetində səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyət göstərir.

Professor Abuzər Xələfov Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin ilk dekanı olmuş, 25 il fasiləsiz olaraq bu vəzifədə çalışmışdır. 1963-cü ildən bu günə kimi – 46 ildir ki, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri vəzifəsində işləyir. Abuzər Xələfov Respublikamızda ilk dəfə kitabxana işinin tarixinə dair namizədlik və doktorluq dissertasiyaları müdafiə etmişdir. Öz fəaliyyəti dövründə 15 nəfər elmlər namizədi və elmlər doktoru yetişdirmiş, 20-dən artıq namizədlik və doktorluq dissertasiyasının opponenti kimi çıxış etmişdir. Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq təhsilinin, müstəqil Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin yaranmasında və inkişafında müstəsna xidmətləri olan professor A.Xələfov Azərbaycan milli kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin banisidir.

Professor A.Xələfov 250-dən artıq elmi əsərin, 30-dan artıq monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitinin müəllifidir.

2000-ci ildə professor A.A.Xələfov Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq elminin və ali kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilmişdir.